

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 31 (1278) 1974 RUGPJŪCIO - AUGUST 1

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. 275-4672

Senatvė ir veikla

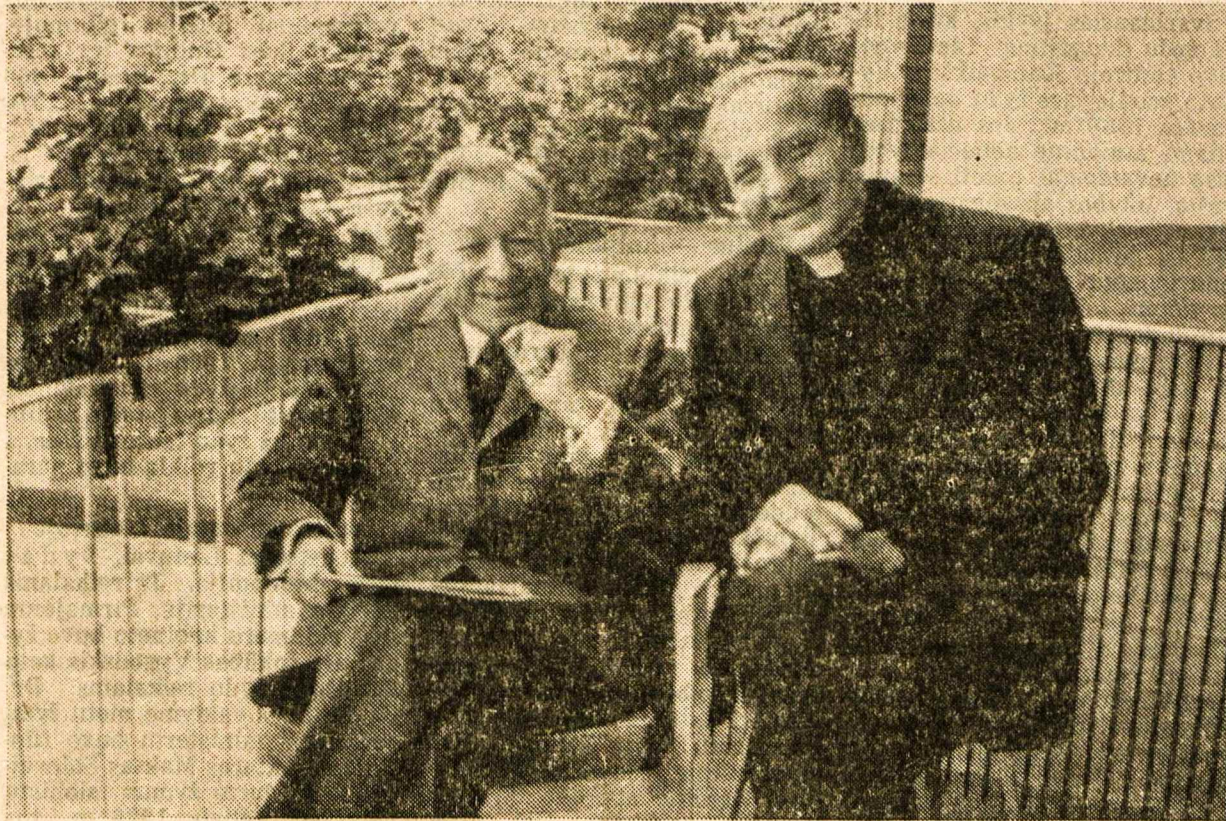
Kai jaunoji karta pergyvena saulėtekį, vyresnioji — saulėlydį. Visoje veikloje matyti jauni veidai, atsiradę vietoje vyresniosios kartos veidų, vyravusių ištisus trisdešimt metų lietuviškuose renginiuose, planavimuose ir sprendimuose. Atėjo metas pakeisti sargybas išdevijojusiems frontuose. Kaikuriuose kolonijose tai padaryta jau anksčiau, pramatant artėjantį pasikeitimą reikala. Dalis kolonijų tebesiremia vyresniąja karta, bet ir žvalgosi ateitin. Aplamai imant, visi džiaugiasi jaunesnių veidų atėjimu lietuviškon veiklon, ypač tie, kurie ilgai tempė visuomeninį vežimą, susilaukę pakaito. Liūdi nebent tie, kurie, atėjus gyvenimo saulėlydžiui, neturi kam perduoti savo eitos sargybos. Tai atvejai tų vietovių, kur arba nebuvo prieauglio, arba jis liko neparuoštas, neįjungtas lietuviškon veiklon. Yra mažų kolonijų, kur mažai prieauglio tebuvo, ir tas išvažiavo studijuoti kitur arba darbo įieškoti. Ten liko vyresniosios kartos atstovai, kuriems tenka plušti ir toliau, kol fizinės ir dvasinės jėgos leidžia. Didesnės bei pajėgesnės kolonijos natūralios evoliucijos keliu paruošė savo prieauglį per jaunimo organizacijas, per ankstyvą įjungimą jaunųjų į bendruomeninę veiklą ir dabar su pasitikejimu žvelgia į ateitį, nes mato, kad atėjo pajėgūs žmonės vadovauti ir dirbti. Kaikuriai atžvilgiais jie pasirodė esą net pranašesni už vyresnius, kurie naujame krašte neįsijautė kaip namie. Jauniesiems šiuo atžvilgiu daug lengviau.

***

Su laipsnišku vyresniosios kartos pasitraukimu iš aktyvios lietuvių veiklos kyla klausimas: koks vaidmuo belieka senimui? Visai pasitraukti iš lietuviškojo gyvenimo, nežymiai dalyvaui, aktyviai ir toliau reikštis bei nepasiduoti jaunųjų spaudimui? Kuri laikysena geriausia? Vargu ar įmanoma rasti visiems tinkamą atsakymą. Viena tik aišku, kad vyresniosios kartos visišką pasitraukimą iš lietuviškos veiklos yra žalingas daugeliu atžvilgiu. Pirmiausia visi turtų įžvelgti, kad jaunimo atėjimas į vadovaujančias vietas nereikia vyresniųjų pasmerkimo ar visiško išstūmimo. Tai juk natūralus procesas. Dėlto visai be reikalo rezignuoja tie vyresnio amžiaus veikėjai, kurie mano, kad jie liko išstumti kaip neberekalingi asmenys. Jie, kaip ir visi kiti vyresnio amžiaus tautiečiai, nėra nustoję savo vaidmens lietuviškame išėjusių gyvenime. Perleidimas vadovaujančių vietų jaunesniems anaipol nereikia, kad senimas iš viso nereikalingas. Kaip ir visais laikais, taip ir dabar, senimas yra tautos atrama, besireiškianti ilga savo patirtimi, išmintimi, patarimu, finansine pagalba, nuosaikiu dalyvavimu kultūrinėje, visuomeninėje ir politinėje veikloje. Visiškai stigus senimo pasitraukimas iš lietuviškojo gyvenimo paliktų didelę tuštumą. Jaunieji, neradę lauktos vyresniųjų atramos, pasijustų tuštumoje, kurioje nėra prasmės test lietuviškąją veiklą. Dėlto nuosekli vyresniųjų laikysena turėtų reikštis atitinkamu dalyvavimu lietuviškoje veikloje bei jos skatinimu.

***

Afrodo, dauguma vyresniosios kartos tautiečių supranta savo atsakomybę tautai, savo vaidmenį išėjusių gyvenime. Yra betgi gana daug atvejų, nelinkančių patvirtinti šio teiginio. Dalis mūsų pensininkų ne tik pasitraukė iš lietuviškojo gyvenimo, bet ir pasiryžę kurtis ten, kur visai nėra lietuvių arba labai mažai. Jų tikslas — maloniam praleisti senatvę palankiame klimato, užmiršti betkokią atsakomybę, izoliuotis nuo lietuviškosios veiklos. Tai apgailestina tendencija. Įsiekdami malonaus fizinio klimato, jie praranda dvasinį klimatą, kuriame praleido didžiąją savo gyvenimo dalį. Juk izoliuotis kur nors šiltoje vietoje reikšia šildyti savo kūną, bet šaldyti savo dvasią. Be įprasto kultūrinio lietuvių gyvenimo tautiečiai negali jaustis kaip namie. Dėlto daugelio pasinešimas kurtis izoliuotose vietovėse, trauktis iš lietuviškojo gyvenimo, reikšia dvasiškai menkinti save, silpninti lietuviškąs kolonijas, jų institucijas, nepasitvirtinti moralinės atsakomybės savajai visuomenei. Tai egoizmui artima laikysena. Žinoma, pensininkas turi susidaryti atitinkamas sąlygas, poilsio atmosferą, bet tai įmanoma padaryti nebėgant iš savo kolonijų, nesišalinant iš lietuviškos veiklos. Pagirtini ypač tie pensininkai, kurie daro priešingai — iš izoliuotų vietų važiuoja gyventi į didesnes kolonijas, kur vyksta intensyvus lietuviškąs gyvenimas. Čia jie atgyja savo dvasią, atjaunėja ir jaučia dvasinį pasitenkinimą naujame lietuviškame klimato.

PROF. ANTANAS MACEINA ir kun. Gediminas Kijauskas, lietuvių jėzuitų provincijolas, Mūnsteryje. V. Vokietijoje, kur šiuo metu gyvena prof. A. Maceina, kurį laiką dėstęs to miesto universitete. Dabar profesorius yra atsidėjęs veikla rašymui. Dalyvauja lietuvių gyvenime straipsniais ir paskaitomis. Nuotrauka daryta š.m. birželį

Kanadiečių spauda apie Lietuvą

Pastaruoju metu didžioji spauda vis dažniau rašo apie įvykius Lietuvoje. Dalį informacijų ji gauna iš savo korespondentų Maskvoje, o kitą dalį — iš kitų šaltinių. Nemažai laikraščių pasinaudoja slaptoju leidiniu "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika", kuris kartas nuo karto pasiekia laisvąjį pasaulį. Remdamasis šio leidinio duomenimis, Vankuverio laikraštis "The B.C. Catholic" š.m. liepos 3 d. nr. išspausdino vedamąjį straipsnį "Lithuanian Church". Jo autorius rašo: "Kiekvieną birželio mėnesį lietuvių prisimena sovietų invaziją (1940 m. birželio 15 d.) ir masinius trėmimus (1941 m. birželio 14 d.). Gera ir mums prisiminti nelaimingą jų krašto praeitį ir nepamiršti dabartinių lietuvių tautos kančių, ypač Lietuvių katalikų. Pastaruoju metu pasiekė mus keletas pranešimų iš tos šalies. Angliškai vertimas slaptosios "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" d a b a r sklandina po visą Šiaurės Ameriką".

Straipsnio autorius pastebi, kad Lietuva yra katalikiška šalis, nežūrint persekiojimo. Tautiškumas ir katalikiškumas esančios pagrindinės jėgos, prieš kurias kovoją sovietinė L. Brežnevo "taikos politika", siekianti sunaikinti lietuvių aspiracijas.

Religijos atžvilgiu sovietai esą rodo ir mokslinio dėmesio. Paruošti ateistai seka moderniosios tikinčiųjų Bendrijos veiklą, žmones, pamaldas, pamokslus, parapijų moderninimą, nuotakas. Jie ypač esą domisi kunigų laikysena, jų paklusnumu valdžios instrukcijoms. Visi stebėjimai būna panaudojami surasti naujoms būdams kovoje su religija. Sovietiniai valdovai stengiasi, kur tik gali, juodinti kunigus ir priversti silpnuosius paklusti valstybei. "Valdžia labai stengiasi sudaryti gerą nuomonę užsienyje, kad Lietuvoje yra tolerancija ir laisvė. Tam ji siekia pajungti ir kunigus pažadams ir grasinimais. Lankytojams ji sudaro išpušį, kad tikinčiųjų Bendrija yra laisva ir būtų dar laisvesnė, jei nebūtų karštalvių bei druzstėjų, kurie neduoda ramybės valdžiai".

Laikraštis cituoja ištrauką straipsnio "Tikroji Katalikų Bendrijos padėtis Lietuvoje": "Visiems aišku, Bažnyčia Lietuvoje nebus sunaikinta, jei kunigai bus uždaryti kalėjimuose, jei mokiniai bus verčiami kalbėti ir veikti prieš savo nusistatymus, jei nebus spaudos, oficialiai spausdintų maldaknygių bei katekizmo. Tačiau Katalikų Bažnyčia neteks žmonių, jei praras pastikėjamą savo patatūvų kavinų sovietiniam režimui, kaip kad atsitiko su Ortodoksų Bažnyčia Rusijoje".

Esą nuolat spaudžiami ir profesionalai tapti "apsižvietsiais", t.y. ateistais. Mokytojai verčiami vadovauti ateistiniams būreliams mokyklose. Gydytojai

verčiami skaityti ne tik profesines bet ir ateistines paskaitas. Tuo būdu jie, kad ir nenorėdami, tampa ateistų pagalbininkais. Taip pat ir mokiniai tėvai, bijodami aplinkos spaudimo, padeda ateistinei propagandai. Kai mokiniai abejoja, ar stoti į komjaunuolius, tikintys tėvai dažnai pataria stoti, kad vaikai nebūtų persekiojami. Kai mokiniai būna užpuolami mokyklose dėl jų religijos, tėvai nesiryža jų ginti.

Sėkmingiausias tikinčiųjų persekiojimo būdas esą aplinkos spaudimas. Jei žmonės nesitaiso prie nustatytų "normų", būna išjuokiami arba turi atsisaityti švietimo bei profesinių galimybių. "Dėlto tikinčiųjų

Bendrijos būklė Lietuvoje yra pranašiška — ji tinka ir mums. Tikėjimą sunaikina ne aiškūs susidūrimas su priešu, bet palengva veikiantis daugiopas spaudimas."

Tai gana taiklus straipsnis. Autorius, matyt, gerai susipažino su problema, pasinaudodamas autentiškais šaltiniais. Reikėtų nebent tik pastebėti, kad religinė ir tautinė rezistencija Lietuvoje yra tyli, bet stipri. Jei persekiojimo sąlygose buvo surinkta dešimtys tūkstančių parašų po memorandumais prieš religijos persekiojimą, aiškiai matyti stipri moralinė jėga. O ir tėvai daug kur išdrįsta kovoti už savo teisę auklėti vaikus pagal religinius savo principus.

PRANEŠIMAS IS V. VOKIETIJOS

Pralenkė Europą

J. KAIRYS

Matę karo sugriautą bei nualintą Vokietiją kalbėjo, kad šio krašto atstatymui reikės apie 50 metų. Bet išėjo kitaip. V. Vokietija atstatė per nepilnus 20 metų. Ji ne tik atstatė per šį laiką, bet ir pasiekė tokią ūkinę gerovę, kokios neturėjo nei kaizeriniais, nei veimariniais, nei hitleriniais laikais. Šiuo atžvilgiu ji pralenkė visą laisvają Europą.

Tokį jos pakilimą nulėmė ypač du veiksniai: JAV-bių ūkinė pagalba, Maršalo planu vadinama (buvo duota keletas milijardų dolerių) ir valstybės konstitucija bei teisinė santvarka, garantavusi gyventojams laisvę kurti. Konstitucijoje yra užfiksuotos visos įmanomos žmogaus teisės, kurios praktiškai yra vykdomos bei saugojamos.

Padėtis pradėjo keistis atėjus socialdemokratams ir valdžia ir sudarius koaliciją su nepriklausomais demokratais. Pradėjo atsirasti netikrumas ūkiniame gyvenime. Komunistų partija su savo simpatikais pradėjo kelti nerimą vidaus gyvenime, krito asmens ir turto saugumas. Koalicijai pasukus V. Vokietijos užsienio politiką į Maskvą su jos satelitais ir sumąžinus dėmesį Vakarams, ypač JAV-bėms, vis didėjo nesaugumas kraštui iš komunistų kraštų pusės. Tą nesaugumą didina ne vien Maskvos su savo satelitais švaistymasis karine jėga prie V. Vokietijos sienų, bet ir jų atsiųsti agentai į V. Vokietiją, kurių priskaitoma keliasdešimt tūkstančių. Jie veikia visose gyvenimo srityse, kad dabartinę tvarką pakeistų į komunistinę. Vairiantis akciją už tokį pakeitimą labai paduoda vokiečių jaunimas —

studentai, moksleiviai ir kiti. Kol kas daugiau atsparumo rodo vokiečiai darbininkai.

Eidami į jaunimą, komunistai su savo talkininkais daro pirmoje eilėje viską, kad palaužtų jo moralę bei nuteiktų jį prieš visą tai, kas klūdo jų siekimams.

Taigi, V. Vokietijos valstybės konstitucijos garantuota laisvė yra komunistų ir jų talkininkų vis daugiau ir daugiau panaudojama prieš pačią valstybę. Priešingos akcijos viešai beveik nematyti. Lietuvoje, atrodo, tokiu atveju akcija prieš tautos bei valstybės priešus būtų neišvengiama atėjusi iš Katalikų Bendrijos bei katalikų inteligentų. V. Vokietijoje to nėra. Čionykštė Katalikų Bendrija politikos reikaluose yra užėmusi visiškai pasyvią liniją. Kad ir leido kunigams priklausyti politiniams junginiams, bet uždraudė viešai reikštis. Panašaus principo laikosi ir Evangelikų Bendrija. Tik prieš įstatymą, leidžiantį laisvai nutraukti nėštumą iki trijų mėnesių, pasisakė abi Bendrijos ir padarė tai net labai griežtai. Kad jos būtų panašiai padariusios ir dėl antimoralinio auklėjimo mokyklose, pornografinės spaudos, kino teatruose rodomų pornografinių filmų ir kitų viešu nemoralinių, neteko pastebėti.

V. Vokietijos valstybės ir jos konstitucijos 25 metų sukaktis paminėta viešai. Kalbėtojai užtekiniai liaupsino ir koaliciją, ir opoziciją. Tik komunistai su savo kariais radikalais ir šia proga laikė V. Vokietiją kapitalizmo tvirtovę, nors taip didelės laisvės ir socialinio teisingumo, kaip kad V. Vokietijoje, komunistinių diktatūrų pilietis greičiausiai nepajęgtų ir įsivaizduoti.

SKAITYTOJUS prašome atkreipti dėmesį į naują "T. Žiburių" adresą: 2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada. Telefonas (416) 275-4672.

Pasaulio įvykiai

KARO VEIKSMUS KIPRO SALOJ SUSTABDĖ JAV VALSTYBĖS SEKR. H. KISSINGERIO per savo pagalbininkus Turkijai ir Graikijai išuilytos paliaubos, kurioms pagrindą sudaro Jungtinių Tautų saugumo tarybos rezoliucija. Pradžioje karinė Graikijos vyriausybė buvo paskelbusi ultimatumą, reikalaujantį atitraukti išsiskelčius Turkijos kariuomenės dalinius per 48 valandas iš Kipro ir grasinanti tiesioginiu karu. Šis karštakošiškas ultimatumas baigėsi visiškai karinio Graikijos režimo kapituliacija, nes Graikija kariniu požiūriu yra keturis kartus silpnesnė už Turkiją ir tokiam kare būtų susilaukusi neišvengiamo pralaimėjimo. Graikijos prez. P. Gizikis, buvęs generolas, tada pranešė premjero A. Androustopoulos vadovaujamos karinės vyriausybės atsisąjūdinimą ir naują civilinę vyriausybę pavadė sudaryti tautinės radikalų sąjungos vadui Konstantinui Karamanliui, kuris Graikiją jau buvo valdęs 1955-63 m. Jam, kaip premjerui, 1960 m. yra tekę pasirašyti Ženevos sutartį su Turkija ir Britanija, užtikrinusią nepriklausomybę Kipro salai. K. Karamanlis, 11 metų praleidęs savanoriškoje tremtyje Paryžiuje, grįžo į Atėnus, sudarė civilinį ministerijų kabinetą, paskelbė visuotinę amnestiją politiniams kalinėjams, grąžino karinio režimo atšauktas pilietybės prieš jį nusiteikusiem Graikijos piliečiam užsienio kraštuose. Civilinės demokratinės valdžios grįžimas iš tikrųjų yra didžiausias laimėjimas, išplaukęs iš Kipro įvykių. Naujajai Graikijos premjerą K. Karamanlį specialiu raštu pasveikino net Turkijos premjeras B. Ecevit, linkėdamas užmiršti praėjities nesutarimus tarp abiejų kraštų. Graikijos prezidentui tebėra pasilikęs karinio režimo atstovs P. Gizikis. Dėlto kyla pavojus, kad karininkai ir vėl gali bandyti kištis į valdžios reikalus, nors premjerui K. Karamanliui buvo pažadėta pilna politinė laisvė.

NAUJA VALDŽIA

Naujos valdžios susilaukė ir Kipro sala, kur sukilimų vadovų — prezidentu paskelbusių teroristą N. Sampsoną pakeitė Kipro parlamento pirm. G. Clerides. Privyres neskanios košės, nusigandęs Turkijos invazijos ir Graikijos bejėgiškumo, N. Sampsonas atsisąjūdinimo kartu su karine Graikijos vyriausybe. Prezidento pareigas perėmęs G. Clerides yra nuosaikiu pažiūrų žmogus, pasižymėjęs pasitarimų organizavimu tarp graikų ir turkų kilmės kipriečių. Jis jau pradėjo pokalbius su Kipro turkų kilmės viceprez. R. Denktasū, užtikrindamas turkų mažumą, kad Kipras ir toliau liks nepriklausomas. Prezidento pareigas einanti G. Clerides į šį postą netikėtai išklė prezidento arkiv. Makarios išvykimas į J. A. V. Naujoji premjero K. Karamanlio Graikijos vyriausybė Kipro prezidentu viešai patvirtino arkiv. Makarios, norintį tuojau pat grįžti, bet tą jo grįžimą pataria atidėti G. Clerides. Teisindamasis nepalankiomis aplinkybėmis, jis taigai parbrėžė, kad dėl arkiv. Makarios prezidentavimo bus sudaryta proga naujuose rinkimuose pasisakyti Kipro salos gyventojams. Atrodo, kad prezidento pareigas einantis G. Clerides nehorio arkiv. Makarios grįžimo Kipran. Iš tikrųjų arkiv. Makarios yra kontroversinis asmuo, per daug isivėlęs į politiką ir galbūt jau per ilgai vadovavęs Kipro. Dabartinės aplinkybės, matyt, reikėtų naujo politikto, kuris labiau būtų priimtinas turkų mažumai.

LAUZO PALIAUBAS

Paskelbtas karo paliaubas kelis kartus sulaužė Turkijos kariuomenės daliniai, nuo Kirenijos uosto šiauriniame Kipre prasikirtę koridorių iki sostinės Nikosijos. Tikslus išsiskelusių turkų skaičius nėra žinomas, bet jie stipriai savo pozicijas ir telkia sunkiuosius ginklus. Nikosijos aerodroma, kurio nori ir Turkijos kariuomenė, ir Kipro graikų tautinė gvardija, Jungtinių Tautų vardu užėmė britai. Jie yra pasiryžę aerodromą išsaugoti Jungtinėms Tautoms, kad juo negalėtų pasinaudoti abi kariavusios pusės. Dabar jame teleidžiama nusiiešti Jungtinių Tautų lėktuvams. Karo paliaubas turi užtikrinti Ženevoje vykstančios už salos nepriklausomybę atsakingų valstybių — Britanijos, Graikijos ir Turkijos užsienio reikalų ministerijų taikos derybos. Britanijai atstovauja J. Callaghan, graikam

KOVA SU INFLACIJA

Australijos finansų ministro F. Creano naujasis biudžetas skelbia kovą infliacijai pašto ir telefonų paslaugų pabranginimu, didesniais mokesčiais tabako gaminiams ir alkoholiniams gėrimams, atsisakymu dalies socialinių programų. Dėl infliacijos metinis imigrantų skaičius nuo 110.000 sumažinamas iki 80.000. Seniau Australijos vyriausybė 50.000 ateivių padėdavo apsimokėti atvykimo išlaidas. Dabar finansinės paramos susilaiks tik 40.000 ateivių. Kitas priemonės kovai su infliacija F. Creanas žada paskelbti šią vasarą ar rudens pradžioje. Viena tų svarstomų priemonių — specialus pajamų mokeskis kapitalo atneštam pelnui.

KANADOS ĮVYKIAI

Taikos kariai

Jungtinių Tautų sekr. K. Waldheimas paprašė Kanadą ir kitus kraštus, turinčius kariuomenės dalinius Kipre, padviguobinti jų skaičių. Ši prašymą labai skeptiškai sutiko du didieji Toronto dienraščiai — "Star" ir "The Globe and Mail". Kanadiečiai karo paliaubų priežiūros darbą Kipre yra pradėję 1964 m. Tada buvo manyta, kad ši priežiūra tėra laikinio pobūdžio, nes anksčiau ar vėliau Jungtinės Tautos turės padaryti politinį sprendimą salos padalinimo klausimu. Deja, šia kryptimi net nebuvo pajudėta. Problema dabar dar labiau sukomplikuojama Turkijos kariuomenės išsiskėlimas. Minėtim laikraščiam atrodo, kad taika Kipre pirmiausia turėtų rūpintis Graikija ir Turkija, o taip pat ir Atlanto Sąjungos didžiosios valstybės. Kanadiečių 486 karių išlaikymas Kipre mokesčių mokėtojams kasmet atsieina apie \$25 milijonus. Taigi, per dešimtmetį buvo išleista \$250 milijonų suma. Kanadiečių vyriausioji būstinė sostinės Nikosijos Wolseley barakuose buvo atsidūrusi pačiame kautynių centre. Nuo Turkijos invazijos pradžios lengvų sužeidimų susilaukė 12 Kanados karių, gelbėjusių civilius gyventojus ir turistus. Lengvaisiais ginklais apūrinti kanadiečiai buvo užėmę Nikosijos aerodromą, kur jiem grėsė tiesioginis susikirtimas su Turkijos kariuomenės daliniais.

Tik vėliau čia juos pakeitė geriau apginkluoti britai iš savo bazių Kipro saloje. Buvo atvejų, kai kanadiečiai, patekę kryžminėn graikų ir turkų ugnin, buvo priversti atsisąudyti. Vis dėlto Kanados vyriausybė nutarė patenkinti Jungtinių Tautų sekr. K. Waldheimo prašymą — kanadiečių skaičius bus padvigubintas. M. Sharp pareikalavo, kad JT sekr. K. Waldheimas šį kartą išryškintų jo žinioje esančių kariuomenės dalinių tikslus Kipre. Nalon siunčiami kanadiečiai bus apūrinti sunkiniais ir nei prieštankiniais ginklais. Turkija jau seniai yra pasiūliusi Kipro padalinimą, bet su šia mintimi nesutinka vis dar apie salos prisiųjungimą svajojanti Graikija ir Kipro graikai.

Blogas Kanados pašto paslaugas dar labiau gali sukomplikuoti laiškanėsių ir paštininkų uniųjų skilimas. Siom uniųj atstovavo bendra taryba nuo 1968 m. Ji priimdavo ir pasirašydavo abiem uniųj priimtinių darbo sutartį su Kanados vyriausybe. Nelegalius streikus ypač buvo pamėgusi 19.000 narių turinti paštininkų uniija, kurioje labai karingas grupelės turi įvairaus plauko marksistai. Laiškanėsių uniųj 12.000 narių streikuoti nebuvo linke, bet būdavo priverčiami respektuoti streiko teisę. Paštininkų uniija 14.617.1.902 balsų santykiu nutarė pasitraukti iš abiejų uniųj (Nukelta į 6-tą psl.)

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata \$8.50, pusmetinė — \$5. Rėmėjo prenumerata \$15
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuostata. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$8.50 per year, \$5 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas 275-4672

Mada dėl mados

AL. GIMANTAS

Vasarai atėjus, savaitgaliais ar atostogų metu, traukia poilsiautojai prie ežerų, upių ir vandenyne. Paplūdimiuose miestiečiai įšėso saulės kaitros ir gaivaus vandens. Trumpas vasaros laikas teikia tik ribotą galimybes pasinaudoti vasariškais malonumais, kartu neužmirštant ir sveikatos pataisymo galimybių.

Su visa besikeičiančia laiko, įsitikinimų ir dirbtinės manieros dvasia keičiasi ir maudymosi aprangos mados. Tai liečia vyrišką ir dar daugiau moterišką lytį. Turbūt niekas nepakaltins šio autoriaus užkietėjusiu konservatizmu, gal net priešingai, bet negaliu tylėti, kai ir lietuvišką visuomenę, jos jaunimą, jau spėjo pasiekti tos naujosios mados, kai jau iš tų visų "bikini" — dviejų dalių kostiumėlių, kurie vis jau šiek tiek pridengdavo, liko tik dar naujesnis ir modernesnis "string". Tai plonomis virvutėmis paryšinti 4 maži medžiagos lopinėliai. Pasidairykite, gerbiame, lietuvių mėgstamuose paplūdimiuose ir kas savaitgalį, vis daugiau matysite naujosios mados gerbėjų, saulės garbintojų. Dalykai, kaip gėdos jausmas, kuklumas, tapo per tvorą išmesti. Idomu, kad tėveliai turbūt toleruoja tuos savo jaunuolių apsirengimo (ar nusirengimo?) metodus, kaip manydami, kad jų prieauglis neturėtų atsikilti nuo kitų panašaus amžiaus "herojų". Aišku, yra atvejų, kur tė-

tušiai neteko betkokio autoriteto jaunųjų akyse ir yra visai reizinavę "šventos ramybės" naudai.

Tai buvo kalba apie merginų apdarus. Yra problemų ir su vyrukų maudymosi apranga. Jau ir tos maudymosi kelnaitės turi vis mažiau medžiagos ir yra pasiūt labai aptemptai. Tai toleruojama, lyg nematoma, lyg nepastebima, lyg ir nenorima kištis į sveltumus, "manęs neliečiančius" reikalus.

Tarp tų madų bei elgesio normų gal ir nėra tiesioginio ryšio, bet būtų melas teigti, kad aplinkos įtaka nėra palietusi mūsų jaunųjų sielų ir kūnų. Narkotikai, seksas, alkoholis ir kiti negeistini reiškiniai kles-ti ne vien tik sveltumų tarpe. Apie tai kažkodėl permaži kalbama ir diskutuojama mūsų spaudoje. Dėlto kaikam gali atrodyti, jog lietuvių tarpe viskas gera, gražu ir pavyzdinga. Tokiai nuotakai susidarius, jau galima sėdėti ramiai rankas uždėjus, šypsojantis nekaltųjų ir laimingųjų šypsena. Perkūnėlis iš giedro dangaus trenkia tik tada, kai sužinome apie vieną kitą savizudybę, kai patiriame apie eilės jaunų porų bendrą gyvenimą be santuokos, kai išgirstame apie iš namų pabėgusius merginas ar ir visai be žinios dingusius. Tada jau bandoma lyg ir kiek susimąstyti, tariant esą ir pas mus neviskas tvarkoje. Bet ar tokie apmąstymai nėra jau pervėlyvi?

Nuoširdus ačiū

visiems už gausių dalyvavimą mūsų brangioje pirmojo dešimtmečio šventėje ir už joms pareikštus sveikinimus bei linkėjimus. Ypatinga padėka K. L. Kunigų Vienybės pirmininkui monsinjorui dr. J. Tadarauskui ir gausiai dalyvavusiems dvasiškams už parodytą rūpestį ir visokeriopą pagalbą jos sunkiausiose valandose. Jūs visada surasdavote galimybę Londonan atvykti ir mums padėti. Nuoširdus ačiū Sv. Jono Kr. parapijai bei jos klebonui kun. P. Azubaliui už pirmąją mūsų įteiktą stambią auką, pakėlusią londoniečių nuotaiką, o taip pat — lietuviškajai spaudai, ypač "Tėviškės Žiburiams" bei jų redaktoriui kun. dr. Pr. Gaidai už parodytą ypatingą palankumą parapijos kūrimsi dienose.

Jūsų visų aukos ir parodyto dėmesio niekada neužmiršime. Tegul Augščiausias Jums už tai gausiai atlygina.

Londono Lietuvių Šiluvos Marijos parapija ir
K. L. Katalikų Moterų Dr-jos Londono skyrius

Ačiū mielam Praniui Alšėnui

už tokį nuoširdų ir vaizdingą mano nueito gyvenimo kelio "Drauge" aprašymą, pareikštus sveikinimus ir linkėjimus.

Linkėdamas Jums visokeriopos Dievo palaimos, lieku Jums dėkingas —

Jūsų kun. Balys Pacevičius

MOHAWK

FURNITURE LTD.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI

SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI

ĮVAIRŲS KILIMAI • Saldytuvai

VALGOMŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.

SIUVAMOS MAŠINOS • RASOMOS MAŠINĖLĖS

Nemokamas į namus pristatymas.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — 137 RANCESVALLES Ave. — Tel. 537-1442

Rytuose — 2448 DONFORTH Ave. — Tel. O X 9-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Yra istorinių pėdsakų, kad pirmieji žydai etnografinėje Lietuvoje pasirodė XI amžiuje. Manoma, kad jie buvo atkeliavę nuo Kievų. Tuo metu jų ten buvo jau nemažai. Po 1334 m. masinis žydų bėgimas prasidėjo iš Vokietijos ir Rytų Europą. Ir Lietuva atidarė savo duris žydų pabėgėliams.

D. Lietuvos Kunigaikštijoj

Žydų imigracija į Didžiąją Lietuvos Kunigaikštiją antroje 14 š. pusėje intensyvesnė. Penkioliktojo š. pradžioje žydų bendruomenės jau buvo Trakuose, Gardine ir kitose vietovėse.

Svarbiausias įvykis, kuris lėmė žydų daugėjimą Lietuvoje, buvo Didžiojo Kunigaikščio Vytauto privilegijos žydų bendruomenėn 1388 m. Jos užtikrino žydams asmeninę neliečiamybę, teisę nevaržomai judėti visame krašte, tikybos apsauga, plačias teises prekyboje ir, kas svarbiausia, autonomiją visai žydų bendruomenei Lietuvoje. Galima sakyti, tai buvo lyg ir "Statuta Judeorum".

Žydų gyventojų skaičius greitai augo, didėjo jų prekyba viduje ir su kitais kraštais. Deja, 1455 m. išleidižiamas dekretas, įsakantis žydams palikti Lietuvos teritoriją. Tačiau netrukus, dėl alinančių su Maskva karų ir ekonominio krašto smukimo, vėl reikėjo žydų pagalbos: 1503 m. vėl skelbiamas dekretas, leidžiantis grįžti atgal visiems ankščiau išvykusiems bei išvartytiems žydams.

Seišioliktoje š. Lietuvos ribose jau buvo 15 žydų bendruomenių. 1566 m. Lietuvoje buvo 10 tūkstančių žydų. Dešimčiai metų prabėgus, jų skaičius paauogo iki 32.000. Žydų kapitalas pradėjo daryti nemažą ekonominę įtaką ūkio srityje. Pasiturinčių žydų svaris užsienio prekyboje augo. Prasidėjo žydų pirklių ir

Žydų atsiradimas ir jų likimas Lietuvoje

STEPAS VARANKA

amatininkų konkurencija su nežydų kilmės gyventojais. Taip pat prasidėjo žydų prekybininkų konkurencija su vokiečiais. Pastarieji Lietuvoje buvo išskirę pagal Magdeburgo susitarimą, kai žydams buvo uždrausta prekyba Lietuvoje.

Tie visi įvykiai, kitaip sakant, žydų veržlumas privedė prie antižydiškų išsišokimų. 1635 m. Vilniuje įvyko žydų pogromas.

Septynioliktame š. prasidėjo karai, sukilimai, Maskvos ir švedų užpuolimai, kurių metu žydai buvo negailestingai žudomi, naikinami ir niekinami. Žydų bendruomenė Lietuvoje turėjo nepaprastai didelių nuostolių. Lietuvai kellantis iš griuvėsių 18 š. viduryje, gyventojų ir žydų skaičius vėl ėmė didėti. 1766 m. žydų skaičius Lietuvoje siekė 157.250.

Vilnius — kultūros centras

Tame laikotarpyje ūkinėje srityje iškilo Vilnius ir Kaunas. Vilnius pasidarė didžiausiu žydų centru visoje R. Europoje.

Vilnius tapo dviejų žydų idėjinų srovių vieta tarp chasidų ir mitnagdų. Žydai reikė nepasitenkinimą dėl rabinų absoliutinės galios. Chasidizmas turėjo tendenciją išvesti žydus iš kasdieniško pesimizmo, gedulingų papročių ir dvasinės prozaikos. Jis nebuvo griežtas ritualas, bet gilus, mistinis tikėjimas. Chasidizmo oponentai, taip vadinami mitnagdai, gynė ortodoksinis žydų tikybos pagrindus. Jie spietėsi apie garsų žydų rabiną Eliahu Slomo Zalmano. Kovų įkarštyje išaugo žydų literatūra. Gardine atsirado Romano Barucho spaustuė. Kai 1799 m. Vilniuje buvo įsteigtas žydų spaustuvės skyrius, padidėjo spauda. Išaugo žydų inteligentija — daktarai, politikai, moksli-

ninkai ir veikėjai. Kaikurie Lietuvos žydai tapo pasaulio garsenybėmis.

Rusijos valdžioje

Po Lietuvos padalinimo 1795 m. prijungus kraštą prie Rusijos, pradžioje žydų bendruomenės būklė nepasikeitė, bet vėliau gerokai pasunkėjo. Visdėlto daugumas žydų nerodė simpatijų Lietuvai — ją laikė tikta viena Rusijos gubernijų. Dalis žydų buvo prorusiškos orientacijos, kiti — provokiškos. Padidėjus priespaudai Rusijos gilumoje, žydai telkėsi Gudijos ir Lietuvos miestuose. Pvz. Kaune 1860 m. iš 22.669 gyventojų 12.374 buvo žydai. Panašiai buvo Vilniuje. 1841 m. Samuelis Fin išleido pirmą hebrajų kalba laikraštį Lietuvoje "Prachej — Ca-fon" — Rytų Gėlės. Nuo to laiko sparčiai ėmė gausėti žydų leidiniai. 1847 m. Vilniuje buvo įsteigta garsioji rabinų mokykla, o 1883 m. pirmoji sionistų organizacija. 1905 m. Vilniuje įvyko didelis žydų suvažiavimas iš 33 miestų, kuris įsteigė sąjungą kovai už žydų tautos teises. I D. karas žydų veiklą buvo paralyžavęs.

Nepriklausomoje Lietuvoje

Atsisteigus Lietuvai, žydai gavo autonomiją. Jų reikalams įsteigta ministerija. Pirmajame A. Voldemaro kabinete buvo žydas dr. Jokūbas Vygodskis kaip ministeris žydų reikalams. Dr. K. Griniaus valdymo metu žydų reikalams ministeriu buvo filosofijos daktaras Maksas Solovėičikas. Jis buvo žymus sionistų veikėjas. Vėliau, 1926 m., tos teisės šiek tiek buvo apkarpytos. Visdėlto Lietuvos vyriausybė finansavo žydų mokyklą ir gimnazijas. Kaunas pasidarė dide-

Savaitė Saharos kalnuose

K. ASTRAVAS

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Kartais trumpinam savo kelia ir iš vienos gatvės — tarpkelio pereinam į kitą pro skylę ar tunelį, atrodantį lyg paslaptingos pasakų pilies durys.

Idomų dalyką radom vakar — tai akmeninį kubilą. Uola apie 60 pėdų augščio ir tiek pat pločio iš lauko buvo apvali. Vidus, vėjo ir vandens išgraužtas, buvo taisyklingai apvalus. Sienos — apie 3 pėdų storumo. Į šio kubilo vidų patekimo pro nedidelę skylę apie 10 pėdų augštyje nuo plokščios uolos. Kartais praeidavom tartum pro Pariziaus Triumfo ar Nežinomo Kareivio arkas. Žinoma, jos buvo daug kartų didesnės ir didingesnės. Buvo taipgi didžiulių tiltų su įvairių formų arkomis. Dauguma šių uolų atrodė lyg piramidės ar kigiai, sunkesnių smėlio dulkių nudilinti, ir priminė bebro apgraužtus medžius. Tai nuostabaus gamtos architekto — vėjo kūrinys. Nuostabūs geometriniai paviršiai čia išskaptuoti. Čia pastebi hyperboloidus, elipsoidus, paraboloidus, visus erdvės geometrijos žinomu gal dar ir nežinomu paviršius šio mokslo šakoje. Tai vėjo, nešančio smėlio dulkes, skulptūros. Vietomis matyti vandens skulptūros. Retkarčiais giliuose kalnų plyšiuose užtin-kame vandenį, bet nepasiekiamą.

***

Sustojom nakčiai netoli vandens skylės juodoje uoloje. Po penkių kelionės dienų pirmą kartą nuoploviau kojas ir, numėtę vartotas kojines, apsimoviau šviesiomis vilnonėmis. Suvilgiau visą kūną šlapiu rankšluosčiu. Tai buvo didelė prabanga Saharoje. Mes buvomė Tin-Abou-Teka.

Iki šiol vakarais gaudavau po asilų nešamo vandens stiklinę dantims išvalyti. Vandens likučių suvilgęs rankšluostį, pasidarydavau "vonią". Dušas ar vonia atrodė kaip tolimas spalvingas mirazas. Asilai po dienos kelionės palma "vonią" besivolioldami po smėlio pusnis.

Mūsų stovykla atrodė lyg didelė miesto aikštė, iš trijų pusių apsupta pastatų, turinčių arklio pasagos formą. Sunku pasakyti kurie čia pastatai dominuoja, bet aikštė yra kombinacija visų matytų aikščių Venecijoje, Istanbule, Dresdene, Bangkoke ar Tokijo miestuose. Aš pasitiesiau anklodę lyg po bebro pagrauztą Bangkoko šventyklos bokštą. Virėjas įsistatė su virtuve po didžiuliu elipsės formos skliautu. Prieš atvirą išėjimą iš šios stovyklos gulėjo didžiulė smėlio pusnis. Ši aikštė turėjo daug išjimų į kitas aikštes ir didžiulį slėnį pro uolos plyšius, skyles ir tunelius. Šalia smėlio pusnies lauga lyg dykumos princesė, išskleidus plačius lapus, mažą palmę. Yra keletas kvepiančių mirtų krūmų. Toliau auga ke-

lių tūkstančių metų senumo kedras. Didelėje plokštumoje auga keistas mažas krūmelis kurio maži lapai kvepia kaip brangiausi kvepalai. Iš jo šaknų virėjais verda visą kelionės laiką arbatą, turinčią gydančios galios nuo persalimo ir nuovargio.

***

Nuostabus spygliuotas krūmokšnis čia auga. Visos šakos pilnos 1,5 colio ilgumo kietai kaip plienas ir aštrių spyglių. Sunku pirštais nulausti toki spygli. Tarp tų tankių aštrių spyglių auga maži, tankūs, tamsiai žalios spalvos lapeliai. Spygliai, lapeliai ir to krūmo žievė yra kupranugario pasigardžiavimas. Jis, skersai apžiojęs spygliuotą šaką, atsargiai dantimis nulaizgia spyglius, stipriai sunkanda žiaunas, nubraukia ne tik spyglius, bet ir lapus, ir žievę. Tada su pasitenkinimu viską godžiai pamažu sukramoto. Nuostabus gyvulys tas chameau (kupranugaris).

Netoli matosi ant smėlio virš požeminės vandens srovės augęs dideliais sultingais žalais kaip Burmos yade augalas, bet jo net kupranugaris vengia — nuodingas.

Yra čia gražių gyvulių. Esu matęs gazeles, Afrikos kalnų ožį su ilga barzda, lenktais ir užpakali ilgaiais ragais ir baltą kaip sniegas vadinamą mouflon d'or. Taipgi mačiau kalnų erelį, panašų paukščį ir žvirblis ir varnų. Mane rytą pažadindavo mažas, juodas su balta galva kalnų paukštis savo čiulbėjimu.

Yra daug mėlynų vorų. Nuostabus apie 10 colių driežas — su žalios, raudonos, geltonos ir juodos spalvos ruožais. Jis mikliai bėga šalin mūsų pabaitytas. Šioje vietoje, kaip vadovas Alibaba sako, nelijo jau 3 metai.

***

Tai viena Saharos grožio pusė. Kita pusė yra papuošta primityvia žmogaus kūryba. Prieš 8000 metų ši vieta buvo derlingas kraštas. Tai liudija po uolų skliautais išlikusios uolos graviūros ir piešiniai, daryti net 4-rių civilizacijų, maždaug 8000-12.000 metų senumo. Tokių meno galėjų šioje teritorijoje yra apie 30.000. Jose matyti įvairūs gyvuliai, medžioklės, kovų, religinių apeigų ir kasdieninio gyvenimo vaiksmai. Matyti net kovos ir transporto vežimai su ratais. Gyvuliai: įvairios karvės, avys, kupranugariai, vilkai, šunys, dramblių, žirafos, hipopotamai, dinosaurai, raganosiai. Visa tai liudija, kad čia jie gyveno.

Zmonės yra keturių rūšių. Patys primityviausi turi lyg beždžionės veidus. Matyti europiečių rasės, net blondinių, egiptiečių ir sudaniečių. Religinio- se kultuose atpažįstamos Meza-potamijos ir Kretos salos apeigos. Čia buvo europiečių, sudaniečių invazijos. Vietiniai Ra-

mesio III viešpatavimo laiku buvo grėsmė Egiptui.

Visi žmonės vaizduojami nuogi. Jie gyvena po uolų skliautais, kaip ir aš dabar, nes buvo šilta. Jų ginklai buvo įjetys, lankai su strėlėmis, bumerangai, kardai ir skydai. Vėliau pasirodo drabužiai, ypač moterų, bet tik ornamentinio pobūdžio, pvz. šokiams. Ar ne keista yra žmonijos istorija, kuri tapo at-rasta tik maždaug prieš 80 metų!

***

Po vakarienes, bėgeriant kvepiančią šaknų kavą ir stebint Grizūlo ratus, beveik siekiančius žemę, mūsų vadovas Alibaba papasakojo šurpų įvykį iš savo gyvenimo. Prieš kelerius metus jis buvo kupranugarių karavano vadovas. Keliaavęs po visą Saharą ir net atlikęs maldingą kelionę į Mekką aplankyti pranašo Mahometo kapo. Jis sunkiai vertėsi dykumos prekyba, paimdavo maldininkus į Mekką ir gabendavo druską. Taip bekeliaudamas iš Nigerijos Libijos link per šiuos kalnus sustojė šiuose kalnuose praleisti nakties. Vidunaktį turėjo įieškoti pabėgusio kupranugario. Staiga išgirdo keistus garsus. Mėnesienos šviesoje jis pamatė dykumų plėšikus krantant maišus su prekėmis. Plėšikai nakties tamsumoje prislinko prie miegančių jo vyrų pagal komandą ir visiems vienu momentu perplovė gerkles. Jam pavyko išlikti gyvam. Pabėgęs į Libiją, pranešė dykumos policijai, kurios pareigūnas biurokratiškai viską tiksliai užrašė į knygą, o plėšikai pabėgo į Čado valstybę.

***

Tuaregai — tai semitinė Saharos klajoklių tauta. Grynakraujai. Maža dalis — augštaūgiai, daugiau kaip 7 pėdų augščio, balti, lieknai, labai elegantiški judesiu, gudrus, vaikšto beveik visą veidą pridengę turbanu, palikę tik plyšį akims. Kiti yra tuaregų-negrų mišinys. Tuaregai, ypač jų aristokratija, mėgo ir dabar mėgsta patarnavimus bei tarnus. Kadangi Nigerijos džunglėse negrų tarpe visą laiką buvo ir dar net dabar siaučia nedarbas, tuaregai gabeno negrus ir davė jiems darbo. Tad per šimtmečius daug tuaregų susimaišė su negrais. Nors mano vadovas Alibaba yra aristokratas, bet yra mažas ir juodas, turis visas tuarego savybes ir dalį negro charakterio.

Skaitytiniai, kurie domitės įvairia gamta ir žmonijos istorija, aplankykite Saharą — Tasili kalnus, tik, žinoma, žiemą, kol nėra karšta — neapsivilsite.

Pasaulyje yra daug žlugusių kultūrų ir išnykusių tautų vien dėl gamtos pasikeitimo. Archeologai, antropologai ir istorinės geologijos žinovai čia raste daug ko stebėti ir praturtinti savo žinyną.

kultūra ir ruošti mokslininkus. Institutas vėliau buvo perkeltas į Niujorką. Vilniuje yra garsi didžioji žydų sinagoga, kurios pradžia siekia 1572 metus. Ten yra žydų kvartalas ir puikios su meniškais paminklais kapinės.

Nepriklausomoje Lietuvoje žydai turėjo garsią visame pasaulyje rabinų akademiją Telšiuose.

(Bus daugiau)

A+A

KĘSTUČIUI SIMANAVIČIUI

Niujorke mirus, jo žmoną, dukrelę, seserį, mielus brolius — Priskėlimo par. kleboną Tėvą AUGUSTINĄ, OFM, visuomeninės veikėją JONĄ - ROBERTĄ bei jo žmoną VALENTINĄ, kitus brolius, gimines ir artimuosius dideliame skausme nuoširdžiai užjaučiame —

Vincė Užupienė

Bronė Bujokienė

A+A

KĘSTUČIUI SIMANAVIČIUI

mirus, jo brolių TĖVĄ AUGUSTINĄ, OFM, ir kitus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

Birutė ir Vytautas Čypai

Auksė ir Algis su šeimomis

Keturiasdešimtą metais užbaigus šios žemės kelionę ir iškeliauvus amžinybėn

a+a inž. Kęstučiui Simanavičiui,

sielvarto šydų apgaubtus likusius jo šeimos narius — žmoną LIGIJĄ, dukrelę SANDUTĘ, brolius — kun. AUGUSTINĄ, OFM, VINČĄ, JONĄ, VLADĄ ALGĮ ir sesutę ZUZANĄ RAJEKIENĘ su šeimomis liūdesio valandose nuoširdžiai užjaučiu ir kartu liūdžiu —

VI. Germanavičius

A+A

PETRUI JUTELIUI

atsiskyrus su šiuo pasauliu, broliui POVILUI reiškiamė giliausią užuojautą:

Nuliūdę draugai:

J. Šleinius, A. Staskevičius, A. Braškys, J. Glizickas, A. Gudelevičius, V. Gudriūnas, A. Milčius, A. Kusinskis, S. Lencas, A. Juozapavičius, P. Liutkus, K. Rimas, J. Petrėnas, J. Remeikis

Petrui Juteliiui

mirus, dukras, seserį Lietuvoje, brolių POVILĄ Sudburyje ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —

Gataučių šeima

Mylimai MAMYTEI

Lietuvoje mirus, IGNAJĄ JUZUKONĮ ir šeimą nuoširdžiai užjaučia —

E. ir R. Draudvilai

S. ir J. Andruliai

A. Birgelienė

MIELAM SŪNUI

tragiškai žuvus jaunystės dienos, nuoširdžiai užjaučiame DAUGILIŲ ir KANOPŲ šeimas —

G. A. Gudeliai

A. G. Tumkevičiai

J. L. Bučinskas

Inž. K. Astravas Saharos kalnuose su savo palydovu Alibaba Alžerijoje prie Libijos — Nigerio sienos. Šiuo metu jis yra grįžęs į J. A. Valstybes

Žygiuojam į koncertą! Tai dalis aidiečių Winnipege su dirigentu V. Verikaitiu eina į Lietuvos Dienos koncertą "Playhouse" teatre M. Borusienė

PRANĄ ŽIŽMARĄ PRISIMENANT

ALGIRDAS GUSTAITIS

Lenkijos okupuotame Vilniaus krašte išskirtinai patriotiškai ir kietai veikliu lietuviu buvo Pranas Žižmaras. Be lietuvių visuomenei labai reikšmingos veiklos, jis visoje tautoje nuostabiai pagarsėjo 1938 m. Tada Lenkijos okupuotame Vilniuje vienas uniformuotas Lenkijos karininkas negražiai atsiliepė apie lietuvius. Tada girdėjės Pranas Žižmaras, progai atsiradus, atsakė, kad tai melas ir Lenkijos karininkui vienoje garsoje kavinėje kinto į veidą, kviesdamas į dvikovon.

Toji reto didvyriškumo žinia kaip žaibas nuplieskė visą lietuvių tautą. Apie Praną Žižmarą plačiai rasė tuometinė nepriklausomos Lietuvos ir užsienio lietuvių spauda.

Visi nekantriai laukė Prano Žižmaro dvikovos su Lenkijos karininku. Lenkas buvo pasirinkęs dvikovą špagomis. Dvikoja įvyko 1938 m. pavasarį vienoje lenkų sporto halėje, dalyvaujant abiejų pusių pasikviesiems dvikovos teisėjams. Dvikovą laimėjo Pranas Žižmaras.

Lietuvių spauda Praną Žižmarą pagrįstai iškėlė iki tautinio didvyrio aureolės. Jis staiga tapo lietuvių jaunųjų karzygiškumo simboliu. Apie lietuvių dvikovas, ginant lietuvių tautos, ne savo asmeninius reikalus, nėra surinkta duomenų, bet, manau, Pr. Žižmaras buvo vienintelis taip lietuvių tautos reikalus gynęs ir apgynęs XX amžiuje, gal ir ankstesniuose amžiuose.

Kai 1939 m. Lietuva buvo priversta užmegti diplomatinis santykius su Lenkija, į Kauną atvyko vilniečių lietuvių sportininkų ekskursija, vadovaujama Prano Žižmaro. Tarp daugybės lietuvių, nuvykusių į Kauno geležinkelio stotį pasitikti vilniečių, buvau ir aš. Vilniečiams įteikta gausybė gėlių. Pranas Žižmaras buvo versta užverstas gyvomis gėlėmis, nešiojamas ant rankų, dainuojamas patriotinės lietuvių dainos.

Vilniečiai buvo geri tinklininkai ir lengvai laimėjo prieš kauniečius. Vilniečių sportininkų viešėjimas Kaune buvo nuostabiai gražus tų dviejų Lietuvos sričių jaunimo bendravimas.

Netrukus susipažinau su Pranu Žižmaru asmeniškai. Aš taip pat buvau aršus kovotojas už Vilniaus krašto išlaisvinimą. Apie tai iš kažin ko patyręs Pranas Žižmaras. Jis, prašomas, kviečiamas įvairių organizacijų bei augstas pareigas turinčių asmenų, atrado laiko ir su manimi susitikti, net atsilankė pas mane į namus. Nuosirdžiai, ilgai pasikalbėjome. Pažadėjau talką jo kovoję už Vilniaus srities grąžinimą nepriklausomai Lietuvai.

Neprišmeniu kas, bet staiga vienas asmuo pasiūlė mudviem padaryti bendrą nuotrauką pas fotografą. Man atrodė tai bus perdidelis manęs pagerbimas. Bendra nuotrauka, padaryta šiaip kokio fotografo mėgėjo, jau būtų daug, o čia eiti pas specialią fotografą. Bet Pranui Žižmarui mintis patiko. Jis prita-

rė ir pasiūlė tuoj vykti pas fotografą. Nuvykome ir buvome abu nufotografuoti vienas greta kito. Keletą tų nuotraukų jis išsiėvė, keletą aš paėmiau. Tų nuotraukų jokiai spaudai nesučiūčiau. Vieną turėjau savo albume, kitas buvau padėjęs į archyvėlį. Dabar, po kelių dešimčių metų, tokia nuotrauka jau būtų vertingas dokumentas. Deja, jos neturiu. Per artimuosius bandžiau surasti savo archyvėlį, buvusį Kaune, bet veltui. Karo metu ir netrukus po karo manasis archyvėlis kažin kur dingo. Ar jis sunaikintas, ar kieno kur nors paslėptas, ar laikomas kokioje bibliotekoje, nežinau. Mano archyvėlyje Kaune buvo nemažai dalykų: vertingi spaudos iškarpi rinkiniai, daug žymių asmenų laiškų, įvairūs mano raštų rankraščiai, šeši nuotraukų albumai, apie pora tūkstančių knygų. Paskutiniu laiku mano archyvėlis buvo labai praturtėjęs, nes Lietuvos prezidentui Ant. Smetonai pasitraukus į Vokietiją, vienas jo giminaitis man pasiūlė saugoti kaikius vertingiausius prezidento knygas, kurių gražų rinkinį netrukus garbingai išrinkčiau savo knygynėlyje.

Liet. Enciklopedijos XXXV t., 375 psl., atspausdinta Prano Žižmaro nuotrauka, atrodo, yra kaip tik iškirpta iš mudvių bendros nuotraukos. Gal kas turi visą tą nuotrauką?

Vilniečiai ir kiti, žinantieji apie Praną Žižmarą, turėtų parašyti atsiminimų. Pranas Žižmaras buvo asmenybė, apie kurį mūsų romanistai ar teatralai galėtų parašyti įdomų kūrinį.

"Tėviškės Žiburiai" nr. 23 (1270), 1974. VI. 6 d. Stepas Varanka rašinė: "Lenkai apie nepriklausomą Lietuvą" baigia: "Antanas minimas asmuo yra Wladyslaw Wielhorski, Vilniaus Stepono Batoro universiteto profesorius. Jis yra Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos istorijos žinovas, daugelio mokslinių veiklų apie Lietuvos istoriją autorius, mokąs lietuvių kalbą, uni-jos šalininkas, Augstesniosios Politinių Mokslų Mokyklos Vilniuje rektorius. Savo atsiminimų knygoje "Atsiminimai ir pergyvenimai sovietų nelaisvėje", išleistoje Londone, Anglijoje, 1965 metais, rašo, kad buvo sumintas pirmasis bolševikų okupacijos metais Vilniuje ir patalpintas NKVD rūsyje, kur teko jam būti vienoje kameroje su Pranu Žižmaru. Apie pastarąjį rašo: "Žižmaras buvo tikras lietuvis, mūsų politinis priešas, bet kilnaus būdo, geras ir tikras džentelmenas. Jis buvo apie 33 metų amžiaus, Vilniaus krašto lietuvių sporto vadovas. Žižmaras po dviejų savaitių žiaurių tarymų iš tos kameros buvo paimtas..."

Pranas Žižmaras buvo kilnus, garbingas lietuvis, gražios išvaizdos ir fiziškai labai stiprus. Jį turėjo gerbti visi garbingi žmonės, neapsėsti priešlietuviškumo fanatizmo. Tokie žmonės, kaip Pranas Žižmaras, ypatingai buvo pavojingi rusams komunistams. Neabejoju, Pr. Žižmaras labai garbingai laikėsi kan-kinamas, bet enkavedistai kaip tik siekia sunaikinti garbinguosius.

Ramūnas - šarūniškas žmogus

V. BAGDANAVICIUS, MIC

Paul Claudel vienoje savo raštų vietoje kalba apie ypatingus žmones, kurie, atvykę į kitą šalį, ją užima kaip kažką savo. Pamatę naują pasaulėvaizdį, savo dvasios gilumoje pajunta,

kad jie yra atvykę savo vieton, kad čia yra jų reikšimosi sritis. Jie jaučia, jog kažkokio lėmimo dėka jie yra skirti šiai vietai, o ta vieta skirta jiems, ir ji pati ilgesingai laukia jų atvykimo. Tai didžiųjų užkariautojų dvasia, tai šarūniško nusiteikimo žmonės. Toks buvo Antanas Paplauskas-Ramūnas. Kai jis atvyko Kanadon ir apsigyveno ant ribos, kur susitinka prancūziška ir angliška kultūra, ne tik pajuto bet ir savo draugams pasakė, kad atvyko čia, kur jam tinka būti. Nei vien prancūziška kultūra jo nepatenkintų, nei vien angliška. Tik ten, kur susitinka šios abi kultūros, jis pasijuto esąs savo vietoje.

Visdėlto ne šios dvi kultūros Paplauskui nenusavino. Jam vis pasaulis buvo jo. "Visa žmonija yra mano broliai ir seserys" — sakė jis. Dėlto jis niekur nesijautė svetimas, varžomas. Joks žmogus jam nebuvo svetimas. Su kiekvienu jis diskutavo, nekartą karštai jį puldamas, bet niekinkindamas. Viena, ko jis, atrodo, nepersėdė, tai žmogaus, kuris nenorėjo su juo santykiuoti. Sitokių jis būtinai stengėsi laimėti savo santykiams. Būdamas tokiu žmogaus mylėtoju, jis jautėsi savas kiekviename pasaulio universitete, ar tai būtų Austrijos Viena, ar kuris Japonijos universitetas.

Nesunku suprasti, kad šitoks žmogus nevisada gerai buvo vertinamas siauresniuose matavimuose. Žmogus, pasiekęs platesnius gyvenimo horizontus, dažnai yra nesuprantamas savo šeimijoje, nėra pakankamai vertinamas savo mokyklos draugu. Nors, kalbant apie Antaną, reikią pasakyti, kad jis buvo šeimos žmogus ir savo mokyklos vertintojas. Jis sakydavo, kad "intymus ir tikras vyro draugas yra tik mylintis gyvenimo draugė". Šalia to, jis mylėjo savo Marijampolės marijonų gimnazijos draugus ir augstai vertino marijonų sąjūdžio įkvėpėjus — arkiv. Matulaitį ir vysk. Būči. Bet nepaisant to, Antanas nevisada buvo mieliai priimamas savo tautiečių tarpe. Jis jiems atrodėdavo išsidus, o jie jam atrodėdavo persiauri. Kiekviena visuomenė augstai vertina tuos asmenis, prie kurių išsyrškimo ji pati yra prisidėjusi. Paplauską-Ramūną suformavo ne tiek lietuviška visuomenė, kiek tarptautinė pedagoginių ir humanistinių studijų bendruomenė. Jis ten išaugo, ten subrendo ir ten pasiliks.

Tarptautinis pripažinimas

Tarptautiniame humanistinių mokslų pasaulyje Paplauskas-Ramūnas buvo plačiai žinomas ir augstai vertinamas. Jis Sv. Sosto buvo pakviestas jam atstovauti UNESCO konferencijoje 1971 m. Įvairūs pasaulinio masto mokslininkų katalogai jį mini. Jų tarpe pažymėtini šie leidiniai: "Leaders in Education" Londone ir Niujorke 1971 m., "International Scholars Directory" Strasburge 1973 m., "Dictionary of International Biography" Cambridge ir Londonas Anglijoje 1973, Kanados prancūzių mokslininkų metraštinis (Annales de L'ACFAS), "American men of science", (dalyje, skirtoje socialiniams ir santykių mokslams) Niujorkas ir Londonas 1968 m., "The Philosophers index", leidžiamas Bowling Green universiteto, Ohio. Sis pastarasis Paplauską-Ramūną apibūdina kaip žmogų, duodantį naują auklėjimo aptartį. Pagal ją, žmogaus auklėjimas yra viso žmogaus vystymasis nuo iščių iki kapo kūrybiniu būdu žaidžiant su savo gyvenamąja aplinka. Paplauskas yra laikomas žmogumi, padariusiu revoliuciją pačiuose auklėjimo pagrinduose.

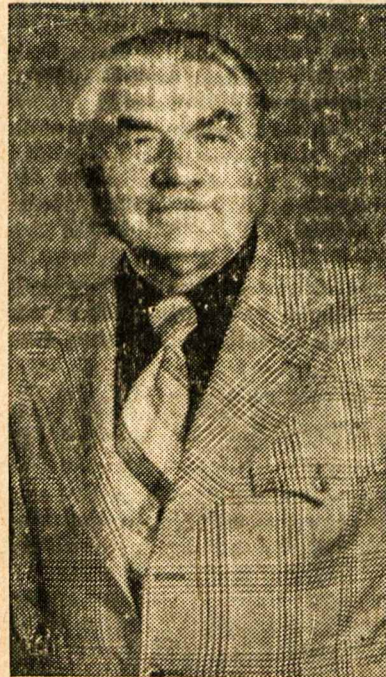
Turint šiuos atžymėjimus prieš akis, darosi suprantama, kodėl Paplauskas-Ramūnas buvo pasidavęs tarptautinių paskaitininkų įvairiuose pasaulio universitetuose. Taip paskutinė jo paskaita buvo Japonijoje, kur jis, kaip Japonijos vyriausybės svečias, kalbėjo apie visą žmogų 20-tojo šimtmečio pedagogikoje.

Kad Paplauskas-Ramūnas sukurė savitą pedagogikos sistemą, tai oficialiai palydžiojo Ontario švietimo ministris Thomas L. Wells savo laisše velionies žmonai, sakydamas, kad Paplauskas-Ramūnas išauklėjo visą generaciją Kanados auklėtojų, išmokydamas juos vertinti savo garbingą profesiją. Otavos universiteto psichologijos fakulteto dekanas sako, kad fakultetas įsigys lietuvių menininko kūrinių ir jį su atitinkama

lenta bei įrašų pakabins fakulteto profesorių kambaryje prof. Antano Paplauskos-Ramūno atminimui.

Savo populiarumo Ramūnas pasiekė ne vien savo raštais, kurie savo ruožtu yra vertingi, bet ypač temperamentingu savo minčių perdavimu gyvu žodžiu. Net kitų fakultetų studentai atėdavo pasiklausyti Ramūno improvizacijų. Universitete susidarė posakis: "Ramunas style".

Paplauskas, būdamas dinamiškas idėjų formuotojas, jas perteikdavo ne tik išskilmingų kalbų — paskaitų metu, kurios tarptautiniuose suvažiavimuose nekartą užsibaigdavo su "standing ovation". O ir privačių pasikalbėjimų metode Ramūnas buvo nepralenkiamas. Jis mėgdavo kalbėtis ir savo pokalbiais pažadindavo kituose kūrybinumą. Jo studentai ir kolegos sakydavo: jei nežinai ką rašyti, neturi savo darbui temos, eik pas dr. Ramūną, jis tau pažers jų.

A. A. PROF. ANTANAS RAMŪNAS. Tai viena iš paskaitinių jo nuotraukų, daryta Otavoje

Zaismo filosofas

Asmeninis hipnotizmas daug reikią asmeniniuose santykiuose, tačiau tarptautinio statuso įsigijimui jo nepakanka. Kokiu tad būdu Paplauskas-Ramūnas įsigijo tarptautinį pripažinimą?

Manau, kad pagrindinį vaidmenį čia bus suvaidinusi jo studija apie fizinį auklėjimą pilnutiniame asmenybės vystyme. Labai įdomu ir net nuostabu, kad Ramūnui pasisekė savo fizinio lavinimo mokslą pateikti pasaulinėje auditorijoje pasigau-nant tos filosofijos, kuri šiandien universitetuose yra nepopuliari, būtent, tomizmo. Jis drąsiai atmetė idealistinės filosofijos principą, kad žmogaus dvasia gyvena kūne, kaip fizi-niuose gyviesiuose, ir vietoj to skelbė, kad žmogus yra kūrinys, susidedąs iš kūno ir dvasios, arba filosofškai išsireiškiant, iš medžiagos ir formos. Nuo čia Ramūno filosofijoje viskas pradeda augti ir kurti žmogišką vienybę. Žmogaus kūno vaidmuo joje yra kilnus. Būdingiausia mūsų dvilypės prigimties apraiška yra žaidimas. Žaidimo prigimties nėra įmanoma pilnai suprasti, neįvertinant ir nesuprantant dvilypės žmogaus prigimties. Žaidimas Ramūnui yra neišnaikinama žmogaus prigimties dalis. Dėlto jis sutinka su Baden Povelium, kad žaidimas yra pirmasis auklėtojas.

Žaidimas, laisvalaikis bei rekreacija nėra vien medžiaginės srities dalykai, bet yra žmogiškojo ritmo apraiška. Dėlto fizinis lavinimas jam siekia anapus biologinės srities. Fizinis auklėjimas neturi pasilikti, kaip ligi šiol, auklėjimo apendicitas, bet, kaip integralinė dalis, turi įeiti asmenybės auklėjimą. To nepasiekus, modernūs žmogus

pasiliks daug žinantis, bet mažai suprantantis. Specialistų sutelkti duomenys bus žmogui be naudos, jeigu jo auklėjimas nepasuks kūno ir dvasios harmonijos kryptimi.

Turėdamas gilią pagarbą fizinei žmogaus prigimčiai, Ramūnas randa organišką vietą žmonijos istorijoje ir Dievo įsikūnijimui. Įsikūnijimas teigia kūno reikšmę žmogaus gyvenime. Krikščionybė būties neskaldo, bet vienija. Ramūnas netgi kviečia atrasti mūsų medžiaginės prigimties uždavinį žmonijos išganymo plane.

Dėlto visus dualistinės galvosenos, kurios augstindamos dvasią, niekina kūną, susilaukia iš Ramūno kieto atmetančio žodžio. Ramūnui atrodo, kad didžioji problema, prieš kurią mes stovime, yra atrasti ne dangų, ne žemę, bet ryšį tarp šių abiejų. Mastydamos apie tai, kad mūsų dvilypė prigimtis yra išėjusi iš Kūrėjo rankų, jis, Dievo meilės vardu, reikalauja, kad mes nesilpnintume vienas dalies kitos sąskaiton. Gimnastika ir žaidimas, jungdamas abi mūsų prigimties puses, veda mus ne tik į sveikatą, bet ir į šventumą.

Nebaigti darbai

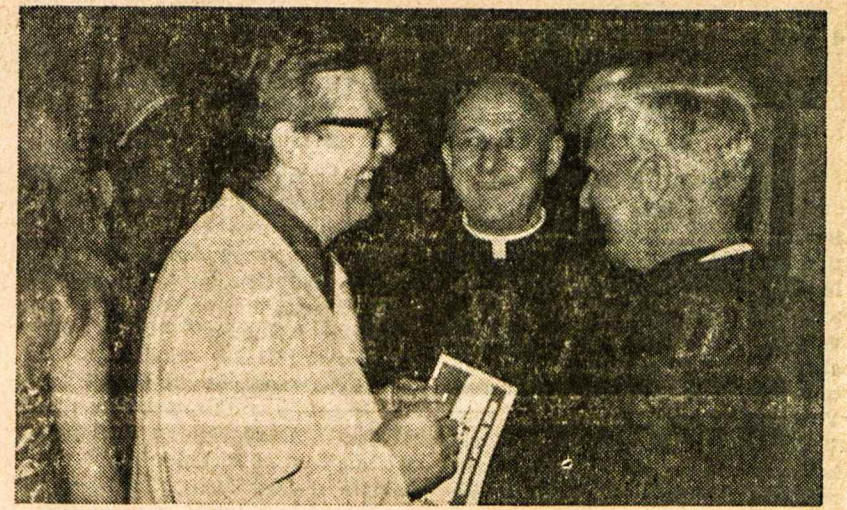
Stebint šį Paplauskos mokslą, darosi labiau negu suprantama, kad artinantis 1976 metų tarptautinei olimpiadai, kuri bus Montrealyje, visų akys nukrypo į Paplauską kaip olimpinį žaidimų ideologą. Ir jis šį uždavinį priėmė įsijungdamas į akademines diskusijas olimpinio žaidimų reikalui. Laikraštis "Le Devoir", aprašydamas Paplauską-Ramūno vaidmenį šiose diskusijose, iškelia, kad Montrealiui dera prisimti šeiminko vaidmenį šiose žaidynėse dėl daugelio priežasčių. Olimpinis žaidimas atgaivino Pierre de Coubertin 1894 m. Paryžiuje pedagoginiai ir humanistiniai tikslai. Kitas būdingas Vakarų pedagoginis ir sportinis sąjūdis yra skautizmas. Montrealis gi yra tinkama vieta atstovauti šiom abiem kryptim. Paplauskas - Ramūnas buvo išrinktas olimpinio žaidimų studijų bei tyrimo centro vicepirmininku. Deja, Antanui jau neteks dalyvauti pačiuose žaidimuose, kuriems savo dvasia jis buvo labai artimas.

Antanas Paplauskas-Ramūnas atsisakė su šiuo pasauliu 1974 m. gegužės 11 d. Jis buvo gimęs 1910 m. gruodžio 31 d. Komenkos kaime, Seinų krašte. Išaugęs Lietuvos nepriklausomybės laikais, visuomet save laikė lietuviu. Domėdamasis visu pasauliu ir visomis problemomis, jis nė kiek neišleido iš akių lietuvių tautos reikalų. Jungėsi ir dirbo tose organizacijose, kurios buvo artimos jo dvasiai. Daug mąstė apie lietuvių tautos vaidmenį pasaulyje ir buvo suplanavęs rašyti knygą "Lietuva, Europa ir pasaulis". Jau 1960 m. rašė vienam draugui, kad medžiaga šiai knygai yra baigta rinkti. Deja, dėl kitų darbų ir sveikatos trūkumų ji nepasirodė. Reiktų prašyti poniją Mariją Ramūniene, kad ji, tvarkydama velionies palikimą, bandytų atrinkti tai, kas buvo skirta šiai knygai. Antanas Lietuvą mėgdavo vadinti "Nemuno šalis nemarūnė". Į ją jis šitaip šarūniškai kreipėsi viename savo eilėrašty: "Tave, kaip mylimąją, kaip jaunąją, ir žvaigždėm ir žaibais apipinsiu."

Optical Studio

OKULISTAS R. SCHMID
1596 Bloor Street West
Toronto 9, Ont. (prieš Lietuvos Namus) • Tel. 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugstos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Kanados Lietuvių Dienoje Winnipege: A. Eimantas — KLB Winnipeg apylinkės pirmininkas, vienas iš LD rengėjų, vysk. V. Brizgys, kun. J. Bertasius, Winnipeg lietuvių katalikų parapijos klebonas A. Nausėdas

Suvažiuos Hanau gyvenę lietuviai

JURGIS JANUSAITIS

Vakarų Vokietijoje po antro pasaulinio karo į Hanau lietuvių stovyklą suvažiavo apie 4000 benamių lietuvių. Šioje stovykloje teko praleisti apie penkerius metus. Tame laikotarpyje stovykloje išaugo įvairios institucijos — mokykla, gimnazija, įvairios dirbtuvės, ligoninė, paštas. Žodžiu, veikė įstaigos, kurios aptarnavo tremtinių poreikius. Išsivystė gyva organizacinė ir visuomeninė veikla. Čia vyko įvairūs suvažiavimai. Hanau buvo tapusi lyg tremtinių sostine Vakarų Vokietijoje.

Didžioji emigracija 1949 m. išbaškė šios stovyklos gyventojus po platų laisvąjį pasaulį. Taigi, šiais metais minime 30 metų, kai netekome savo tėvynės, iškeliavome tremties vieškeliais, ir 25 metus nuo Hanau stovyklos didžiosios emigracijos.

Čikagoje gyvenę hanaviškiai iškėlė mintį, kad šiais metais reiktų sušaukti Hanau stovykloje gyvenusių lietuvių suvažiavimą. Tam raikalui buvo sudarytas specialus suvažiavimui ruošti komitetas. Jį sudaro: pirm. Povilas Gaučys, ilgametis tos stovyklos komiteto pirmininkas, nariai — Birutė Kožicienė, Julija Valdienė, dr. Lipskienė, Stasys Džiugas, Algis Modestas, Kostas Dočkus, Vaclovas Kleiza, Petras Griškėlis, Kostas Repšys, Jurgis Janušaitis.

Nutarta Hanau stovykloje gyvenusių lietuvių suvažiavimą šaukti š.m. rugpjūčio 31 ir rugsėjo 1 d.d., atseit, Darbo Dienos savaitgalį, kad būtų patogiau svečiams atvykti iš kitų kolonijų bei valstybių. Suvažiavimas įvyks Jaunimo Centre Čikagoje. S.m. liepos 11 r. Lietuvių Tautiniuose Namuose komitetas svarstė ir suvažiavimo programos detales. Programoje numatyta Hanau stovykloje gyvenusių ar vėliau iš tų šeimų išaugusių dailininkų meno paroda. Jos atidarymas įvyks suvažiavimo išvakarėse, penktadienį, rugpjūčio 30 d. Jaunimo Centro Čiurlionio galerijoje. Parodoje sutiko dalyvauti V. Ignas, J. Kelečius, dr. Lipskis, Kesiūnas, O. Baužienė. Dar iš visos eilės dailininkų laukiama atsakymo apie dalyvavimą parodoje. Meno parodos ruošia rūpinasi dail. O. Baužienė ir dr. A. Lipskis bei kiti dailininkai.

Rugpjūčio 31 d. Jaunimo Centro didžiojoje salėje — dainos ir literatūros vakaras. Daly-

vauja Hanau augusios solistės — Danutė Stankaitytė ir Gina Čapkauskienė. Yra ir daugiau solistų. Jų atsakymo laukiame.

Dramai atstovaus buvę "Atžalyno" aktoriai, jau davę sutikimą: Jonas Kelečius, Irena Nivinskaitė-Jonynienė, Eglė Vilutienė. O iš kitų aktorių taip pat laukiama atsakymo.

Literatūros programoje — rašytojas Aloyzas Barons (jau davė sutikimą). Kitų rašytojų bei poetų atsakymų laukiama šiomis dienomis.

Muz. Bronius Jonušas, ilgesnį laiką dirigavęs Hanau "Dainavos" ansambliui, ryžtasi surinkti buvusius dainaviečius, sudaryti specialų chorą, kuris atliktų keletą dainų, jų tarpe specialiai muz. Br. Jonušo harmonizuotą "Pasveikinimą" (žodžiai Baužinskaitės - Kairienės). Sis choras giedotų ir iškilmingų pamaldų metu sekmadienį, rugsėjo 1 d., Marquette Parko šventovėje. Bus atnaušiamas koncelebruotas Mišios Hanau stovykloje gyvenusių kunigų, kurių paskutinį kleboną kun. Zenoną Gelazių kaip tik turime Čikagoje.

Meninės programos koordinavimu ir organizavimu uoliai rūpinasi Birutė Kožicienė, Algis Modestas ir Vaclovas Kleiza.

Rugsėjo 1 d. po iškilmingų pamaldų, vakare, Jaunimo Centre — susipažinimo pobūvis su trumpa humoristine programa. Pobūvio organizavimo rūpesčiai atitenka Julijai Valdinei ir Kostui Repšiui su talkininkais.

Numatomas išleisti programinis leidinėlis, į kurį būtų hanavičiai, o dabar profesijų žmonės, verslininkai ir šiaip norintieji galės sudėti ir savo sveikinimus bei auka paremti suvažiavimą, kuris pareikalaus taip pat nemažai išlaidų.

Apie kitus, vėliau atsiliepusius menininkus, aktorius užsiminsime spaudoje vėliau.

Stasys Džiugas rūpinasi bilietų spausdinimu ir netrukus bus galima juos gauti "Marginiuose", Vaznelių prekyboje, "Paramoje" pas J. Janušaitį ir kitus komiteto narius.

Suvažiavimui pasiruošimas vyksta intensyviai, komiteto nariai stengiasi visomis jėgomis, kad suvažiavimas būtų nuotai-kingas. Kviečiami iš visų lietuviškų kolonijų buvę hanaviškiai, jų šeimos, jau išaugusios kitur, ir visi lietuviai.

KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

PABALTIEČIŲ PASIKALBEJIMAS SU UZSIENIO REIKALŲ MINISTERIU

Liepos 7 d. lietuvių, latvių ir estų atstovai turėjo pasikalbėjimą su Kanados užsienio reikalų ministru Mitchell Sharp. Pasikalbėjimas įvyko Estų Namuose Toronte. Lietuviams atstovavo KLB pirmininkas E. Čuplinskas.

Tarp įvairių mums rūpimų klausimų buvo daugiau sustota prie Europos saugumo konferencijos eigos Ženevoje. Ministeris užtikrino, kad ne-

ra jokio pagrindo laikraščiuose pasirodžiusioms žinutėms apie susitarimą su Sovietų Sąjunga dėl esamų Europos sienų aprobavimo. Kaip jau ministeris yra daug kartų pareiškęs anksčiau, Kanada nesutiks su Pabaltijai valstybių aneksavimo pripažinimu "de jure". Sis klausimas iš visų negali išsiskirti, nes jo nėra darbotvarkėje. Dėl bendro sienų saugumo klausimo irgi nėra pasiekta jokio susitarimo. Tai būtų bendro pobūdžio rezoliucijos apie sienų keitimą tik derybų ir susitarimo būdais, nenaudojant jėgos. Kanada nesutinka su betkokiu "esamų" sienų aprobavimu. Ta prasme žodis "esamų" buvo išbrauktas ir iš siūlomose rezoliucijos apie valstybių sienų nepažeidžiamumą jėga. Neseniai Otavoje įvykusioj NATO konferencijoj Kanada išreiškė nuomone, kad nėra jokio reikalo skubintis su susitarimais ar su Europos saugumo konferencijos užbaigimu. Tarp Vakarų valstybių, atrodo, vien tik JAV stengiasi, kad būtų preita susitarimo su Sovietų Sąjunga ir kad konferencija būtų greitai laiku sėkmingai užbaigta.

KRASTO TARYBOS SESIJA

Šį pavasarį naujai išrinktos Kanados Lietuvių Bendruomenės IX krašto tarybos pirmoji sesija šaukiama 1974 m. lapkričio 2 ir 3 d.d. Toronte. Darbotvarkė ir programa bus paskelbta vėliau ir bus išsiuntinėta visiems tarybos nariams. Šiuo pranešimu prašome visus krašto tarybos narius šią datą jau iš anksto rezervuoti suvažiavimui. Krašto valdyba laukia sugestijų dėl tarybos darbotvarkės ir svarstytinų reikalų. (Nukelta į 8-tą psl.)

Londono, Ont., tautinių šokių ir dainų ansamblis "Baltija", sėkmingai dalyvavęs pavergtų tautų festivalio programoje Detroito liepos 13 d. Kairėje matyti "Baltijos" tautinių šokių vadovas M. Chainauskas, dešinėje (sėdi) vadovė — p. Chainauskienė K. Sragauskas

Toronto jaunimo tautinių šokių ir dainų ansamblis "Gintaras", lankydamasis su koncertais Kalgaryje, turėjo progos susitikti su miesto burmistru. Nuotraukoje "Gintaro" atstovai burmistro įstaigoje. Iš kairės: J. Zolypas, burmistras R. Sykes, "Gintaro" vadovė R. Karasiejienė, KLB Kalgario apylinkės pirm. A. P. Nevada, L. Zenkevičiūtė, D. Nausėdienė. Į svečių knygą pasirašo "Gintaro" vadovas J. Karasiejus A. Nausėdas

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

PROPAGANDINĖS IŠKILMĖS

Lietuvos sovietinio „išvadavimo“ trisdešimtmetis buvo pradėtas minėti meno ir kultūros dienomis Rusijos federacinėje respublikoje — Maskvoje, Gorkyje, Sverdlovsk, Ulanovske ir Voroneže, o užbaigtas specialiais renginiais Vilniuje bei kituose okupuoto krašto miestuose. Vilniškė kompanija ir valdžia liepos 13 d. spaudoje paskelbė atsisaukiamą, kuriame teigiama: „Pažymėdami reikšmingas išvadavimo metines kaip didelę visos liaudies šventę, respublikos darbo žmonės demonstruoja savo vienybę ir susitelkimą apie Komunistų partiją — visų mūsų pergalų įkvėpėją ir organizatorę, savo nepalaužiamą ištikimybę tarybiniai tautų draugystei, neblėstančioms marksizmo-leninizmo idėjomis, didžiam komunisto statybos reikalui...“ Šį propagandinį įvadą sustiprino Vilniaus parodų rūmuose atidaryta speciali tapybos, grafikos ir skulptūros paroda II D. karo tema, šlovinanti Sovietų Sąjungos laimėjimus. Oficialus minėjimas įvyko Vilniaus statybininkų rūmuose, kur pagrindinį pranešimą padarė kompartijos Vilniaus rajono komiteto I sekr. V. Petuchas. Kalbėjo buvusieji sovietiniai partizanai: Verusavos sovchozo direktorius I. Višniovas, Vilniaus rajono žemės ūkio valdybos vyr. agronomas J. Lebedinskis, Nemėnėnės vidurinės mokyklos mokytojas P. Zaicevas. I akis krinta jų nelietuviškos pavardės. Specialūs mitingas buvo surengtas Antakalnio karių kapinėse, dalyvavaujo visai vietinės kompartijos diduomenė, kurios eilėse kažkodėl trūko kompartijos I sekr. P. Griškevičius. Slovės obeliskas ir karių kapai buvo papuolę gėlims. Programa atliko deklamatoriai, „Sakalo“ choras, „Trimto“ dūdų orkestras, mergaičių choras „Liepaitės“. Pagerbimo susilaukė ir Karaliaučiaus srityje žuvęs gen. I. Černiakovskis, kurio palikai išlįsi jo vardu pavadintoje Vilniaus aikštėje, paženklinoti rusų dail. N. Tomsko sukurtu paminklu, vaizduojančiu generolą tanko bokštelyje. Jis yra laikomas Vilniaus „išvaduoju“, nes jo tankistai užėmė šį miestą. Trisdešimtmečio proga Vilniaus tarybos vykdomasis komitetas Minties gatvę pavadino maršalo N. Krylovo gatve. Pasirodo, tas sovietų maršalas vadovavo III Gudijos fronto 5-tajai armijai, kuri persikėlė per Nemuną tarp Kauno ir Alytus, pirmoji pasiekė Vokietijos sieną Rytprūsiose. Taigi, dabar Vilnius turės ne tik gen. I. Černiakovskio aikštę, bet ir maršalo N. Krylovo gatvę.

FESTIVALIAI IR KONKURSAI
„Komjaunimo Tiesos“ pranešimų liepos 13 d. laidoje, sovietinio Lietuvos „išvadavimo“ trisdešimtmečiui dar yra numatyti trys renginiai. To tarimo išvadavimo temas turės atskleisti naujausieji lietuvių dailininkų darbai respublikinėje parodoje, dar nesukurti, bet jau užsakyti sukurti Dailininkų Sąjungos. Vadina moji kultūros ministerija, televizijos ir radio komitetas, Rašytojų Sąjunga suorganizuos karinės-patriotinės dainos televizijos festivalį. Šiam tikslui jau paskelbtas Maskvą ir „didžiąją tėvynę“ garbinančių dainų konkursas. Valstybinis kinematografijos komitetas, Kinematografininkų Sąjunga ir Lietuvos kino studija paskelbė konkursą sukurti pilno ilgio filmams, „skirtiems tarybinės liaudies istorinės pergalės Didžiajame Tėvynės kare ir Lietuvos TSR išvadavimo iš vokiškųjų fašistinių grobių 30-osioms metinėms“. Dienraštis „Kauno Tiesa“ antrosios sovietinės okupacijos trisdešimtmetį nutarė paminėti eilėraščių konkursu. Kaip turės atrodyti tie eilėraščiai, atskleidžia „Komjaunimo Tiesa“ 131 nr.: „Konkurso sąlygos nurodoma, kad

poezijos posmuose turi atsispindėti komunistinės moralės principų suformuotos asmenybės dvasinis gyvenimas, mūsų amžininko apmąstymai apie savo epochą, darbą bei istoriją, tautų draugystę, proletarines ir revoliucines tradicijas.“ Atrodo, spaudimas įamžinti šią sukaktį yra atėjęs iš Maskvos, nes juk žymiai kukliau ir netaip triukšmingai buvo paminėtas „išvadavimo“ dvidešimtpenkmetis prieš R. Kalantos bei kitų lietuvių susidėginimą, jaunimo riaušes Kaune ir Vilniuje. O dvidešimtpenkmetis sukaktuvių datų kalendoriuje paprastai yra labiau išryškintas už trisdešimtmetį.

STUDENTŲ „GAUDEAMUS-74“

Pabaltijo studentų dainų ir šokių šventės 1956 m. pradėjo rengti estai. Dabar jos jau yra tapusios gražia tradicija, kurią kartais sudrumščia proginė duoklė sovietinei propagandai. Baltiečių studentų festivalio švakarėse Panevėžyje įvyko trečioji respublikinė Lietuvos studentų šventė „Gaudeamus-74“. Panevėžio studentai šokėjai ir dainininkai atvyko iš karių kapinių, kur jiems pirmiausia teko padėkoti Sovietų Sąjungai už Lietuvos „išvadavimą“ esų kompoz. R. Ploomo muzika, politrukšiai skambančiomis aklojo poeto A. Jonyno eilėmis ir gėlių vainiku padėjimu. Programa stadijone atliko apie 1.500 dainininkų, šokėjų ir orkestrantų iš visų Lietuvos augštybių mokyklų. Studentų šventės dalyviams sveikino augštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministeris H. Zabulis. Sekantį rytą Lietuvos studentijos atstovai traukiniu išvyko į Tartu dalyvauti Pabaltijo studentų šventėje, kurios dalyvių skaičius turėjo siekti 6.000.

SVEČIAI IS VARSUVOS

Kaune viešėjo laikraščio „Ekspres Vokietijny“ vyr. red. Z. Sologubovas su savo žmona, kuri yra Lenkijos televizijos redaktorė. Z. Sologubovas pažadėjo šio Varšuvos laikraščio skaitytojams supažindinti su kauniečiais pramoniniais bei kultūriniais laimėjimais, jo žmona — M. K. Čiurlionio gyvenimui ir kūrybai skirtą specialią Lenkijos televizijos laidą.

BENDRI TYRIMAI

Čekoslovakijos ir Lietuvos kardiologai atliko bendrus tyrimus ir keis išgyta patirtimi. Šis nutarimas paryžius Prahoje įvykusiame pasitarime, kuriame dalyvavo Karlo universiteto medicinos fakulteto klinikų vedėjas dr. V. Pacovskis, akademikas M. Chorvatys ir Vilniaus universiteto medicinos fakulteto prof. J. Rugienius. Pastarasis, grįžęs Vilniun, „Tiesos“ 151 nr. pasakoja: „Prahos klinikų kardiologinio skyriaus specialistai sprendžia panašias problemas kaip ir Vilniaus kardiologai: infarktai, reanimacija, intensyvi slauga, atstatomasis gydymas... Todėl ir sutarėme atlikti bendrą kardiologinį eksperimentą: pagal vieningą schemą tirti ir gydyti ligonius, kuriems įtariamas užslėptas širdies nepakankamumas. Ieškosime optimaliausiu metodu. Sutarėme bendradarbiauti ir atstatomojo gydymo srityje. Ir Vilniaus, ir Prahos kardiologinės klinikos turi savus medicininės reabilitacijos skyrius (mes, pavyzdžiui, Druskininkuose), kurių praktinio darbo patyrimu ir bus sistemingai keičiamasi...“ Viešnagės metu prof. J. Rugienius dalyvavo tarptautiniame simpoziume ir skaitė pranešimą apie Vilniaus kardiologų vykdomus širdies tyrimus mikrokatecterizacijos metodais.

LAIKMETIS IR MADA“

Taip pavadintą paskaitą Vilniaus parodų rūmuose skaitė G. Remeikaitė. Klausytojus ji supažindino su mados istorija, dabartinėmis kryptimis ne tik Sovietų Sąjungoje, jos okup. Lietuvoje, bet ir laisvajame Vakarų pasaulyje. V. Kst.

Londono, Ont., Lietuvių Siluvos Marijos parapijos ir Kanados Lietuvių Katalikų Moterų Draugijos Londono skyriaus dešimtmečio minėjimo garbės svečių dalis. Iš dešinės: parapijos komiteto pirm. A. Petrašiūnas, klebonas kun. B. Pacevičius, mons. dr. J. Tadarauškas, KLK Moterų Dr-jos centro valdybos pirm. dr. O. Gustainienė

WINDSOR, ONTARIO

KLEBONO SUKAKTIS. Šv. Kazimiero par. klebonas kun. Domininkas Lengvinas liepos 14 d. pagerbėtas gimtadienio proga. Pagerbime dalyvavo visi pamaldas lankantieji sekmadieniais parapijiečiai su jaunąja karta.

Kun. D. Lengvino gimimo data — 1914 m. liepos 13 d., vieta — Žemaitija, Girininkų km., Gargždų valsčius. S.m. liepos 13 d. suėjo 60-sis gimtadienis. Sukaktuvininkas mokėsi Švėkšnos gimnazijoje ir Telšiu kunigų seminarijoje. 1940 m. vyskupo Staugaičio įšventintas kunigu. Anais auringais karo ir okupacijų laikais nelengvos buvo jauno kunigo darbo sąlygos. Tremytė tos sąlygos dar labiau pasunkėjo. Kurį laiką dirbo JAV su svetimaučiais. Beveik prieš 12 metų persikėlė į Windsorę besikuriantį lietuvių parapiją. Čia kun. Domininkas Lengvinas tvarkosi su mania, jaučiasi gerai ir su savo nuolatiniiais parapijiečiais darniai gyvena. Būdamas žemaitis, yra labai jautrus ir geros širdies, bet griežtas atskalinam ir intrigantam. Parapijiečiai, vertindami savo kleboną, surengė pagerbimą-vašes. Gimtadienio proga sukaktuvininką gražiai pasveikino Windsorio apylinkės valdybos pirm. dr. C. Kuras, skautų vardu — Aldona Tautkevičiūtė.

VANCOUVER, B. C.

SPAUDA APIE LIETUVĄ. Vietinis dienraštis „Sun“ gegužės mėnesį išspausdino amerikiečio korespondento Maskvoje Murray Seeger platų pranešimą apie dabartinę būklę sovietų okupuotose Baltijos kraštuose. Šis straipsnis buvo išspausdintas daugelyje JAV ir Kanados laikraščių. Apie jį ir kitus to paties korespondento pranešimus savo laiku rašyta ir „T. Žiburiuose“. M. Seeger gana teisingai aprašė esančią būklę, pabrėždamas, kad didžiausias rusinimo pavojus gresia pirmiausia Latvijai, paskui Estijai ir Lietuvai. Sovietinė valdžia esą stengiasi per savo propagandą įtikinti gyventojus, kad dabar gyvenimas yra geresnis ir kad nėra ko galvoti apie „buržuazinius“ nepriklausomybės laikus. Vis dėlto baltiečių jaunimas esąs nusiteikęs tautiškai ir ne kiek neišvairi sovietinės santvarkos pažanga.

RODNEY, ONTARIO

PIRMUTINĖ IR PASKUTINĖ šiais metais gegužinė ruošiamą KLB Rodney apylinkės valdybos Lietuvių Klubo patalpose rugpjūčio 3, šeštadienį, 3 v.p.p. Kviečiamie visus gausiai dalyvauti. Būty labai miela pagaudrai ir kartu pabuvoti, jei ir kaime ninių apylinkių lietuvių atsilankyti. Tikrai laukiamie. Veiks bufetas, bus visokių gėrimų ir muzika.

GAUSIAI PAREMTAS Dariaus-Girėno paminklo atnaujinimas. „T. Žiburiuose“ pasirodė G. Adomaitienės straipsnis apie Dariaus-Girėno paminklo likimą Soldine, Lenkijoje. Po 40 metų tas paminklas reikalingas remonto. Stasys Paketuras, buvęs lakūnas, ėmėsi iniciatyvos per b-nės valdybą parinkti aukų. Vietos lietuvių ta reikala gausiai parėmė, o iniciatorius patenkintas, kad pasisekė surinkti \$105.

DERIAUS NUEMIMAS, atrodo, kiek vėlinsis. Po pavasarinio stiprių tikrai laukiamie. Veiks bufetas, bus visokių gėrimų ir muzika.

Simon's TELEVISION
2385 Dundas St. W., Toronto 9, Ont. Telefonas 532-8772
Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio. • Prieš pirkdami kitur, pasiteiraukite apie mūsų kainas. • Garantuotas sutuapymas. • Visas pelnas skiriamas „Vyčio“ ir „Aušros“ sporto klubams. Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavuose namuose —

Hamiltono Lietuvių Kredito Kooperatyvas „TALKA“

830 Main Street East, telefonas 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos-rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta.
Nemokama grynėbės ir asm. paskolų drauda.
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
Kapitalas — virš \$5.000.000

MOKAME UŽ:

depozitus (P.C.A.)..... 6%
santaupos (nuo š. m. liepos 1 d.)..... 8 3/4%
term. depozitus 1 m. 9 1/2%
IMAME UŽ:
osmenines paskolas 12%
nekiln. turto pask. 11%

Mėsos ir putkūs dešros gaminiai
Skanestai
kiekvieno skoniui

R. Denninger Ltd.

284 KING STREET E.,
HAMILTON — 528-8468
740 UPPER JAMES ST.,
HAMILTON — 389-4113

- GUELPH LINE prie PROSPECT,
- BURLINGTON — 639-0510
- LLOYD D. JACKSON SQUARE,
HAMILTON — 525-9641

London, Ontario

VERONIKA IR VIKTORAS GUDELIAI atšventė 50 metų vedybinę sukaktį. Birželio 8 d. klebonas kun. B. Pacevičius palaimino juos per specialiai jiems atnašintą Mišias Siluvos Marijos šventovėje ir išrūpino specialų Šv. Tėvo palaiminimą. Šventovė buvo pilna senų ir naujų draugų. Po Mišių gražus pobūvis buvo surengtas visiems dalyviams parapijos salėje. Linkėta p. Gudeliams organizacijų ir privačių svečių vardu geriausios sėkmės. Susirinkusieji sukaktuvininkams įteikė dovaną — spalvotą televiziją. Po vakarienės visi linksminosi grojant studentų „Lituanikai“.

Veronika Gudeliene yra Londono katalikų moterų organizacijos darbuotoja. Jos kruopščias rankas visi londoniškiai gerai žino. Viktoras Gudelis, baigęs ekonomijos mokslus Lietuvoje, išvarė tylią bet gilią vagą Londono lietuvių bendruomenėje. Jis yra ilgametis Londono šeštadieninių mokyklos mokytojas, skautų globėjas, ilgus metus buvęs Tautos Fondo įgaliotinis ir uolus Siluvos Marijos parapijos komiteto narys. Dabar laimės bei sėkmės mūsų sukaktuvininkams. M. Ch.

J. VONJNAS — SEKMINGAS KANDIDATAS. Praėjusiuose federacinio parlamento rinkimuose Londone kandidatavo ir vienas lietuvis, būtent, Vaidotas Jonynas, šį pavasarį labai gerai pažymiais baigęs Vakarų Ontario universiteto filosofijos fakultetą. Jis buvo išstatytas pirmą syjį rinkimuose dalyvaujančios naujausios partijos, žinomos „Libertarian“ vardu. Tai atskira kraštutinių radikalųjų liberalų partija. Balsavimo lapeliuose Vaidotas buvo įrašytas kaip nepriklausomas. Jo pirmas mėginimas, daugelio nuostėbimi, buvo visiškai sėkmingas. Keturi Londono kandidatai gavo mažiau už jį. Iš 24 tos partijos kandidatų per visą Kanadą jis išėjo trečiu su 302 balsais, o pirmą vietą Kanadoje laimėjęs gavo 330 balsų, gi antrasis tos partijos kandidatas Londone gavo tik 71 balsą. Turint galvoje jo jauną amžių ir tai, kad dalyvauja rinkimuose pirmą kartą, be to, partija dar mažai žinoma, — rezultatas tenka vertinti labai optimistiškai ir linkėti, kad ir ateityje jis nenustotų toje srityje reikštis. Mums reikia Kanados politikoje dalyvaujančių lietuvių! Sveikiname ir linkime dar geresnės sėkmės ateityje. D. E.

BIRŽELINIŲ TREIMINIŲ minėjimas įvyko birželio 16 d. Šv. Mišias atlaikė ir pamokslą pasakė kun. B. Pacevičius Siluvos Marijos parapijos šventovėje. Šiais metais Londono lietuvių minėjo šią iškilnę kartu su kitom tautom, kurios, kaip ir lietuviai, nukentėjo prieš 30 metų. Šios tautos priklauso organizacijai „The Canadian Defence for Human Rights“. Buvo padėtas bendras vainikas prie paminklo už mūsų žuvusių brolių ir seses. Londono apylinkės valdybos pirmininkė I. Jakubaitė paminėjo savo kalboje mūsų žuvusių bei kėnčiančių tautiečių ir priminė ateities viziją, kuri mums visiems matosi akyse — nepriklausomą Lietuvą! Po vainiko padėjimo visi nuėjo į Londono miesto centrinę biblioteką. Ten kalbėjo apylinkės liberalų, konservatorių ir socialistų atstovai. I. Jakubaitė perskaitė angliškai parašytą memorandumą, kuris nusiųstas min. pirmininkui P. E. Trudeau, opozicijos vadui Stanfield ir NDP vadui D. Lewis. Šis memorandumas buvo išsiustas prieš federacinius rinkimus. Minėjimas praėjo gana kukliai. Susirinko nemažai jaunimo ir pakankamai senesnio amžiaus asmenų. Ačiū visiems susirinkusiems.

L. Kairys

P A D Ė K A
Esu visiems labai dėkinga už manęs laukiamą ligoninėje, už nuoširdžius linkėjimus, dovanas ir gėles. Ačiū visiems —
Julija Čėgienė

Calgary, Alberta

C. L. DRAUGIOS metinėme susirinkime perrinkta senoji valdyba: pirm. A. J. Mickevičius, valdybos nariai — M. Vanagaitienė, P. Stakėnas, B. Yaugas, Ev. Ammon, A. Kazūnas. Draugijos nariai moka \$2.50 metinio mokesčio. Draugija turėjo \$483 pajamų, \$222 išlaidų. Pelnas — \$260. Po susirinkimo įvyko gegužinė. Dalyvavo 60 asmenų. Dėl vietos stokos į gegužinę nebuvo galima pakviesti visus kalgaričius. Kalgario Lietuvių Draugijos veikla ribojasi vietos lietuvių reikalais. A.

TAUTOS FONDI 1974 m. aukų \$13: A. M. Nevada; \$12: T. Anderson; po \$10: K. Dubauskas, R. Sukys, H. Sukys; po \$5: J. Arėlis, P. Gluoksny, S. Šinkevičius, K. Vaitkūnas, S. Noreika, M. Bruzgienė, Klimaciūnė, P. Devenis, W. H. Molton, J. Tomas; po \$2: O. Jankauskienė, C. I. D., V. Grigas, V. Nevada; \$4: V. Juška; \$3: K. Slavinskis. Visiems aukotojams ačiū.
P. Devenis,
Kalgario LB sekretorius

Hamilton, Ontario

„SIRVINTOS“ ir „NEMUNO“ tuntais stovyklauja Romuvoje nuo liepos 27 d. Išvyko apie 30 skautų-skaucų.

KANADOS ir JAV skautų vadovų suvažiavimas įvyks lapkričio 1-3 d. Hamiltone. Dalyvauja apie 150 skautų. Vadovų priėmimui rūpestingai ruošiasi „Sirvintos“ tunto vyr. skautės L. S.

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

ANASTAZIJA PETRUSEVICIENĖ, šešerius metus kalinta Sibiro kalėjime, po 30 metų prašymo pagaliau buvo išleista pas gimines į JAV. Ji yra Amerikos pilietė, gimusi New Jersey, tėvų nuvežta Lietuvon, dabar turinti 60 metų amžiaus. Ji priklauso to tuzinui JAV pilietė, gimusių šiam krašte, kurių Sovietų Sąjunga nesutinka išleisti, nepaisydama santykių gerinimo su JAV. A. Petrusėvičienė yra plaukų sudėjimo specialistė, iš šio amato gyvenusi Lietuvoje. Planuoja apsigyventi Chicagoje.

LIETUVOS VYČIŲ 61-masis seimas — rugpjūčio 7-11 d.d. Ramanda Inn patalpose, Southfield, Mich., netoli Dievo Apaizdos lietuvių šventovės. Jis bus pradėtas susipažinimo vakaru ir turės penkias sesijas su Mišiomis kiekvieną dieną. Numatytas ir vakaras su kultūrine programa, baigminis pokylis su šokiais.

JAV IR KANADOS LIETUVIŲ FRONTO BICIULIŲ naujosios centro valdybos rinkimus iki š.m. spalio 15 d. praves Kalifornijoje sudaryta rinkiminė komisija: pirm. J. Kojelis (747 23rd St., Santa Monica, Calif. 90402), nariai E. Arbas ir B. Grauzinis. Kandidatus su jį raštišku sutikimu gali siųstyti kiekvienas narys iki rugsėjo 15 d. Penkių asmenų centro valdyba renkama dvejetu metų.

ALVUDO LIETUVIŲ SODYBOJE Chicagoje gausūs dalyviai liepos 14 d. susirinko į Dariaus ir Girėno skrydžio per Atlantą metinį minėjimą. Kaip jau įprasta šios institucijos renginioose, pirmiausia žodį tarė pirm. dr. J. Adomavičius, programai vadovavo ir ją atliko aktorius A. Brinkas, talkinamas savo eilėraščių skaičiavo sekr. A. Kevėšos. Prie jų su savo parašyta ir pritaikyta daina prisijungė L. Venckus.

ATEITININKŲ FEDERACIJA iš JAV LB krašto valdybos gavo 275 egz. leidinio apie žmogaus teisių pažeidimus sovietų okupuotoje Lietuvoje 1973 m. Šis informacinis leidinys anglų kalba buvo išsiuntinėtas JAV diocelijų laikraščiams ir vyskupam. Prie išsiuntinėjimo daug prisidėjo Studentų Ateitininkų Sąjungos centro valdybos narys Saulius Kuprys. Ateitininkų Federacijos vad. du Kunigų Vienybės centro valdyba vėl paskyrė kun. St. Yla. Šias pareigas jis ėjo ir pirm. dr. J. Pikūno kadencijos metu. Ateitininkų Federacijai dabar vadovauja dr. Petras Kisielius.

Venecuela

VENECUELOS LB CENTRO VALDYBA, talkinama Valencijos apylinkės valdybos, skaudžių Lietuvos įvykių minėjimą surengė birželio 30 d. Pirm. V. Venckaus pranešimu, šiai iškilmei buvo pasirinkta Venecuelos nepriklausomybės kovų Campo Carabobo vietovė, kur 1821 m. birželio 24 d. venecueliečiai kraujo ir gyvybės auka užtikrino šio krašto nepriklausomą gyvenimą. I birželinis įvykis — sovietinė okupacija bei masinius trėmimus Venecuelos lietuviai taip pat įjungė 1941 m. sukilimą, partizanų kovas, kunigų persekiojimą, R. Kalantos ir kitų lietuvių susidėginimus, S. Kudirkos tragediją, Mišias Campo Carabobo kopylėjeje atnašavo kun. Antanas Perkumas, SDB, pasakes šiai progai pritaikytą pamokslą. Tradicines sekmadienio giesmes giedojo iš Barquisimeto, Caracas, La Victoria, Punto Fijo, Maracay, Valencijos ir Tucuyito suvažiavę lietuviai. Jaunimas buvo pasipuošęs tautiniais drabužiais. Vietinius gyventojus sužavėjo lietuviškų giesmių melodijos ir jaunimo apranga. Pamaldos užbaigtos giesme „Marija, Marija“ ir Tautos himnu. Jaunimo atstovai Venecuelos LB vainiką nuo Nežinoamo kario kapo nunešė prie Laisvės paminklo.

Brazilija

„BALTIEČIŲ BIULETENIO“ 3 nr. trys puslapiai yra paskirti ištraukoms iš „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“. Biuletinį portugalų kalba leidžia Baltiečių Komitetas Sao Paulo mieste.

VAIKŲ IR JAUNIMO VII PIESIMO VARŽYBOSE Sao Paule IV vietą laimėjo Janetė Nikitij, 17 metų amžiaus „Nemuno“ ansamblio šokėja ir savaitraščio „Mūsų Lietuva“ jaunimo skyriaus bendradarbis.

Argentina

ARGENTINOS LIETUVIŲ ORGANIZACIJŲ ir Spaudos Taryba yra pasiryžusi įsigyti Lanus miesto kapinės žemės ir pastatyti panteoną su nišomis karstams. Sumanymui įgyvendinti reikia nemažos sumos pinigų, nes vien tik šešių sklypų žemės užpirkimas pareikalaus apie 6 milijonus pezų. Panteonas pradžioje galėtų būti mažesnis, turintis vietos tik 115 karstų, o vėliau jį būtų galima paaugštinti. Pradiniais duomenimis, tokia vieta karstui atsiųti apie pusę milijonų pezų. Tikimasi, kad šį sumanytą parems visos AL OS Tarybų priklausančios organizacijos ir pavieniai lietuviai, įmokėdami dalį ar gal net ir visą sumą už savo busimą karstavieta. Tikimasi taipgi susilaukti aukų ir paskolų. Kadangi žemė greitai brangsta, jos užpirkimo negalima atidėlioti. Panteono įsigijimo klausimą „Laika“ pa-

skelbtu rašiniu nagrinėja Leonardas Sruoga. Jeigu JAV ar Kanados lietuviai, jau turintys savas lietuviškas kapines, norėtų paremti Argentinos lietuvių užmojų, aukas gali siųsti dvi savaitraščio „Laikas“ administracijai, kuri jas perduos ALOS Tarybai. „Laiko“ adresas: „El Tiempo“, Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires, Argentina.

Australija

PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO SAJUNGOS Adalaidės skyrius birželio 29 d. Lietuvių Katalikų Centro salėje surengė tradicinį literatūros vakarą „Keliausime“. Gausūs skyriaus nariai skaitė penkiolikos lietuvių poetų eilėraščių, programą pradėdami Nagio, Niliūno ir Mackaus kūryba. Savotišką originalumą šiam vakarui suteikė nepaprastas skaitymo būdas — skaitovai buvo užėmę vietas ant salės ir scenoje pastatytų kopėčių, ant priecsenio laiptų ir netgi palubėje pakabintuose hamakuose. Skaitymą pajavirino dainų intarpai, artėjančiam pasaulio lietuvių jaunimo kongresui skirtas scenos vaizdelis „Reikia paskaitos“. Vakaras užbaigtas Tautos himnu ir ALB krašto kultūros tarybos pirm. V. Baltučio padėkos žodžiu jaunimui, kurį jis atsispažė už... tuštoką salę, nes joje tebuvo apie 60 klausytojų ir žiūrovų. Tai, žinoma, apgalietinas reiškinys, nesvetimas ir kitom lietuvių kolonijom kitose valstybėse.

„EXPO INTERNATIONAL 74“ parodos atidaryme dalyvavo tautinių šokių grupė „Žilvinas“, vadovaujama R. Bielskytės. Lietuviški šokiai susilaukė audringų plojimų ir palankių komentarų Adalaidės spaudos puslapiuose.

Italija

ROMOS LIETUVIŲ KUNIGŲ SAJUNGOS susirinkimas įvyko birželio 29 d. Šv. Kazimiero kolegijos patalpose. Prel. dr. L. Tulaba padarė pranešimą apie lietuvių gyvenimą Amerikoje, kun. D. Valenti — apie Seinų krašto lietuvių būklę. Prieš Vėlykas jis vedė rekolekcinį Punksio parapijoje, buvo sutikęs su Lomžos vyskupu, iš kurio gavo leidimą Šv. Miesto proga laikyti pamaldas lietuviams Seinų bazilikoje. Po 30 metų pirmą kartą šioje bazilikoje vėl suskambėjo lietuvių kalba. Kai Punksio klebonas užtraukė „Linksmą dieną mums nušvėto“, verkė visie pamaldose dalyvavusieji lietuviai. Romos lietuvių kunigų susirinkime buvo aptarti einamieji reikalai, priimtas pasiūlymas surengti atsisveikinimą arkiv. Gabrieliui Montalvo.

APASTALISKUOJU NUNCIJUM Hondure ir Nikaragoje popiežius Paulius VI paskyrė mons. Gbrieliiu Montalvo, dirbusį Vatikano valstybės sekretoriatu, kur jis tvarkė Pabaltijo kraštų skyrių, rūpindamasis ir lietuvių reikalais. Jam yra gerai žinoma Lietuvos ir jos Katalikų Bendrijos dabartinė būklė. Mons G. Montalvo taipgi buvo pakeltas titulinis Velskų arkivyskupas ir įšventintas celskų vyskupu. Jis yra 44 metų amžiaus kolumbietis, gimęs Bogotoje.

Britanija

LIETUVIŲ NAMŲ BENDROVĖS valdyba Londone liepos 3 d. posėdyje nutarė dėl prakiurusio alyvos tanko apšildymo sistema pakeisti dujine. Headley Park Klubu istatus numatė suderinti su Lietuvių Klubu istatais. Lietuvių Sodyboje bus pagerintas centrinis šildymas bei karšto vandens tiekimas, susitarus su centrinio šildymo specialistu J. Taruliu. Sodybos tolimesniam gerinimo projektam paruošti bus pakviestas inž. R. Baublys. Priešgaisrinės apsaugos inspektorius, atnaujinant Lietuvių Sodybos klubo leidimą, yra pareikalavęs kairiųjų papildomų patalų, kurias teks padaryti.

VILNIAUS UNIVERSITETO PROF. ANTANAS BURACAS, devyonis mėnesius dirbęs tiriamajai darbą Britanijos universitetuose modeliavimo ir prognozių klausimais, grįžo Vilniun. Dajį savo tyrimų rezultatų jis atskleidė kursuose ir teoriniuose seminaruose Londone, Edinburgh, Glasgow universitetų dėstytojams ir aspirantams.

Vokietija

EVANGELIKŲ JAUNIMO RATELIO tradicinę iškylą Reino pakrantėmis suorganizavo Vasario 16 gimnazijos mokytojas ir evangelikų diakonas Fricas Skėrys. Iškylon buvo pakviesti skautų, ateitininkų, mokiūnių komiteto ir baltiečių krikščionių studentų atstovai su visa gimnazijos I klase, kurios auklėtojas yra F. Skėrys. Ekskursantai Maince aplankė Šv. Martyno ir Šv. Stepono katedrą, J. Gutenbergio muziejų, kuriame yra 1445 m. pirmoji atskirom surinktom raidėm spausdinta 42 eilučių Biblija. Per Wiesbadeną buvo pasiekta Ruedesheimas, aplankytas Germanistik 115 karstų, o vėliau jį būtų galima paaugštinti. Pradiniais duomenimis, tokia vieta karstui atsiųti apie pusę milijonų pezų. Tikimasi, kad šį sumanytą parems visos AL OS Tarybų priklausančios organizacijos ir pavieniai lietuviai, įmokėdami dalį ar gal net ir visą sumą už savo busimą karstavieta. Tikimasi taipgi susilaukti aukų ir paskolų. Kadangi žemė greitai brangsta, jos užpirkimo negalima atidėlioti. Panteono įsigijimo klausimą „Laika“ pa-

Hamiltono ateitininkų moksleivių pirminkė Rūta Šiulytė išvykos metu: „Žmonės, klausykite ką aš jums sakau...“ M. Borusienė

SESELIŲ SODYBOJE Putnam, Conn. LAUKIAM! SVEČIAI!

Kambariai erdvūs

Premijuotasis Kralikausko romanas „Tautvila“

Kai dar taip neseniai, prieš dvejus metus, pasirodė J. Kralikausko romanas „Vaišvilkas“, daugeliui, įskaitant ir šių eilučių autorių, atrodė, kad autorius įgyvendino stambų viso gyvenimo sumanymą. Mindauginė triologija, pasirodžiusi „Titnago ugnimi“, vėliau pratęsta „Mindaugo nužudymu“ ir pareikalavusi devynerių metų kruopščių studijų, liko apvainikuota.

Pasirodo, klysta. Praėjusių metų pabaigoj pasirodė nauja Kralikausko istorinė apysaka, vėlei mindauginių laikų tema — „Tautvila“. Neveniam galinti pasirodyti, kad tai knyga-pagrandukas, serijinis atlaikas. Iš tiesų, vaizduojamoji epocha ta pati. Autorius neišsėna iš broliškų kovų (po Mindaugo nužudymo) proskynų. Pagrindinis veikalo asmuo — teisingiau antiherojus — smulkus, vien iš kronikų vardynų atsekamas kunigaikštukas Tautvila, tolimų Lietuvos valdų — Polocko vietininkas. Nenoromis klausiu, kodėl autorius panoro aprašyti jo tragediją. Nebent tam, kad nusivalytų teptukus ir dažus į mažą eskizėlį, į vieną detalę monumentalios freskos užbaigimui.

Iš tiesų, bent savo išore, technika, spalvų tonais, nuotaikų gama „Tautvila“ gerokai giminingas „Vaišvilkiui“. Siužeto atžvilgiu taip pat. Abiejų veikalo centre stovi žygis namo, tėviškės. Ir Vaišvilkas, ir Tautvila artimi kaip žmonės. Anų laikų „atplaišos“, kultūriniai apatridai, perkrikštai, kurių laukia akistata su žiauria, negailestinga tikrove, sudaryta apsiausties stovio Lietuvoj. Knygoj pasitaiko ir tų pačių veikėjų, kurie buvo šmėkstelėje „Vaišvilke“ — žynys Zadvilas, pasalašinis Eiginas. Prie šių panašumų prisideda dar ir stilius. Erudito kruopštumu atkurtos senovinės kalbos lytis. Pagaliau pasakojimo technika — vidinis monologas.

Nežiūrint visų tų panašumų ir giminingumų, „Tautvila“ yra savitas kūrinys. Jei visą trilogiją galima būtų pavadinti katedra, romanas „Tautvila“ būtų joje kito stiliaus kriptą. Jei romanas „Vaišvilkas“ palygintume su puošniausiu audeklo rietimu, džiuginančiu savo spalvinga ornamentika, tai „Tautvila“ labiau būtų panašus į šiurkštų liną, nemažiau patrauklų savo paprastumu.

Nėra jame vaizduotė pagaujančių kautynių aprašymų, nėra plačios istorinės panoramos, bet yra vidinio vientisumo, autoriaus įsijautimo ir personažų, į žmogiskųjų konfliktų esmę. Nebeprisimenau, kas yra pasakęs, jog norint būti geru romано rašytoju, reikia būti pikčiu — sugebėti surasti savo šieloj tamsius kampelius, kur drikia voratinkliai aistros, nusivylimai, cinizmas. Be tos vidinės atgalios neperliesi personažui drumsto juodo kraujo, kuris teka visų mūsų gyslose. Nepadarįsi jų kartu patraukliais ir atstumiančiais, istoriniais ir kartu nūdienais žmonėmis.

Juozui Kralikauskui tai pavyko. „Tautvila“ — klaidi knyga. Istorinė apysaka, nukelianti mus į nuožiūrus tarpvaldžio laikus, taip! Bet nostalgijos tonas tikrumo, vidinė įtampa — labai nūdieniška, emigrantiška. Jokia išsivijojusi pasirodžiusi knyga nėra taip sklidina nuovargio, kartėlio ir desperacijos. Niekur egzistencijos beprasmybė nepraskamba taip veriančiais akordais, kaip šioj psichologinė studijoj, vaizduojančioj, dievai žino kada, į žabangas prasmegusio rikio istoriją. Anapus istorinių reginių, buities pavaidavimų, kuriuos Kralikauskas

sugeba atlikti retu įtaigumu, anapus krikščionybės-pagonybės konflikto skaitytojas atspėja dunksant amžinąsias žmogaus dilemas, gyvenimo prasmės slėpinį.

Sia prasme pasirinktoji vaizdavimo priemonė — vidinis monologas — yra tobula. Knyga prasideda scena, kurioj Tautvila įtrenkiamas tamsion, gličion duobėn. Įmetamas tamsion ir nebūtin. Paskui kiekvienas skyrelis prasidės proktoirius pluošto grybštelėjimu kertės, kur nyksta jo kūniškas kevalas.

Bet (ir tai yra stiprioji knygos pusė) kada prasidėjo Tautvilos uvasinis kritimas prarajon? Visas kūrinys paremtas Tautvilos įsiskojimu atsakymo į tą klausimą. Kančioj ir vie-

V. A. JONYNAS

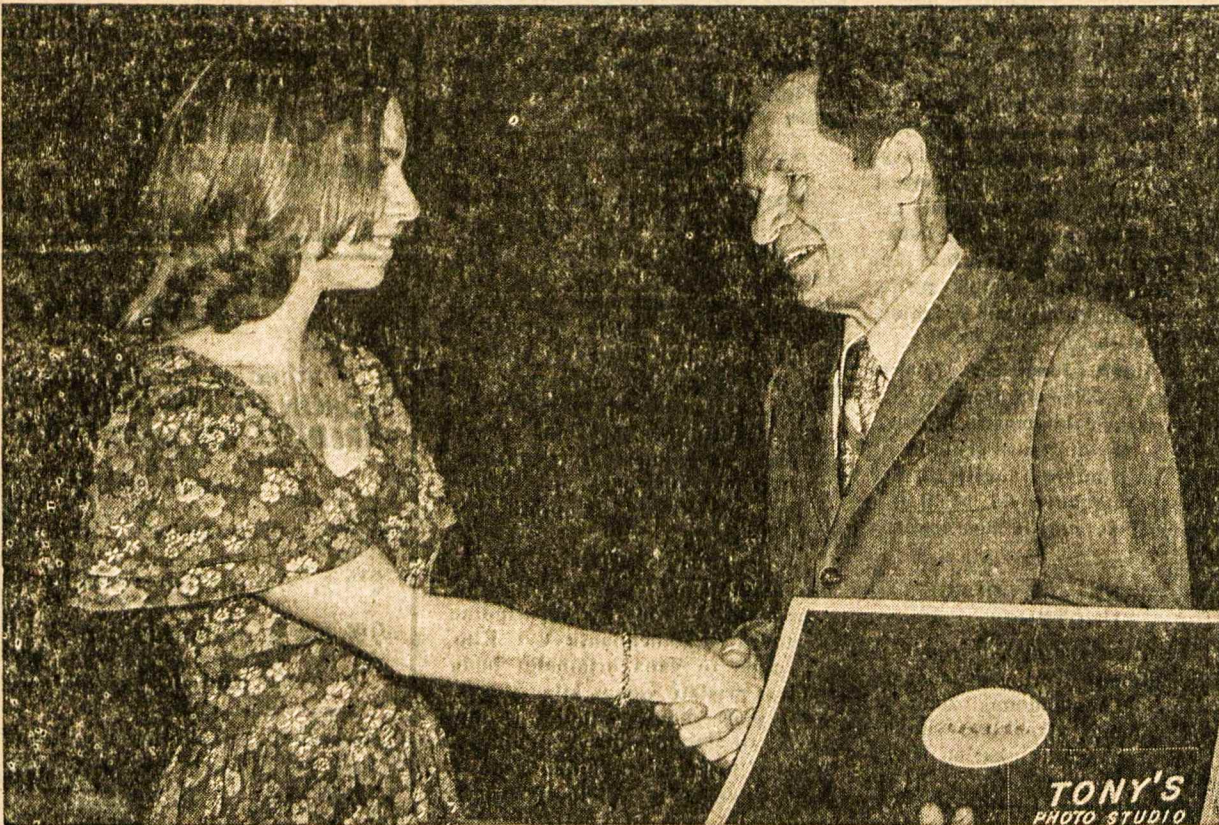
Zadvila, apsikarstęs gyvačių kaulelių karoliais, nėra užgavėnių pamėklės. Tai kietos logikos, įtikinami, judą gal kiek nelunginėję „chiaroscuro“ erdvė personažai.

Kralikauskas sugeba atkurti brutalią tarpvaldžio viziją dramatiškai ir įtaigiai. Jo dialogai pasižymi tvirtumu. Jei autoriui prireikė įterpti Treniotos, „klaušėjo ir liepejo“, lūposna vieną kitą nuolat kartojamą žodelį („ehe“) ar keiksmą („kad tau klynas iškristų“), jei pagrindinė to charakterio tonacija yra valdžios geismas („Kas išstos prieš mane, laimingas bus, jeigu leisiu po šaka išvesti liežuvį“), tai Kralikauskas neužmiršta atgyvinti piešinio žmogiška

pusėj. O aš — antroj. Skriauda anuomet ieškojo teisybės, ta pati ieško ir dabar. Anuomet — iš dėdės, nūnai — iš pusbrolio...

Tren-tota vis valgo. Ir mane pagrina. Lyginfi „Tautvilą“ su filmu ar istorinėm britų televizijos serijom beveik neišvengiama. Visa knygos sarauga labai artima tam žanrui. Romane apstu optinių vaizdų. Bet, svarbiausia, viskas paremta kontrastu, alternacija brutalių scenų, sapnų, vizijų ir skaidrių, lyriškų, pilnų žemės kvapo detalių.

Pradžioje ryški tėvynės ilgerio grūtis: Ties ištvinusia Polota — švituliai ir pempji klyksmai... Sugrįžę paukščiai dideliame džiaugsmo... Oi, kadgi dideliame džiaugsmo sugrįžėliai.

RAŠYTOJAS JUOZAS KRALIKAUSKAS, skinas premijas už savo mindauginius romanas. Pastaruoju metu Lietuvių Rašytojų Draugija jam paskyrė premiją už naujausią romaną „Tautvila“. Šioje nuotraukoje J. Kralikauskas priima Montreale Akademinio Sambūrio įsteigtą Vinco Klėvės premiją už romaną „Vaišvilkas“. Kairėje — D. Kerbelytė, Sambūrio atstovė

natvėj jam atsišauks guodėjai. Vaidensis sapnuose. Kuris sugebės jam atsakyti į mažą, paprastą klausimą: AR GALI BŪTI, KAD MANES NEBŪTŲ? „Tautvilos“ istorija nėra vieno neapdairaus Polocko krivičio istorija, nėra vien supūdytų rūsiuose sosto pretendentų, užmūrytų nišose politinių priešių istorija. Tai šauksmas, atėjęs ir lūpas tūkstančiams žmonių, nukentėjusių nuo žvėries žmoguje.

Istorinis drabužis Kralikauskui yra vien priemonė tą šauksmą sustiprinti. Ir tenka pripažinti, kad autorius be vargo sukuria žmogaus-žvėries figūras, pagauniančias skaitytojo vaizduotę. Praeities fonas „Vortus, kurioj senoliai akmeniu ir medžiu gynėsi“, suliepsnoja „Tautvilos“ puslapiuose poringiniu didingumu, monumentalumu.

Tiesia, skaitytojui nelengva patikėti romano užuomazga. Kaip politinė figūra, Tautvila per daug naivus. Nuo Machiaveli laikų žinome, kad politinis žaidimas skirtas ne sentimentaliems, ne svajotojams. Veiksamo itampas nesama, nes nuo pirmųjų knygos puslapių matyti, kad neatsipyręs gimtosios žemės šauksmui, Tautvila pasirinko prapulti. Ar Kralikausko norėta daryti politinių užomonių ir gyvenamąją dabartį, nežinia, bet kiekvieną atvejų ši ekspozicija knyga silpna. Bet visumoj neigiamieji personažai, galbūt išskyrus lengvai apatįstama „Ganeloną“ Prokopijų, nėra vienpusiškai patamsinti žmonės. Tiek kuršius Treniota, tiek žynys

detale, suteikiančia personažui jėgą ne žmogiškumo, tai bent valdoviško orumo. Patologiškai nieku nepasitikinti Treniota moudžia amžinybės ilgesys, noras tapti legendiniu Sarūnu. Išlikti ne metraščiuose, bet žmonių dainose. Puikiai sukurtoji vaišių scenoj, kurios galetų Kralikauskui pavydyti BBC istorinių serijų gamintojai, autorius įrodo savo talentą ne tik individualizuoti kalbą, („brate-rėlio“) pavartos tik kuršius), ne tik sukurti atmosferą, bet ir užfiksuoti personažų visoj jo karinėje, epinėje didybėje:

— Tu prašeika teisybės, tai pasakiau tikrą teisybę. Zaujami bičiuliško žodžio, šnekėjau su braterėlio atvirumu. Esava du, o Kernavė tik viena, ehe. Tu pragyda, aš atgyda. Tėbūnie abiem su kaupu aišku. Prašau vaišintis! Eikš, išgerkim. Kails!

— I sveikatą!
— Kails!
— Aš ne jotvingis. I sveikatą!
— Lyg kad nežinočiau. Giminiuo-jiesi su Galičo ir Novgorodo jurkom. Tarakoniskai ar lietuviškai šnekėti tau vistasia. O mano širdis su jotvingiais ir prūsais. Ehe, kur aš būčiau ir kas ten darytųsi, jeigu ne mano bran-gie-ji gi-mi-nės. Jeigu ne Vaišvilkas, Daumantais, ehe, ir tu. Gelbėčiau jotvingiams, o nūnai ypač prisams. Likčiau jų dainose.

Atplėšia paršo koja. Kepsnys gražiai rudas, kai kur paraudęs, tartum vėlyva raukšlė riestutai.

— Ekše, Tryšk!

Ant briedžio ragu — jo mylimas sakalas. Žvaliom, nuožmiom akim. tinė balta, o visas perkūnijos pilkumo. Raibuoja skersai vingiuotai dryželiai. Sparnai slauri, ilgi, dalginiai.

Sakalas Tryškys nušoka ant plaukuotos rankos. Šviesiai pilku snapu atspilčia mėsos.

— Ehe, gerai atsimenu. Prieš keturiolika metų kaunas rėkė: „Ne bitės kaltos, jeigu turi gėlti. Nukirsti Mindui galvą!“ Ehe, tikrai giminės draskytojas, genčių išdavikas. Manin giliai įsikirtam tamsios tavo žodžiai. Galop aš taip ir padariau. Užtat gen-tys minės mane sakmėse ir dainose.

...Akyse — mūsų santarvė, apgulusi Vortuote užsidariusi Mindauga. Atmonijom stovykloje purvas, atmatos, nugražyti kaulai, asvų mėšlas... Prieš keturiolika metų? Jaugi ar ne prieš penkiolika? Pavargę, suniurę, piktai. Anuomet taip limenau? Turbūt, tokiamie gi rūpų verpete. Eji žutbūtinės kaunos. Žirgai sublogę, nusivare, įkritusiais šonais. Gyvybė nebuvo tautojama. Kurie tada numirė, galėjo dar ir šiandien gyventi. Sudeginę kritusi kareiva, kaulus apvalydavom nuo pelenų ir anglių. Nepalautus sudėdavom urnon. Jau tiek metų, kai jie kapinyne.

Aš anuomet — sąjungininkų įvyriausias vadas, svarbus vyras, žynys karvedys. O Treniota — dar suvis šešėlyje, niekuo nepasizymėjęs...

Ir nūnai netikėtai mudu vėl drauge. Jis — jaunesnis, grubus, stambus ir griozdiškas — vienoj skobnio

Nusidengę posneginiai pelių takai.

Apsinuoginę kankorėžiai ir kurniarasčiai, sakytumei ežiukai.

Įmestam „žemės išsiosna“ Tautvilai tie gamtos vaizdai grįs dar labiau akinančių ryškum. Skaitytojas iš karto nepastebi, kad esama tam tikros gradacijos. Alkstanti apinkna vaišių stalo reginiai. Trokštančiam, silpstančiam — vaikystės žaidimų posmeliai („Bėk, kumėli,

„Kiškio pyragai“ lietuvių vaikams

Per eilę metų Jono Minelgos eilėraščiai buvo užtiknami vaikams skirtose spaudoje — „Zvaigždutėje“, „Drauge“, „Eglutėje“, vadovėliuose. Dar netaip seniai jis laimėjo mažųjų skaitytojų širdis savo eilėraščių rinkiniu „Labas rytas, vovė“, o dabar vėl praturtinu vaikų pasaulį nauja knygyte „Kiškio pyragai“. Ji yra didelio formato, minkštais viršeliais, gausiai iliustruota. Originalus ir estetiškas viršelis su vaikišku kiškiu daro knygą patrauklią.

Eilėraščių temos pasižymi įvairumu. Jos liečia mažų vaikų pasaulį, jų reikalus ar svajones, kaip pvz. eilėraščiuose: Ant žirgo, Dviratukas, I kiną, Laivelių, I Marsą, Raketa... Taip pat yra patriotinių, proginių eilėraščių, vaizduojančių metų laikus, Lietuvos vaizdus, šio krašto gamtą, kaip pvz. Mičigano ežeras, indėnai.

Kaikurie eilėraščiai labai lengvi, skirti priešmokyklinio amžiaus vaikams, kurie, besiklausydami tėvėlių ar senelių skaitomų posmų, nepastebimai ir patys juos išsivais. Pev. kad ir šis eilėraštis:

Mės Dalytė Mama, mama
Saukėm: Pupa! Ka daryti
Ji supykus Kaip odiuka
Tampo lūpa. Išvaryti?

(Ožukas, 25 psl.)
Nemažą pasirinkimą turės ir didesni vaikai — kaikiuriuos eilėraščių galės išmokyti ir deklamuoti įvairiomis progomis: Motinos Diena, Velykose, Kalėdose... Prie tautinės nuotaikos eilėraščių priskirti galima: Didvyrių kelias, Lietuva, Vasario 16, Bočių žemės aidai.

Neužmiršk, neužmiršk, Gintarėli,
Mūsų bočių žemės šventos,
Kur paskaita žieduos vasarėlė
Prie Nevėžio, Dubysos, Ventos.

Savanoriai už laisvę ten kovės —
Gimtą šali aplaistė krauju,
Kad mūs perkios, gojeliai, šventovės
Sužerėtų rytojūm nauju.

(Bočių žemės aidai, 14 psl.)

Šiame 4-rių posmų patriotiniame eilėraštyje autorius nukelia vaiką į tėvų gimtąjį kraštą; įpynę vietovių vardus, išlieja meilę didvyriams su šviesesne ateities vizija. Įsitikinimui pabrėžti jis paskutiniame posmelyje pakartoja porą eilučių iš pirmojo posmo.

gyduolių!... Bėk, kiškeli, žolelių!“ Atsiveria švytinti milžiniška Neris, plaukianti kaip ilgas, ilgas dangus.

J. Kralikauskas liko rašto žmogumi. Negali žinoti, gal kada kas nors rašys referatą apie Kralikausko stilių ir kalbą. Svarbu ne tai. Svarbu, kad „Tautvilos“ autoriaus asmenybėje turime kūrėjų asmenybę, tikinčią gimtuju žodžiu. Ne eilinių istorinių apysakų rašytoją, sugėbanti nutepti daugiau ar mažiau įtikimus praieities reginius. Ne vien kalbininką-kraštotyrininką, apvalantį žodį nuo amžių sąnašų, bet kūrėją, apdovanotą „tarpzonine klausa“, suliejančią viską — ir žodį, ir liaudies dainos eilutę, ir psichologinę tiesą į vieną svaiginantį akordą.

Atvos dar duris? Atvers antvožą? Nuleis kopėčias?...

Pamatysiu dar avizą, knynus, smilgas... KUKAL ROŽE RATILIO...

Žilvičius blizgant... Kregžės blykčiojant viršum vandens... CIUTO. REJO LIGO RITA...

Užgirdau viksvą, kadugį, šermukšnij vėjūje?... Vėjūje TUTOJ SADIUTO... Vėjūje LIJO LIJO SĖLA-VIJO... Vėjo...

Ikryti tyla. Ikryi-ikryi-ikryi...

„Tautvila“ neretai labiau priimama muzikinį kūrinį, negu tradicinį, istorinį romaną. Kaliniui kunigaikščiui pralekia pro akis visas gyvenimas. Ne iš karto, bet fragmentais, kurių mozaikos grožis atsiskleidžia dažnai tik ant kartą perskačius kūrinį. Tada epizodai su kurniu, su Vaidos žalciumi įgyja pilną prasmę. „Mano atžodžiuos, žmogum atvarduos“ — prasitaria kalnys Tautvila.

Žodžio magija tiki ir Kralikauskas. Viena didžiausia knygos savybė yra ta, kad Tautvilos agonijos aprašyme autorius „nekaploja lyg iš Sv. Rašto“ savo pasaulėžiūrinių tiesų, nemo-kio ir nedorina. Priešingai, knygoj esama daugelio vietų, kur praskamba absoliuti nevilts („Niekad daugiau negink žmogum Tautvilai! Niekad daugiau žmogumi“). Arba vėl susitaikymo su savim rimtis ir ramybė. Žodžiu, kaip kiekvienas stiprus meninis kūrinys, J. Kralikausko romanas pažadina daugiau klausimų, negu atsakymų.

Juozas Kralikauskas, TAVILA. Romanas. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. Aplankas Ados Korskaite-Sutkuvienės, Čikaga 1973, 205 psl. \$4.00.

KULTUROŠ ZIDINIO išlaikymo komitetas Niujorke paskelbė konkursą paminklo kovotojoms už Lietuvos laisvę pagerbti. Pagaideijama, kad paminklas būtų giliai lietuviškas ir krikščioniškas. Gali vyrauti vienas lietuviškas kryžius arba trijų kryžių junginys, papildytas nežinomo kario paminklo stiliuotais ar nestiliuotais motyvais, aukuru su įrašu: „Redde quod debes“. Kryžius taip pat galima stiliuoti, jie gali būti ne tik kryžiai, bet ir koplytstulpiai, stogastulpiai, koplytėlės, lietuviški savo forma ir ornamentika. Paminklo augštis — apie 20 pėdų. Medžiaga — cementas, plastika, geležis. Medis paminklo pašuosimui nenaudotinas. Paminklo vieta — tarp Kultūros Zidinio ir Highland Blvd. Su ja geriau susipažinus, bus galima tiksliau apspręsti paminklo dydį. Projektai turi būti paruošti paminklo statybai, nurodant jos medžiagą. Paminklo projektus konkursui, pasirašytus slapyvardžiu, su autoriaus vardu, pavarde, adresu ir telefonu atskirame užklijuotame voke iki 1975 m. sausio 1 d. siųsti Kultūros Zidiniui, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207, USA. Papildomų informacijų bei paminklo vietos planus galima gauti tuo pačiu adresu pas kun. Paulių Baltakį, OFM. Skiriamos trys premijos: I — \$600, II — \$300 ir III — \$100. Projektus atrinks ir premijas paskirs specialistų ir mecenatų vertintojų komisija.

I mokyklą traukiau, Vasarėlės laukiau. Jau ji čia Man plačia Strybės mojuoja.

Mičigano bangos Gyvatėlėm rangos... Ar galu Laivelių Plaukti lig Sadūnų?

Eilėraščiai reikalauja jautraus priėmimo. Sis eilėraščių rinkinys neabejotinai padės tą jautrumą ugdyti jaunuose skaitytojuose, lavins jų kalbą, auklės jų estetinius jausmus ir moralę.

Mokytojai iš plataus ir temomis įvairaus eilėraščių rinkinio lengvai galės išsirinkti reikiamą aktualią temą darbe su vaikais. Mažiausiems tėveliai paskaitys, o vyresnieji patys gerėdamiesi posmų skambumu, temų prieinamumu, pamils knygyte.

Vandos Alekniešės iliustracijos vertos dėmesio. Iliustruotas kiekvienas puslapis, kai kur net dvi iliustracijos skirtos vienam eilėraščiui. Jose yra ir tautinių motyvų. Jos gyvos, vaikų veidai vaikiški, pilni išraiškos. Vyraujančios spalvos — žalia, geltona, mėlyna ir juoda.

Jonas Minelga, KISKIO PYRAGAI. Iliustravo Vanda Alekniešė. Išleido JAV Lietuvių Bendruomenės Svetimio Taryba 1973 m. Leidimą parėmė Lietuvių Fondas. Spausdino M. Morkūno spaustuvė Čikagoje. A. Abr.

Atsiųsta paminėti

Lietuvos Šaulių Sąjungos Toronto VI Pūtvio kuopos dvidešimtmetis 1954-74. Redagavo Pranas Alėnas. Viršelis ir skyrių antraštės kun. J. Staškaus - Staškevičiaus, techninė priežiūra St. Dargio. Išleido 1974 m. VI Pūtvio kuopa. Spaudė Litho-Art, 971 College St., Toronto, Ont.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

ATEITININKŲ SENDAUGIŲ STOVYKLA Dainavoje, pradėta liepos 28 d., truks iki rugpjūčio 4 d. Jos programa sudaro paskaitas: A. Zailskaitės — „Lietuvių liaudies dainų dvasia ir istorinė perspektyva“, prof. I. K. Skrupskello — „Politinės filosofijos raida ir įtaka šiandieninės visuomenės apraiškoms“, kun. dr. K. Trimako, S.J. — „Charakterio kryptys visuomeniniame gyvenime“, prof. L. Sabaliūno — „Nutarimai ir situacinė topografija“ — pokalbis socialdemokratiškos patirties pagalba“, prof. A. Matulio — „Solženicozo literatūrinės ir filosofinės pažiūros“, prof. V. Nollendorfs — „Jaunosios, jaunesniosios ir jauniausios kartos latvių rašytojai išsivijoję“, kun. prof. A. Paškaus — „Psichodelija krikščionies akimis“. Į stovyklos rūmus taipgi yra įtraukta dail. D. Stončiūtės grafikos darbų paroda, pianistės N. Dėdinienės recitalis, J. Bogutos paruoštas skaidrių ir magnetofono įrašų montažas, skirtas J. Aisčiui, tradicinės literatūros ir muzikos vikaras, kuriame dalyvaus sol. B. Prapuolenis, rašytojai J. Svabaitė, Glynelė ir A. Baronas. Atskirame jaunųjų literatų vakare savo kūrybą skaitys Z. Bilaišytė, J. Bradūnas, A. Kuolas, T. Pautienūtė ir A. Pečiūraitė.

LYGINAMOSIOS PEDAGOGIKOS II tarptautiniame kongrese Ženevoje, Sveicarijoje, dalyvavo du JAV lietuviai — prof. J. Račkuskas ir prof. Damušis. Po kongreso jie turėjo progą paatostogauti Rivieroje.

DAIL. A. VITKAUSKAITĖ-MERKER su tapybos darbu, vaizduojančiu lietuviškas koplytėles, dalyvavo grupinėje parodoje, kuri buvo surengta Edward Williams kolegijoje Hackensacke, N.J.

SOL. VITAS GRUŽDIS, niujorkietis tenoras, šią vasarą dainuos F. Leharo operetėje „Das Land des Lachels“ („Juoko šalis“), kuri yra stoma Austrijoje, Graz miesto teatre.

FOTOGRAFAS ROMUALDAS KISIELIUS, dirbantį RCA bendrovėje Somerville, N. J., dalyvaus metinėse šios bendrovės meninių nuotraukų parodose. Perna jis laimėjo I premiją, o šiemet — I ir II premijas už nuotraukas „Superstar“, „Pavasario daina“. Pirmojoje nuotraukoje pateikiamas stoginio tipo bažnyčios vidus ir už jos centrinio stogaus atspindintis didelis Kristaus veidas, antroje — du alkanai paukščiukai savo lizde.

KULTUROŠ ZIDINIO išlaikymo komitetas Niujorke paskelbė konkursą paminklo kovotojoms už Lietuvos laisvę pagerbti. Pagaideijama, kad paminklas būtų giliai lietuviškas ir krikščioniškas. Gali vyrauti vienas lietuviškas kryžius arba trijų kryžių junginys, papildytas nežinomo kario paminklo stiliuotais ar nestiliuotais motyvais, aukuru su įrašu: „Redde quod debes“. Kryžius taip pat galima stiliuoti, jie gali būti ne tik kryžiai, bet ir koplytstulpiai, stogastulpiai, koplytėlės, lietuviški savo forma ir ornamentika. Paminklo augštis — apie 20 pėdų. Medžiaga — cementas, plastika, geležis. Medis paminklo pašuosimui nenaudotinas. Paminklo vieta — tarp Kultūros Zidinio ir Highland Blvd. Su ja geriau susipažinus, bus galima tiksliau apspręsti paminklo dydį. Projektai turi būti paruošti paminklo statybai, nurodant jos medžiagą. Paminklo projektus konkursui, pasirašytus slapyvardžiu, su autoriaus vardu, pavarde, adresu ir telefonu atskirame užklijuotame voke iki 1975 m. sausio 1 d. siųsti Kultūros Zidiniui, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207, USA. Papildomų informacijų bei paminklo vietos planus galima gauti tuo pačiu adresu pas kun. Paulių Baltakį, OFM. Skiriamos trys premijos: I — \$600, II — \$300 ir III — \$100. Projektus atrinks ir premijas paskirs specialistų ir mecenatų vertintojų komisija.

LITUANISTIKOS INSTITUTAS įsteigė filosofijos skyrį, kurin birželio 9 d. posėdy Filadelfijoje išrinkti: kun. dr. Andrius Baltinis iš Čikagos, kun. prof. dr. Valdemaras Cukuras iš Pomfret, Conn., prof. dr. Vytautas Doniela iš Australijos Newcastle universiteto, kun. dr. Pranas Gaida-Gaidamavičius iš Toronto, dr. Juozas Girnius iš Bostono, kun. dr. Feliksas Jucevičius iš Montrealo, kun. prof. dr. Algirdas Jurėnas iš Maine universiteto Augustoje, prof. dr. Antanas Maceina iš Munsterio universiteto V. Vokietijoje, prof. dr. Algis Mickūnas iš Athens Ohio universiteto, prof. dr. Ignas Skrupskelis iš Columbia, S.C., South Carolina universiteto ir dr. Vincas Vyčinas iš Comox, B.C., Kanadoje. Filosofijos skyriaus vedėjas rinkimams statuto numatyta tvarka sutiko praversti dr. J. Girnius, 27 Juliette St., Dorchester, Mass. 02122, USA, tel. 617-265-6692. Lituanistikos Instituto tarptautinio sudaro penki prezidento nariai ir septynių skyrių vedėjai. Dabar pasitarę skyrių padidins jau suorganizuoto filosofijos ir organizuojamo psichologijos - pedagogikos skyrių vedėjų. Lituanistikos Instituto prezidentą sudaro: pirm. dr. Jurgis Gimbutas, vicepirm. Simas Štūdėdis, sek. Vladas Kulbokas, išd. dr. Tomas Remeikis ir narys dr. A. Plateris.

LIETUVIŠKAI - VOKIŠKAS ŽODYSAIČIO „Lietuviškai - vokiškas žodynas“, Bostone 1916 m. pasirodęs M. Petrausko „Mažas muzikos žodynas“, 1907 m. Vilniuje išėjęs P. Matulionio „Žolynas“, aiškinantis Lietuvos augalus lietuvių, rusų ir lenkų kalbomis.

OKUPUOTOJŲ LIETUVŲ TRADICINIAME LELIŲ LIAUDIES TEATRU festivalyje Techroje, Estijoje, dalyvavo Panevėžio lėlių liaudies teatras, išvykai paruošęs E. Matulaitis pjesės „Raganos mil-tai“ premjerą.

M. K. CIURLIONIŲ skirtą filmą „Pasaulis, panašus į pasaką“ kuria Vilniaus televizija. Filmo scenarijaus autorė ir režisėra J. Janulevičiūtė, operatorius — R. Baranauskas. Jiem talina „Telefilmo“ red. K. Garlauskas.

VIENUOLIO - ZUKAUSKO muzėjos Anykščiuose buvo papildytas įrašų kompoz. Zigmą Aleksandravičiaus simfoninės poemos „Anykščių šilėlis“. Šią poemą 1965 m. miręs kompozitorius Z. Aleksandravičius sukūrė ysk. A. Baranausko šimtosiomis gimimo metinėms, o jos įrašą muzė-jui įteikė velionies našlė A. Aleksandravičienė. Po šiaudiniu ysk. A. Baranausko klėtelės stogu pirmą kartą suskambėjo simfoninė poema, kurią sukurti kompoz. Z. Aleksandravičiaus paskaitino ysk. A. Baranausko „Anykščių šilėlis“. A. Aleksandravičienė Anykščių kultūros darbuotojus supažindino su savo vyro Zigmą gyvenimu, mokymais, kūryba. Baigęs Kauno konservatorijos vargonų klasę 1936 m., jis tobulinosi Prancūzijoje, Italijoje ir 1939 m. baigė Prahos konservatorijos kompozicijos klasę. Grįžęs Lietuvon, dėstė teorines muzikos disciplinas Kauno ir vėliau Vilniaus konservatorijoje. Be „Anykščių šilėlio“, jo kūrybiniam palikimui priklausio chorinės poemos „Jūratė ir Kastytis“, „Uosis ir žmogus“, apie 100 chorinių ir solo dainų, Maironio libretu sukurta opera „Danguotė“.

VILNIAUS DAILES SALONE surengė parodą keturi skulptoriai — V. Skirgailaitė, D. Jefremovas, R. Kazlauskas ir V. Mačiūka, Vilniaus dailės instituto baigę prieš dešimt metų. Vilniečiai turėjo progą susipažinti su jų kameriniais darbais, skulptūriniais portretais ir nuotraukomis dekoratyvinių plastinių kompozijų, kurios puošia Vilniaus, Klaipėdos aikštes, visuomeninių pastatų. Vilniaus dailės instituto auklėtinių pirmosios grupinės parodos dalyviai yra sukūrę antkapinį paminklą Dariaui ir Girėnui, ažuolo skulptūras „Vaidila“, „Aitvaras“, „Bildukas“ Klaipėdos naujamajam gyvenamajam rajonui, Vilniuje stovinčią skulptūrą „Polisius“, parodinį darbą „Kareivis“.

ANTANO KRIKŠČIAUKAIČIO AISBES rinktinę „Kas teisybė — tai ne melas“ 10.000 egz. tiražu išleido „Vaga“ Vilniuje. Šio XIX š. lietuvių rašytojo apsakymus, vertimus, straipsnius ir užrašus spaudai paruošė Adolfas Sprindis.

TARPTAUTINĖ KONFERENCIJA „Atmosferos užteršimų fizikiniai pagrindai“ įvyko Vilniuje. Be lietuvių, joje dalyvavo mokslininkai iš Vengrijos, Lenkijos, R. Vokietijos, Čekoslovakijos ir Sovietų Sąjungos, gvilendę atmosferos užteršimo ir jos apsaugos klausimus.

TRAKŲ PILIES MENEJE buvo surengti du dėmesio verti koncertai. Pirmajame programą atliko kanklininkų tritūlė — I. Balcytytė, O. Jančauskaitė ir D. Šimkauskaitė su dram. aktore R. Paliukaityte. M. K. Ciurlioniui skirtas koncertas, pradėtas „Bėkit, bareliai!“ melodija bei liaudies dainomis, buvo užbaigtas jo fortepjoniniais kūrinių, aranžuotais kanklėmis. Skaitovė R. Paliukaitytė M. K. Ciurlionio muziką papildė jo mintimis apie lietuvių liaudies dainas, Janinos Degutytės eilėmis, įkvėptomis M. K. Ciurlionio paveikliais. Antrajame koncerte debiutavo neseniai sudarytas naujas liaudies instrumentų kvartetas — birbynininkas R. Apanavičius, kanklininkės Z. Steplienė, R. Burneckytė ir kanklininkas A. Žemaitis. Birbynininkas R. Apanavičius su kanklių palaide atliko eilę solinių pjesių, jų tarpe ir naująją R. Žigaičio pjesę birbynei „Piemėnėlio daina“. Koncerte su lietuvių kompozitorių harmonizuot

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.

1072 Bloor St. W. Tel. 534-9286

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę

visada Jums sąžiningai patarnaus

S. JOKUBAITIS

Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS, IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS I NAMUS

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS

KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 • Tel. 532-3400

AKTYVAI — virš 6,8 milijonų dolerių

Kasos valandos:	Moka už:
Pirmadieniais 10 - 3	term. indėlius 2 metų 9%
Antradieniais 10 - 3	term. indėlius 1 metų 8½%
Trečiadieniais uždaryta	taupomąsias-savings s-tas 8¼%
Ketvirtadieniais 10 - 7	depozitų-čekių s-tas 6%
Penktadieniais 10 - 8	Duoda paskolas:
Šeštadieniais 9 - 12	asmenines iki \$10.000 .....9%
Sekmadieniais 9.30 - 1	nekiln. turto iki \$70.000 .....9%

Skyrius Anapilyje veikia sekmadieniais nuo 10 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS Lietuviams.

F. SENKUS REAL ESTATE

1997 Dundas St. W. • Tel. 533-4414

Saugesniai žiemos sezono važinėjimui patikrinkite savo automobilius pas

AUTORITE SALES and SERVICE
Telefonas 531-1305 1536 DUNDAS St. W.

ir Bloor Autorite Garage, 296 Brock Ave. (tarp Dundas ir College)
Atliekame visus autovežinių mechaninius patarnavimus — priekinių ratų išlyginimą (wheel alignment), ratų išbalansavimą ir kt. Parduodame MICHELIN, B. F. GOODRICH, RADIAL ir kt. padangas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas. Savininkas FRANK PETIT

BEST ELECTRIC

NUO LŪSNŲ IKI DANGORAIZIOI
VERSLŲ BEI PRAMONĖS PASTATŲ ELEKTROS
IRENGIMAI, PRIEžiūra IR KITI DARBAI

ELEKTROS RANGOVAS

Tel. 489-5425 Petras Prakas
Namų: 920-2501 Visi darbai atliekami GERIAUSIAI

AR TURITE SUNKUMŲ SUPRASTI KĄ REIŠKIA GYVYBĖS DRAUDA?

Klauskite mane apie:

- pajamų mokesčių atskaitas
- pensijų planus
- taupomuosius ląkstus
  - invalidumo pajamos
  - nuosavybių draudą
  - šeimos apsaugą
- studentų draudos
- fondus mokslui eiti

Juozas Eimis Ramas

Canadian Premier Life
2 Carlton St., suite 714

Raštinė: 363-7881
Namai: 766-5857

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave. telefonas 536-5936

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Norintiem pirkti ar parduoti nekilnojamą nuosavybę su malonumu sąžiningai patarnaus Mrs. H. BAILEY (BALČIONIENĖ)
United Trust Co., 2320 Bloor St. W.
tel. 762-8255 Namų: 535-0513

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas

(1862 Mattawa Ave., Mississauga, tel. 279-4371)

persikėlė į naujas patalpas. Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen gatve tiesiog į garažą.
• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus patarnavimus. • Savininkai: A. Paškevičius ir J. Tamošiūnas

SPORTAS

SPORTAS VISUR

Pasaulio šachmatų olimpiadoje, kuri įvyko Nioje, dalyvavo pajėgiausi pasaulio žaidėjai, išskyrus dartinį pasaulio meistrą R. Fisher. Iš viso olimpiadoje dalyvavo 79 komandos su 500 žaidėjų. Pirmą vietą laimėjo Sov. Sąjunga, kurios komandoje žaidė net 3 buvę pasaulio meistras: M. Talis, T. Petrosian ir B. Spasky. Sovietai surinko 46 taškus iš galimų 60. Gerai žaidė jugoslaviai, kurie surinko 37,5 taško. Amerikiečiai, nors ir žaidė be savo geriausio žaidėjo, laimėjo III v. — 36,5 tšk. Tiek pat taškų surinko ir bulgarai, bet jie pasiekė mažiau pergalių. Toliau sekė Olandija 35,5, Vengrija 35 ir t.t.

Septintosios pasaulio krepšinio pirmenybės Puerto Rico Sov. Sąjunga nelaukiai laimėjo I v. Po pralaimėjimo jugoslavams sovietai netikėtai, su teisejų pagalba, paskutinėse rungtynėse 11 taškų skirtumu įveikė amerikiečius. Didėsnių krepšių skirtumas jiems atnešė pasaulio meistertystę. Šiose pirmenybėse gerai žaidė jauna Kanados komanda, sudaryta daugiausia iš Britų Kolumbijos žaidėjų. Kanada įveikė Australiją 80:69, Čekoslovakiją 83:75 ir Ispaniją 86:73. Keletas rungtynių pralaimėta labai nežymiu skirtumu: Kanada — Kuba 79:80, Kanada — Brazilija 74:75, Kanada — Jugoslavija 99:102 (po pratęsimo), Kanada — Puerto Rico 74:79. Skaudžiausią pralaimėtą tik sovietams 60:92 ir amerikiečiams 95:115. Nors telaimėta VIII v., tačiau turima daug vilčių ateičiai. Kanada taip gerai pasirodė pasaulio pirmenybėse tik prieš 20 metų. 1954 m. Brazilijoje laimėjo VII v. Tuomet Kanados komandoje žaidė B. Pickel-Pikelis iš B.C. Tuomet laiku jis buvo vienas geriausių Kanados žaidėjų. Jis taip pat atstovavo Kanadai 1952 ir 1956 m. olimpiadoje. S. m. pasaulio pirmenybėse žaidė 3 lietuviai. Sov. Sąjungos spalvas gynė M. Paulauskas, Australijos — E. Palubinskas ir Kanados — G. Rautins. Toronto Aušros žaidėjų pavarde buvo paminėta kelis kartus Toronto dienraščiuose. Sekančios pasaulio pirmenybės nutarta rengti 1978 m. Filipinuose. Pažymėtina, kad pasaulio pirmenybės Europoje buvo surengtos tik viena kartą — 1970 m. Jugoslavijoje.

Kada prasidėjo futbolas? Maždaug prieš 1000 metų anglai pradėjo domėtis žaidimu, kurį jie pavadino "futeballe". Tuomet jauni vyrai susitikdavo pusiauakelėje tarp dviejų kaimų paspartdyti išpuos kaulės pūsles. Istoriškai gi tvirtina, kad šį žaidimą pradėjo senovės graikai. Jį beveik buvo pasisavinę romėnai, tačiau cezaris Augustas 65 m. prieš Kristaus gimimą uždraudė jį žaisti, nes tai esąs peršvelnus pasirošimas karams. Tačiau kitaip atsitiko XX š. 1970 m. pasaulio pirmenybių atrankinių rungtynių El Salvador — Honduras šurkštumai aikštėje sukėlė karą tarp tų dviejų valstybių. Dabar šis žaidimas tapo pirmuoju ir populiariausiu sportu pasaulyje: 142 šalys priklauso Tarptautinei Futbolo Sąjungai FIFA, t.y. daugiau, negu Jungtinės Tautos. 1970 m. pirmenybės per televiziją stebėjo milijonas žiūrovų.

Senokai buvo galvojama suorganizuoti pasaulines futbolo pirmenybes, tačiau šią idėją įgyvendino tik prancūzas Jules Rimet. Jis buvo FIFA prezidentu nuo 1921 iki 1954 m. Pirmosios pasaulinės futbolo pirmenybės buvo suorganizuotos 1930 m. Urugvajuje. Šių pirmenybių laimėtoju tapo šeiminkai — Urugvajus. Jiems atiteko taurė, kuri buvo pavadinta Jules Rimet vardu. Dėl šios taurės varžėsi viso pasaulio valstybės iki 1970 m. Brazilija, laimėjusi šią taurę 1958, 1962 ir 1970 m., pasiėmė visiškon nuosavybę. Dabar įsteigta aukštinė FIFA pasaulinė taurė, dėl kurios šiais metais pirmą kartą buvo rungtyniaujama. Laimėjo V. Vokietija.

Laurie Unaitis-Jonaitis iš Misissagos dalyvavo CNE stadione įvykusiame jauniesių lengvaatlečių rungtynėse 12 m. amžiaus grupėje ir laimėjo II v. šuolyje į aukštį. Pirmos vietos pasekmė buvo 4-7 (1.40 m.) — pažymėtinas augstis šios amžiaus šokiškams.

ATRANKINĖS GOLFO RUNGTYNĖS

S. Amerikos lietuvių tarp miestinėse rungtynėse Torontas žada dalyvauti su 3 komandomis. Joms atrinkti vykdomos atrankinės rungtynės. Dalyvauja golfininkai su išlyginamais smūgiais tarp 10 ir 20. Pirmosios atrankinės rungtynės įvyko liepos 21 d. Boltono aikštynė. Rungtynėse iš viso dalyvavo 32 golfininkai. Geresnių golfininkų eilė: Podaseckis 77, A. Siminkevičius 80, R. Demantavičius 80, Strimaitis 81, Vinc. Baliūnas 81, A. Stauskas 82, Ignatavičius 83, V. Siminkevičius 83, Krauskauskas 84, P. Stauskas 85, Simkus 85, V. Dementavičius 86, Žukas 86, Danaitis 87, Banellis 88, Balsys (B) 88, Kėkštas 89, Kuchalskis 89, Giniotis 89. Sekančios atrankinės rungtynės įvyks rugpjūčio 11 d., 12 v., Boltono aikštynė. A.S.

KANADOS ĮVYKIAI

(Atkelta iš 1-mo psl.)

bendros tarybos. Dabartinė sutartis abiem unijom baigiasi š. m. gruodžio 31 d. Šis pasitraukimas greičiausiai bus apviniakuotas dar aštresnių streikų banga, nes dabar paštininkų nevaržys nuosaikesnė laiškanėsių unija. Kalkurių unijū visišką neatsakingumą liudija Ontario medicinos seserų išsikvotos 50% atlyginimo padidinimas. Dabar lygiai tokio paties atlyginimo reikalauja ir psichiatrinės ligoninės dirbančios medicinos seserys bei techninis ligoninių personalas. Šių reikalavimų patenkinimas Ontario ligoninių išlaidas padidins beveik \$500 milijonų. Toronto viešojo susisiekimo TTC bendrovės tarnautojų unija, paskatinta medicinos seserų laimėjimo, taip pat pareikalavo 40% didesnio atlyginimo sekantiem dvejiem metams, nors autobusu bei tramvajų vairuotojai ir kiti šios unijos nariai jau gauna apie \$200 už darbo savaitę. Miestas jiems yra pasiūles toliau pat didinti atlyginimą 10% ir sekančiais metais pridėti dar 9%. Unijos nariai nutarė rugpjūčio 12 d. pradėti streiką, jeigu nebus patenkinti jų reikalavimai. Paskutinis TTC streikas buvo 1952 m. Atlyginimų padidinimas 40% pareikalautų papildomų \$29 milijonų. Miestas TTC biudžetą dabar subalansuoja tik Ontario vyriausybės pašalpu dėka. Jeigu visi dirbantys kanadiečiai pradėtų reikalauti 40-50% uždarbio padidinimo, Kanada susilauktų bankroto.

Penki jauni ukrainiečiai paskelbė bado streiką prie sovietų ambasados Otavoje, reikalaudami laisvės Valentinui Morozovui, už žmogaus teises kovojančiam ukrainiečiui, kuris taip pat yra paskelbęs bado streiką sovietiniame Vladimiro kalėjime. Sovietiai kanadiečių bado streiką yra pavadinę vieša kvailyste. Du badautojai — A. Semotiuk ir berankis dail. M. Bidniak dėl nusilpimo jau atsidūrė ligoninėje, bet streiką tęsia kiti trys torontiečiai — A. Banderas, M. Lypowecy ir L. Hirny, nepaisydami pavojaus sveikatai. Ukrainiečių komitetas, sudarytas V. Morozui gelbėti, gavo laiška iš sovietų fiziko dr. A. Sacharovo, adresuotą Kanados vyriausybei. Jis prašo premjerą P. E. Trudeau humanistiškai tikslu imtis priemonių V. Morozovui išlaisvinti. Į kanadi

diją pradėjo senovės graikai. Jį beveik buvo pasisavinę romėnai, tačiau cezaris Augustas 65 m. prieš Kristaus gimimą uždraudė jį žaisti, nes tai esąs peršvelnus pasirošimas karams. Tačiau kitaip atsitiko XX š. 1970 m. pasaulio pirmenybių atrankinių rungtynių El Salvador — Honduras šurkštumai aikštėje sukėlė karą tarp tų dviejų valstybių. Dabar šis žaidimas tapo pirmuoju ir populiariausiu sportu pasaulyje: 142 šalys priklauso Tarptautinei Futbolo Sąjungai FIFA, t.y. daugiau, negu Jungtinės Tautos. 1970 m. pirmenybės per televiziją stebėjo milijonas žiūrovų.

MEDUS -

reikalingas sveikatai

Natūralus, nepasterizuotas Induose ar kariose. Iš butyno: 30 Dewson St., Toronto 4, Ont.

Eagles Nest
Telefonas 534-0563

PLUMBING and HEATING

J. LISAUSKAS, valdžios pripažintas plomberis, atlieka įvairius vamzdžių ir apšildymo darbus.
Darbas sąžiningai ir nebrangus.
148 Westminster Ave., Toronto
Metro Lic. PH. 136. Tel. 532-5191

VYTENIS ČEPONIS, B.Sc., baigęs Toronto universitetė keturių metų biologijos kursą. Planuoja studijuoti toliau

Ateitininkų žinios

Stovykla Wasagoje prasidėjo sekmadienį, liepos 21 d. Iš pat ryto pradėjo rinktis stovyklotojai iš įvairių Kanados ir JAV miestų. 11 v. visiems tėvams, svečiams ir stovyklotojams atnašautas Mišios, kurios buvo lyg ir pirmoji stovyklos atidarymo dalis. Pamokslu metu buvo pabrėžtas vyriausias stovyklos Vadovas, be kurio nei stovykla, nei visas mūsų gyvenimas neturi prasmės. Tai Kristus, kurį mes visi turime stengtis pažinti ne tik protu, bet ir širdimi.

Tuoju po Mišių susirikiavus visiems stovyklotojams, įvyko antroji atidarymo dalis. V. Kolyčėus supažindino su stovyklos komendantu Vyta. Kiliūru, o po to gana originaliu būdu vadovai pristatė vienas kitą. Stovyklos dvasios vadu yra kun. A. Prakas, OFM, stovyklos gydytoja — dr. M. Uleckienė, berniukų vadovai — R. Underys, L. Kojelis, P. Kuras, L. Rimkus ir A. Kakevičius. Mergaičių vadovės — R. Urbonaitė, J. Dūdaite, R. Cepaitytė, R. Stravinskaitė, V. Juzukonytė, R. Saulėnaitė. Stovyklos sekretorė — R. Bumbulytė, akordeonistė ir dainų mokytoja — R. Soliūnaitė, vakarinių programų vadovė — L. Vaitiekūnaitė. Darbelių moko A. Vaitonienė, A. Abromaitienė ir P. Švažienė. Stovyklos ūkvedys — L. Dūda, kuriam padeda Eug. Abromaitis.

Stovyklotojų pirmą savaitę buvo 118, kurie yra suskirstyti į jaunūčius (7-12 m.) ir vyresniuosius (13-18 m.). Be to, visi yra pasiskirstę į mažesnes grupes, kuriose vyksta užsiėmimai ir įvairios pamokos.

Stovykla baigiasi rugpjūčio 3, šeštadienį, po 11 v. Mišių.
STUDENTŲ ATEITININKŲ STOVYKLA. Prieš baigiantis atostogoms, studentai ateitininkai kviečia visus atvykti stovyklon, kuri įvyks rugpjūčio 25 — rugsėjo 1 dienomis Assemblies of God Camp, P.O. Box 83, Big Prairie, Ohio 44611, USA. Patalpos puikios. Salės ir miegamieji kambariai vėsinami, yra olimpinio dydžio baseinas ir ežerėlis. Yra laivėlių, kuriais galima bus išvyti. Sportininkams yra gery sporto aikštė ir salė stalo tenisui. Gamta nepaprastai graži. Labia kviečiame visus atvažiuoti. Čia turėsime progos pagyventi atviroje gamtoje, pailsėti, pasidalinti rūpimais klausimais, padiskutuoti ateitininkų principus bei idėjas, pasisemti entuziazmo jiems pritaikyti gyvenime. Tolimesnės informacijos bus skelbiamos. Tad iki pasimatymo stovykloje! Daiva Bielinytė, 18109 Hiller Ave, Cleveland, Ohio 44119, USA.

Skautų veikla

• Su 200 stovyklotojų liepos 27 d. atidaryta XII-toji Romovus stovykla, pasiskirsčiusi į atskiras pastovykles ir rajonus. Romovus viršukalnėse atskirose pastovyklėse stovykla "Gintaro" ir "Ažuolo" mokyklos — apie 60 sesių ir brolių. Iš "Rambyno" tunto mokyklą lanko A. Kalinauskas, R. Saplys, G. Senkevičius ir A. Stauskas. XII-tajai Romovus stovyklai šią savaitę vadovauja s. St. Ilgūnas ir s. D. Keršienė, dvasios vadas v. s. kun. S. Kulbis, SJ, ūkio virš. A. Grybas. Pasiskirstę laiku ir pareigomis stovykloje dar vadovauja šie brolijaus vadovai: V. Gotceitas, A. Kobelskis, A. Stosius, K. Sapockinas, P. Butėnas, V. Turūta, L. Eimantas, V. Keturakis ir Č. Senkevičius. Antrosios savaitės viršininkais bus "Rambyno" tunt. P. V. Turūta ir "Šatrijos" tunt. s. P. Saplienė.

• Romovus stovyklos adresas: Camp Romuva, Ravenscliffe, Ont. Tel. 705-789-5032.

• Skautai-tės užjaučia s. J. Sapockiniene, mirus jos mamytel.

• XII Romovus stovyklą aplankyti kviečiami tėveliai ir visa lietuvių visuomenė. Ypač lankymui tinkamas laikas — šis ilgasis savaitgalis, rugpjūčio 3-4 d. Pamaldos sekmadienį stovykloje numatomos 11 v.r. Č.S.

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA.
P. Lubyas. Tel. WA 2-7981, 261-0537

AL GARBENS

REAL ESTATE

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate narys

Telefonai: 536-2738 • 536-2664 • 1611 BLOOR St. West

ISLINGTON — BLOOR, apie \$30,000 įmokėti, didžiulis, gražus 6 kambarių vienaauštis (bungalow). Garažas su dvigubu privačiu įvažiavimu, pilnai užbaigtas rūsys su akmeniniu židiniu per visą sieną, puikus didelis kiemas, atsiemiamas į parką, šildomas vandeniu-alyva. Viena atvira 10 metų skola.

OSSINGTON — BLOOR, apie \$7,000 įmokėti, 6 kambarių mūrinis namas. 10 metų atvira skola. Zema prašoma kaina.

BLOOR — RUNNMEDE, atskiras puikus 7 kambarių namas, 2 modernios virtuvės, 2 prausyklos, garažas su įvažiavimu, arti požeminio traukinio. Įmokėti apie \$20,000.

BLOOR — ALHAMBRA, atskiras 11 kambarių mūrinis namas, 5 virtuvės, 4 prausyklos, visas naujai atremontuotas, dvigubas garažas, gilus sklypas, netoli Lietuvių Namų, namas be skolų. Įmokėti apie \$20,000.

BLOOR — DUNDAS, visai nauji 6 kambarių kvadratinio plano, mūriniai namai, garažai su privačiu įvažiavimu, ramioje gatvėje, netoli Bloor požeminio bei krautuvų. Bus baigti maždaug už 3 mėnesių.

SKUBIAI REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI

AL. GARBENS Pr. KERBERIS

Namų tel. HU 9-1543 Namų tel. LE 5-1584

St. Dargis namų tel. 248-9196

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA

IMA

6% už depozitus

9% už asm. paskolas

8¼% už taupymo s-tas

8½% už mortgičius

9% už 1 m. term. dep.

Kapitalas — aštuoni milijonai dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$5,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybės apdrausta santaupe dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5,000.

Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. po pietų, išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį nuo 10 v. r. iki 8 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiai šeštadieniais uždaryta).

BOSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West, Telefonas 532-8723 • Toronto, Ontario, M6P 1A6

ED. KONDRATAS, siuvėjas

Individualūs užsakymai, pasiūtos eilutės, sportiniai švarkai ir kelnės (slacks) iš šių medžiagų: vilnonių, ožkinės vilnos (mohair), megztinės (double knit), sintetinės medžiagos (Fortrel, Terylene)

1113 Dundas St. W., Toronto 3, Ontario Tel. 533-5454 Lietuviams daroma NUOLAIDA

A. J. MORKIS Realtor

perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę bet kuriame rajone.
102 Riverwood Parkway Telefonas
Toronto, Ontario M8Y 4E9 233-5996

YOUNG a. BIGGIN LTD. REALTOR

• 10 pardavimo įstaigų Toronto rojonuose •

Jei planuojate pirkti ar parduoti nekilnojamą nuosavybę, mielai jums patarnaus

VYT. V. GIRDAUSKAS

Patarnaujame nuosavybę pirkimo bei pardavimo reikaluose ir MISSISSAUGA apylinkėje

1576 Bloor St. West • Telefonai: Įstaigos: 537-3431
Toronto 165, Ontario • Namų: 279-5988

DUFFERIN RADIO AND TV

SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. Parduodamos lempos ir baterijos. • Pritęs specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

DANISH CUSTOM FURNITURE

BALDŲ PROJEKTUOTOJAI IR GAMINTOJAI
IS BURMOS MEDŽIO (TEAK FURNISHINGS)

Baldai tiesiog iš įmonės A. JENSEN & SON LIMITED

25 Le Page Court, Downsview, Ontario. — Keele ir Finch

Tel. 636-9811. Atidaryta nuo 9 val. ryto — 6 val. vakaro, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

LITHO-ART SPAUSTUVĖ

971 College St., Toronto 4, Ont.

Telefonas: 533-4363

LIETUVIAI SAVININKAI

Įvairūs spaudos darbai: leidiniai, programos, visi verslo bei reklaminių spaudinių

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas, mechaniniai darbai ir automatines transmisijas

DUNDAS AUTO BODY

MAX KANE AUTO BODY

Darbas sąžiningai ir garantuotas

Lietuvių aptarnauja Jonas Jurėnas

430 BATHURST ST.

Tel. WA 1-3225 arba WA 4-1001

Čikagos lietuvių horizonte

Vladas Ramojus

PAS PROF. A. MACEINĄ

Šioje apžvalgoje toliau dalinamės kun. G. Kijausko patirtais išpūdziais Europoje praėjusio birželio mėnesį. Iš Hamburgo apylinkių kun. G. Kijauskas, SJ, specialiai vyko į Miunsterį aplankyti prof. A. Maceinos, šiemet laimėjusio Lietuvos Katalikų Mokslo Akademijos \$1,000 premiją už geriausią mokslinį-religijinį veikalą. Prof. A. Maceina Miunsterio universitete ilgą laiką dėstė filosofiją. Šiuo metu profesorius yra pasitraukęs į pensiją ir daug laiko skiria skaitymui bei rašymui. Gyvena kukliai, bet gražiai. Savo namuose turi didžiulę biblioteką ir sveikata paliginus gera. Profesorius užsibrėžtas didesnis darbas prieš akis — tai dviejų tomų religijos filosofija lietuvių kalba. Darbas jau pradėtas ir pirmo tomo rašymas gerokai pasitūmėjęs į priekį. Pats profesorius, anksčiau kiek negalavęs, laikosi savo paties nustatyto kieto režimo. Dėlto ir svečiai kun. G. Kijauskui malonu buvo džiaugtis profesoriaus nuosirdumu, nors atsisveikinant jis pareiškė: „Viešpats gali bet kada pasisaukti...“ Kun. G. Kijauskas linkėjo prof. A. Maceinai ilgą ir kūrybingą ateities metų, nes teologinė-filosofinė srityje, šalia prof. A. Maceinos, mažai teturime kurybinių filosofų. Kun. A. Rubikas teologiniai straipsniais dažniau pasirodo žurnaluose, dirba pastoracinį darbą lietuvių tarpe Memmingeno apylinkėje. Su juo kun. G. Kijauskas susitiko studijų dienose ir kėlionėje į Vasario 16 gimnaziją.

SVEICARAI SOKA LIETUVIŲ SOKIUS

Bad Woerishoffen kurortiniame mieste V. Vokietijoje yra įsikūrusi vysk. A. Deksnio įstaiga, ten dirba prel. dr. P. Celiešius ir kiti lietuvių kunigai. Bet svarbiausia, kad ten naujos vokiečių parapijos klebonas yra lietuvis kun. Bunga. Jis pažįstamas su Vokietijos valdžios žmonėmis, su visomis miesto viršinėmis ir todėl visai tie žmonės yra gerai informuoti apie lietuvių bei Lietuvos padėtį, taip pat apie mūsų literatūrą, meną ir pan. Neseniai kun. Bunga iš Sveicarijos buvo pasikvietęs tautinių šokių grupę. Šokėjai buvo vien sveicariai, vadovaujami lietuvių mokytojos. Jie lietuviškus tautinius šokius šoko šiltai, įsijautę į šokių turinį. Tai patvirtino lietuvių intelektualai, matę tuos šokius. Buvo surengta ir prof. J. Ereto paskaita vokiečių kalba apie lietuvių kalbą, meną. Visą tą programą vokiečių kurortiniame mieste stebėjo tik svetimaūčiai. Išpūdis buvo tikrai geras. Kun. Bunga, suorganizavęs ir išugdęs tvirtą parapiją, pasidarė rimtu konkurentu senosioms vietos vokiečių katalikų parapijoms, nes pas jį į šventovę atvyksta miesto burmistras ir kiti augšti vokiečių pareigūnai. Be to, parapijoje visada, kai tik pasitaiko proga, keliama Lietuvos reikalas. Ši lietuvių klebono vadovaujama vokiečių parapija visada panaudojama ir lietuvių reikalams.

PAS KUN. R. KRASAUSKĄ IR LOZORAČIŲ

Iš Vokietijos nuvykęs į Romą, kun.

G. Kijauskas, SJ, apsisistojo pas istoriką kun. R. Krasauską. Šis kunigas, turėdamas gausią literatūros ir istorijos srities veikalų biblioteką, ruošia prof. Z. Ivinskio pradėtą vysk. Merklio Giedraičio monografiją. Čia atvežtas ir a.a. prof. Z. Ivinskio archyvas, nupirktas privačiomis lėšomis per Lietuvos Katalikų Mokslo Akademiją. Birželio mėnesį archyvo medžiaga dar buvo dėžėse, bet jau yra paruoštas kambarys, kur archyvas bus išdėstytas.

Būdamas Romoje, kun. G. Kijauskas aplankė ir Lietuvos diplomatinės šefo ministerį Stasį Lozoraitį. Ministeris pagal savo amžių atrodė tikrai puikiai. Gyvai domėjosi lietuvių gyvenimu Čikagoje ir kitur. Tarp kitko, min. St. Lozoraitis turi didelį asmeninį archyvą. Medžiaga pradėta telti dar Lietuvos nepriklausomybės laikais, dabar yra gražiai suklasifikuota ir saugiai sudėta rūsyje. Kartu min. St. Lozoraitis susirūpinęs, kur ta medžiaga nukeliaus. Kun. G. Kijauskas siūlė ją perduoti Pasaulio Lietuvių Archyvui Čikagoje, įsikūrusiam Jaunimo Centre. Aplamai, min. St. Lozoraitis turtingo archyvo likimu turėtų susidomėti mūsų veiksniai ir gyvieji lietuviai.

Kun. G. Kijauskas taip pat susitiko ir su neprik. Lietuvos atstovu Vatikane St. Lozoraičiu, jn. Jo darbas nėra lengvas — šalia tiesioginių pareigų, reikia rūpintis ir finansais, nes atstovas jokios algos negauna. St. Lozoraičiui, jn., ypač svarbu surasti kiek galint daugiau draugų pačiame Vatikane, nes dabartinę Lietuvos padėtį reikia kiekvienam aiškinti ir įrodyti, kokių pretekstų jis Lietuvai atstovauja. Šiuo metu Lietuvos atstovo Vatikane vieta ypač svarbi, nes Vatikanas visais priemonėmis keliais įsako būdų, kaip palengvinti už geležinės uždangos gyvenančių krikščionių egzistenciją. St. Lozoraitis, jn., gali nuolat priminti skaudžią dabartinę padėtį Lietuvoje, kuri ypatingai atsispindi „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikoje“ — slaptoje biuletenyje. Nors Lietuvos atstovas Vatikane, kaip minėjome, negauna jokio atlyginimo, bet jo vardas yra įtrauktas į oficialių valstybių atstovų Vatikane sąrašą, kurį kun. G. Kijauskas parsivežė.

Idomius kun. G. Kijausko europinius išpūdzius baigsime kitą apžvalgą. Tuo tarpu Čikagoje liepos mėnesį plaukia karščių banga, šimtai lietuvių skautų išvažiuoja į stovyklavietę Lake, o visuomeninėje bei kultūrinėje veikloje vasaros atostogos. Venios kitos vestuvės, krikštynos, nesibaigiančios mirtys ir gegužinės — tai vasaros mėnesių Čikagos lietuvių kronika.

LIETUVIŠKOJI SPAUDA —

- MŪSŲ TAUTINĖ ŠVIESA.
- Remkime ją ir skleiskime!

PARDUODAME LIETUVISKUS sūrus, estišką duoną. Didelis mesos gaminių pasirinkimas. SUPERIOR SAUSAGE Co. 1004 Dundas St. West, Toronto. Tel. 531-8422

SKAITYTOJAI PASISAKO

JIESKOKIME SPRENDIMO

Apsidžiaugiau kad ir pavėluotai suruoštu simpoziumu „Lietuviškoji šeima dabarties grėsmėje“, kuris taip svarbus visam lietuvių gyvenimui. Tai buvo bandymas atkreipti dėmesį ir kartu bent dalinis teorinis reikalo pagyvindimas. Bet iš kitos pusės pasigedau konkrečių ir naujų siūlymų rasti sprendimą. Pasitenkinau bent tuo, ką dr. J. Sungaila gale simpoziumo suvedė į du žodžius: ką daryti (dėl gausėjančių mišrių santuokų)? Kaitinimas tėvų, organizacijų, parapijų, pavienių asmenų tautinio susipratimo stoka, apsilėdimu, nesugebėjimu... nėra sprendimas ir nėra atsakymas į klausimą „ką daryti?“ Tai reikiama, kad ir patys simpoziumo organizatoriai bei pranešėjai nesugebėjo rasti būdų, kaip išvengti mišrių šeimų, kaip tuos būdus ir kelius rasti tėvams ir organizacijoms. Aš gi manau, kad dau-

guma tėvų, organizacijų ir parapijų stengiasi, kad jų atžalynas būtų ir liktų lietuviškas, kurtų lietuviškas šeimas. Bet jeigu tai jiems nepavyksta, tai, sakyčiau, ne vien dėl tautinio susipratimo stokos ar dėl apsilėdimu. Gal dėl nesugebėjimo. Gal. Bet tada nesugebėjimu galima apkalinti ir simpoziumo organizatorius bei pranešėjus, kurie nepasiūlė ko nors naujo. Jie minėjo tradicinius siūlymus, kuriuos visi žino, būtent, tautinį susipratimą, kalbą, šeimos narių integraciją ir pan. Bet to šiais laikais permaža! Simpoziume esu minėjęs, kad patriotiškai nusiteikusių tėvų sūnūs ir dukros, baigę lietuvių mokyklas, aktyviai dalyvavę lietuvių organizacijose, vėliau nepripampa prie lietuvių visuomeninio gyvenimo, sukuria mišrias šeimas ir dingsta. Kodėl? Ar juos galima kaltinti vien tautinio susipratimo stoka, apsilėdimu? Jie save laiko lietu-

viais, tokiais ir nori būti.

Prieš minėtąjį simpoziumą buvau parašęs apie 14 psl. rašinį mišrių santuokų klausimu. Iš tikrųjų mišrios šeimos yra pas mus perdažnas įvykis. Tam išvengti bandau pajieškoti priežasčių ir sprendimų. Štai ano rašinio bendros mintys.

1. Šeima yra pagrindas mūsų fizinio, kultūrinio, moralinio gyvenimo ir laidas į tautinį tęstinumą.

2. Mūsų čia, išeivijoje, yra labai ribotas skaitėnis, įimant ir pačias didžiausias kolonijas.

3. Mums reikia ne tik tautinio susipratimo, bet ir tautinio supratimo. Reikia ne tik suprasti savo problemas, bet ir pajėgti jas spręsti. Nežtenka pavienio žmogaus susipratimo, reikia ir planingo organizuotumo.

4. Svarbu: telkimas ir telkimasis. Didėsni vienetai turi daugiau įvairovės ir galimybių. Prisiminkim kiniečių, žydų, italų ir kitų kvartalų. Ten jie turi savitą gyvenimą.

5. Išlaikymas ir išsilaukymas lietuviško atmosferoje (tai yra pla-

čiau, negu aplinkoj). Kiekvienas nori įsijungti į socialinį gyvenimą. Jei neįsijungs į lietuvių gyvenimą, nueis kitur. Žmogus (ypač jaunas) nenori būti vienas ir likti vienišas („nobody needs me“).

6. Turi būti progų susipažinti ir pažinti vienas antrą. Jei mes tokių progų nesudarysime, tai sudarys kiti arba patys susidarys. Lietuviai nėra per daug draugiški kiti (kad ir lietuvių) atžvilgiu priimti ir savo sudarytus uždarus ratelius.

7. Seimų sukūrimas būna atsitiktinis — romantinis ir racionalistinis — realistinis. Pirmasis charakteringas jaunesniems, antrasis — vyresniems.

8. Vykdytas yra pati sunkiausia ir kritiškiausia dalis. Turėtų dalyvauti ir vyresnieji, ir jaunieji kartu (organizuoti ir neorganizuoti). Pradžioje vykdyti siauresniu mastu (pvz. Toronte), o vėliau plačiu mastu.

Turėčiau dar ir kitų pasiūlymų. Vienas jų — veikti per bendrines organizacijas, kad Motinos Diena taptų kartu šeimos ir lietuviybės išlaikymo diena. Šis reikalas yra gyvybinis, prilygintinas Vasario 16 šventei. Šį reikalą svarstyti nepriklausomybės paskelbimo minėjimo metu yra nepaprastai, o jis yra nepaprastai svarbus. Mes čia jau seniai šia kryptimi einame.

Kyla vis daugiau problemų. Ar nevertėtų įvesti sistemingas diskusijas — „T. Žiburių“ trečiadienius kas dvi savaites ar kas mėnesį. Tai, kas parašoma laikraščioje, yra atsitiktinis dalykas, į kurį dažnas dėmesio nekreipia, ypač jaunieji. Tokia diena su referentu ir koreferentu problema pateiktų rimčiau, įvairiau ir giliau. Aš siūlyčiau rengti „T. Žiburiams“. Tai būtų visiems prieinama ir pakankamai neutralu. Temų ir pranešėjų tikrai netrūktų. O po kurio laiko susidarytų ir palaikytojų būrys. Manau, čia rastų labai gerą vietą ir jaunimo problemas, kuris po truputį tolsta nuo vyresniųjų. Diskusijos (protingos) suartintų ir augintų naujus visuomeninius mūsų ateitį.

V. Ignaitis

REDAKTORIAUS ATSAKYMAS
„Reader's Digest“ redaktorius John Barron, parašęs knygą „KGB — The Secret Work of Soviet Secret Agents“, gavo padėkos laišku iš lietuvių. Torontietis K. Čincius į savo laišką gavo šį atsakymą (Red.):

„Labai ačiū už jaudinantį laišką. Laišvės troškimas niekad negali būti užlopintas: nei koncentracijos stovyklų, nei psichiatrinų ligoninių, nei KGB, nei visų istorijos armijų. Su geriausiais linkėjimais,
John Barron“

MINISTERIO LAISKAS DR. M. RAMŪNINEI

Mirus a.a. prof. Antanui Ramūnui, pastarojo šeima gavo šį Ontario provincijos švietimo ministerio laiską:

Gerbiamoji p. Ramūnienė,

Su nuosirdžiu apalietavimu priėmiau žinią apie Jūsų vyro dr. Antano Ramūno mirtį. Aš žinojau apie didelį (outstanding) dr. Ramūno įnašą Ontario švietimui. Jis buvo iš tikrųjų žymus pasaulio pedagogas. Kaip Lyginamosios Pedagogikos Centro direktorius ir pedagogikos fakulteto vicedekanas Otavos universitete, jis paveikė išties mokytojų kartą, kad suprastų savąjį pašaukimą ir būtų jo verta. Jis negailėjo savo laiko dalyvauti daugelyje mūsų provincijos pedagoginių konferencijų ir kalbėti mokytojams.

Dr. Ramūnas buvo tikras „žibinto žibėjimas ir švyturys“, mokytojų mokytojas, kuris ir toliau skatins mus savo veikalais bei straipsniais. Ontario provincija praturtėjo, turėdama tokį pasiaukojusį išnyktą sūnų. Ontario švietimo ministerijos vardu reikiu užuojautą Jums ir Jūsų šeimai.

Nuosirdžiai —

Thomas L. Wells,
ministeris

ŠYPSENOS

Pasiteisino

Žmona — vyrui:
— Tu man pažadėjai negerti visus metus, o kaimynė matė, kai teatre per pertrauką gėrei konjaką!
— Spektaklio programoje buvo parašyta, jog tarp pirmo ir antro veiksmo praėjo dveji metai...

Arabai ir rusai

Kai rusai buvo išvaryti iš Egipto, prez. Sadatas buvo paklaustas, ką pirmiausia egiptiečiai darė.

— Suskaitėme piramides, — atsakė Sadatas.

Trys žmonių rūšys

Vokiečių filosofas Karl Jaspers sako: „Mano gyvenime trys žmonių kategorijos buvo man labai naudingos. Tai tie, kurie mane mėjo, ties kurie mane neapkenė ir tie, kuriems buvau abejingas. Pirmieji išmokė mane gėrio, antrieji — atsargumo, o šie pastarieji — egoizmo.“

Nėra liudininkų

Laputę teisė už vištų vogimą.
— Aš nekalt! — gynėsi ši.
— Tuo laiku buvau kitoje vištinėje.
— O liudininkai yra?
— Nebėra. Aš juos suėdžiau! Parinko Pr. Alš.

CANADIAN ART MEMORIALS LTD.

176 LAKESHORE ROAD WEST
(k a m p a s Mississauga Road N.)
Port Credit, Ont. Tel. 278-2757

LOUIS TEMPORALE — oficialus skulptorius — Bank of Canada, Bank of Montreal, Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūras darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas Namų telefonas
278-2757 278-4529

FRANK BARAUSKAS Limited REALTOR

3828 Bloor Street West, Islington, Ontario
231-6226

- Didelis namų pasirinkimas Islington, Mississaugoje ir užmiesčiuose
- Finansuojame įmokejimus, sudarome naujus mortgičius
- Perkame ir parduodame mortgičius
- 10 asmenų pasirašę jums patarnauti

INSURANCE W. G. Drescher Insurance ir Frank Barauskas Insurance Agency Ltd.

Visų rūšių drauda • VALTERIS DRESCHERIS

- Įstaigos tel. 233-3334 ir 231-2661 • Namų tel. 233-4446 •
- 3828 Bloor St. W. (Prie Kipling ir Six Point Plaza) •

OKULISTAS

L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.

470 COLLEGE ST. TORONTO
Tel. 921-3924

Darbo valandos 9.30 v.r.—6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

OKULISTAS

S. BROGOWSKY, O.D.
412 RONCESVALLES AVE.

(prie Howard Park Ave.)
Kabineto tel. 531-4251

Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. šeštadieniais nuo 10 v. ryto iki 4 v. p.p.
Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. TREČIADIENIAIS uždaryta.

INSURANCE

Namų — Gyvybės — Automobilių — Komerciniai
249-2067 WALTER DAUGINIS 249-2883
35 Landron Cres., Weston, Ontario

DRAUDA

Balio Maskeliūno įstaiga

Tel. 251-4864 arba 251-4025 • Namų tel. 277-0814

2483 Lakeshore Blvd. West, Toronto 14, Ontario

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS

- ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Lietuviška maisto gaminių krautuvė

PARKSIDE MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave., Tel. 535-1258

TORONTO, ONTARIO

- — UŽSAKYMAI PRIIMAMI TELEFONU — •
- — NEMOKAMAS PRISTATYMAS — •

DĖMESIO!

Pranešama, kad siuntinių persiuntimo įstaiga

„Baltic Exporting Co.“

vasaros atostogoms šiais metais bus uždaryta nuo
liepos 22 iki rugpjūčio 10 d. imtinai
BALTIC EXPORTING CO.

480 Roncesvalles Ave., Toronto 3, Ontario

Tel. 531-3098

Savininkai A. ir S. Kalūza

**ONTARIO PROVINCİJA MANO,
KAD JOS GYVENTOJAI, TURINTIEJI
65 METUS AMŽIAUS AR DAUGIAU,
TAIP PAT AKLIEJI IR LUOŠIEJI,
TURĖTŲ TURĖTI BENT 2600 DOLERIŲ
METINIŲ PAJAMŲ.**

Liepos mėnesį Ontario įves specialią priedų programą. Provincijos vyriausybė įsteigs specialų priedą prie federacinės vyriausybės garantuotų pajamų papildo. Tas priedas bus pakankamas garantuoti metines \$2600 pajamas vyresnio amžiaus žmonėms, kurie yra tikri Ontario gyventojai. Aklieji ir luošieji, kurie turi teisę gauti šeimos priedus, galės taip pat gauti ir specialųjį priedą.

Nuo rugsėjo 1 dienos nemokamai gaus gydytojo arba dantisto prirašytus vaistus tie asmenys, kurie turi teisę į minėtą specialųjį priedą, šeimos priedą arba federacinės vyriausybės garantuotų pajamų papildą. Vaistų kortelės bus siunčiamos automatiškai. Jų nereikia prašyti.

Kas gaus specialųjį priedą?

Jei esate 65 metų amžiaus ar vyresnis (su mažiau nei \$2600 metinių pajamų) ir gaunate senatvės pensiją ir garantuotą pajamų papildą, gausite savo čekį kiekvieną mėnesį automatiškai. Jums to nereikia prašyti.

Jei esate 65 metų amžiaus ar vyresnis (su mažiau nei \$2600 metinių pajamų) ir negaunate federacinės vyriausybės papildą, paskambinkite mums. Mūsų telefono numeris yra nurodytas žemiau.

Jei esate aklas arba invalidas ir gaunate pašalpą pagal Ontario šeimos priedų programą, gausite priedo čekį kiekvieną mėnesį automatiškai. Jums nereikia jo prašyti.

Jei esate aklas arba invalidas ir negaunate provincinės pašalpos, paskambinkite mums. Mūsų telefono numeris yra nurodytas žemiau.

Turite klausimų? Paskambinkite mums nemokamai. Sukite "O" (nulį) ir prašykite telefonistę sujungti su 8-2000. Metropolinio Toronto gyventojai turėtų skambinti 965-8570.

Ontario
GUARANTEED ANNUAL INCOME SYSTEM

William Davis, Premier
Arthur Meen, Minister of Revenue
Rene Brunelle, Minister of Community and Social Services
Frank Miller, Minister of Health

V. Bačėnas All Seasons Travel, B.D.

2227 DUNDAS STREET W., Visais kelionių reikalais
TORONTO, ONTARIO betkur pasaulyje skambinti
M6R 1X6 tel. 533-3531

TORONTONT

Anapilio žinios

— Anapilį pamaldos sekmadieniais — 10 ir 11 v.r. Specialus parapijos autobusas 10.30 v.r. iš Islington požeiminio stoties į Anapilį 11 val. pamaldas atveža tikinčiuosius, o po pamaldų (pagal susitarimą) iš Anapilio gražina į Islington požeiminio stotį.

— Gausus lietuvių skaičius lanko sekmadienines pamaldas Springhurst. Pamaldos sekmadieniais — 10 ir 11 val.

— Naujoje klebonijoje Anapilyje įvestas pastovus telefonas 277-1270. Anapilis turi vietinį telefono ryšį su Toronto, Bramptonu ir dalimi Oakvilles.

— Naujosios klebonijos statybos rangovui galutinai atsisteiti reikalinga trumpalaikė paskola. Už paslaugą geradariams iš anksto dėkojame.

— Prie klebonijos Anapilyje paroduojamas tik pastatytas gretimas namas. Būtų gera, kad jį nupirktų lietuviai. Namas yra rytinėje pusėje.

— Praėjusį šeštadienį Šv. Jono lietuvių kapinėse Anapilyje palaidota a.a. Joana La Page - Girlevičiūtė, 30 m. amžiaus. Vėlonės 2 d. dukra ten pat palaidota prieš 3 savaites. Vėlonės vyrui ir artimiesiems gili užuojauta.

— Kun. J. Staškus išvyko kapeilioniuoti dviem savaitėm į Neringos stovyklą Vermont, JAV.

— Su džiausmu sutinkame žinią apie oficialių lietuvių kalbos kurso įvedimą kanadiečių (West Park gimnazijoje) ir gavimą užskaitų. Į šį lietuviams taip svarbų laimėjimą prašome atkreipti dėmesį ir šia galimybe pasinaudoti.

— Pamaldos: šį šeštadienį 9.30 v.r. už a.a. Julijū Juzeną (mirties metinės). Pamaldos įvyks klebonijos koplyčioje. Sekmadienį: Anapilyje: 10 v.r. už a.a. Kotryną Monkevičienę, 11 v. už a.a. Oną ir Eligijų Narušius; Springhurst: 10 v. r. už a.a. Romą Lenkaitį, 11 v. už a.a. Genę Lelienę.

“Baltic Events” — baltiečių biuletenis pradėtas leisti Toronte. Jau išėjo 1974 m. birželio numeris. Jis yra 13 puslapių, rašomas mašinėle ir spausdinamas duplikatoriumi. Redaguoja prof. Jūris Dreifelds iš Brock universiteto St. Catharines mieste ir Rein Tagepera iš Kalifornijos universiteto. Pirmasis yra latvis, antrasis estas. Trūksta lietuvių. Dėlto ir pats turinys daugiau latviškas bei estiškas. Apie Lietuvą pateikiama žymiai mažiau medžiagos. Šiaip jau būna gana įdomios informacijos, surinktos iš įvairių šaltinių. Biuletenį galima užsisakyti šiuo adresu: “Baltic Events”, E. Berzins, 69 Smithwood Dr., Islington, Ont. Pavienius numerius kainu 15 ct., metinė prenumerata — 4.50. Leidėjai šią kainą numato padidinti.

VIENINTELĖ KANADOS VALDŽIOS REGISTRUOTA NATŪRALAUS GYDYMO SVEIKATOS KLINIKAI. Įvairūs natūralūs gydymo būdai — masažai, gydymieji jūdėsiai, elektronika, įvairūs spinduliai, garai. B. NAUJALIS, R.M. N.P.T. R.N.A. Natūralaus gydymo specialistas. 460 Roncesvalles Ave., Toronto 154, Ont. Tel. LE 3-8008.

AR SUINTERESUOTAS vyras arba moteris padaryti karjerą “Real Estate” srityje? Malonus darbas. Atlyginimas toks, koks dera profesionalui. Gera žinoma ir sparciai auganti įstaiga. Skambinti Valterui Dreiseriui tel. 233-3334 arba 231-2661, Frank Barauskas Ltd., Realtor.

STUDENTUI LIETUVIUI (gali būti du iš vienos šeimos), studijuojančiam šiais metais Toronto universitete (tik ne Yorko) išnuomojama palatė Etobicoke rajone su baldais ir atskiru fejimu. Geras su šiekėmas. Salygos — ramaus būdo tautietis. Kaina \$70 į mėnesį. Rašyti: J.P., 5353 Wareside Rd., Etobicoke, Ont. Tel. 621-1590.

SPRINGHURST VASARVIETĖJE šalia “Victor's Pro-Hardware” atidaryta nauja maisto krautuvė. Lietuviai savininkai.

ISNUOJAMAS trijų kambarių ir virtuvės butas su atskira prausykla. Pageldaujami pensininkai. Tel. 535-0513 (nuo ryto iki 2 v.p.p.).

ATLIEKU VISUS NAMŲ DARYMO DARBUS — išorėje ir viduje. Lietuviams pigesnė kaina. Skambinti po 5 v.p.p. tel. 535-2581 (klausti Joe).

LIETUVĖ JIESKO gyvenimo draugą 49-55 metų amžiaus, rimto ir tvarkingo. Malonu būtų sutikti choristą, mėgstantį muziką, bet tai nebūtina. Rašyti “T. Ziburių” administracijai (pažymint “Lietuvė”), 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3, Kanada.

JONAS BANYLIS atlieka visus statybos remontus, naujus pristatymus, prausyklų keramikos, sienų ir grindų darbus. Skambinti po 5 v.p.p. telefonu 535-4329.

FOTOGRAFIAS įvairioms progoms. Skambinti po 7 v.v. B. Tarvydai tel. 767-4737.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Visuotiniai Porciunkulio atleidimai bus teikiami šį sekmadienį mūsų šventovėje. Juos galima gauti tik vieną kartą sau ar už mirusius.

— Giliai užjaučiame Igną Juzukonį, mirusį jo mamytėi Lietuvoje.

— Šis pentkadienis yra mėnesio pirmasis. Ligoniai ir seneliai lankomi namuose iš anksto susitarus.

— Ruošiasi tuoktis Eugenijus Sičiūnas ir Jūratė Baranaukaitė. Abu iš mūsų parapijos; užsakas I. Diana Geldutytė ir Andrew Harvey; užsakas I.

— Šį sekmadienį bus daroma antroji rinkliava parapijos skoloms mokėti. Kviečiame visus, ypač tuos, kurie reguliariai bažnyčioje negali varžą lankyti, prisidėti prie parapijos išlaikymo.

— Waubaushene ir apylinkėse gyvenantiems lietuviškos Mišios bus šį sekmadienį 5 v.p.p. Stūikių vasarvietėje.

— Nek. Pradėtosios Marijos seserys išvyko į Putnamą rekollekcijų ir poilsio. Seserys aktyviai dalyvauja parapijos veikloje kas metai ir paruošia vaikiškus pirmajai Komunijai ir, kai reikia, Sutvirtinimo sakramentui. Už jų uolų darbą parapijos vadovybė joms labai dėkinga.

— Prašytos paskelbti Mišios: šeštadienį 8 v.r. prašant Antanui Sapionui sveikatos (žmona), 9 v. už Sofiją Staniulienę, užpr. Ant. Sivokas, sekmadienį, 8 v. už Vladą Rušą, užpr. J. A. Puterai, 9 v. už Praną Adomavičių, užpr. J. A. Rakauskai, 10 v. už Edvardą Stankaitį, užpr. tėvai, 11.15 v. už Mykolą Derinį, užpr. S. Derviniene, 8.30 v. vak. už Liudą Racevičių, užpr. N. Racevičienę.

Lietuvių evangelikų liuteronų išganytojo parapijos žinios

— Pirmos pamaldos Toronte po atostogų įvyks rugpjūčio 11 d., 9.30 v. ryto bažnyčioje, o ne rugpjūčio 4, kaip buvo skelbta anksčiau. Rugpjūčio 4 d., 11 v. ryto, pamaldos evangelikams lietuviams bus laikomos Romuvos skautų stovykloje, Huntsville, Ontario.

Lietuvių Namų žinios

— LN reikalingas valytojas ir valytoja. Tuo reikalu prašoma kreiptis į LN raštinę asmeniškai arba telefonu 533-9030.

— Karštos vasaros dienos atviliojo į Kanadą nemažai atostogaujančių. Pr. sekmadienį LN aplankė daug svečių iš JAV. Daugumas jų LN valgė pietus. Seimininkės pietums naudojdo visas maisto atsargas. Dauguma atsilankiusiųjų nuodugniai apžiūrėjo pastatą.

— Šį trečiadienį, liepos 31, LN valdybos nariai kviečiami posėdžio 8 v.

— Nei atostogos, nei šiltos vasaros dienos LN bingų lankytojų skaičius nesumažino. Matyt, vėsinamos LN patalpos vilioja bingų lankytojus. Pr. savaitę bingų lankytojų skaičius vidurkis pakilo iki 750 asmenų.

— LN vakarienių lankytojų skaičius taip pat padidėjo. Praėjusią savaitę kasdien vakarienę valgė apie 25 asmenys. Vakariene duodama 5-8 v.v.

— Sekmadienio popietės ir vakarienos metu didelio pasisekimo sulaukė naujai įvesta lietuviška gėra. Daugelis gairių gerė, gėrdami gyrė gerą gairą.

— LN sekmadienio popietės metu norima įvesti menines programėles. Norintieji programėlėse dalyvauti ir jomis suinteresuoti prašomi registruotis LN raštinėje. Valdyba

Vasaros liaudies šokių parkuose rengia entuziastų grupė, kuriai vadovauja Per-Erik Boij (119 Oakwood Ave.). Juose dalyvauti kviečiami visi suinteresuoti, neatsiėmę elgtis į tautybę, nes šokami įvairių tautų šokiai. Įsijungti gali kiekvienas ar kiekviena, turintis pakankamai šokėjo nuovokos. Iš “T. Ziburių” atsiųsto pranešimo matyti, kad minėto pobūdžio šokiai rengiami liepos ir rugpjūčio antradieniais nuo 7.30 v.v. iki tamsos Sir Winston Churchill Park (St. Clair W. a. Spadina Rd.). Vadovas — E. Krehm. Trečiadieniais — Temple Sinai, 210 Wilson Ave., nuo 8.30 v.v. Vadovas — Al. Gladstone. Pirmamui pradeda ir šiek tiek pažengę. Pentkadieniais — North Toronto YMCA, 130 Eglinton Ave. East nuo 9 v.v. iki 12. Vadovas — Al. Gladstone. Dalyvavimas visur nemokamas.

ČESNAKAS - SVEIKA TAU

Kaip puikus, natūralus prieskonis, česnakas šimtmečiais buvo vartojamas tikstančiuose valgiu. Europiečiai vartojo česnaką daugelį metų kaip maistą, turintį natūralaus maisto savybių. ADAMS GARLIC PEARLES turi savybę gryninti žmogaus organizmą. ADAMS GARLIC PEARLES buvo parduodami per 35 metus ir patenkinamai tikstančiuose vartotojų. Dar šandien nupirkti ADAMS GARLIC PEARLES ir pamatyti, kaip šis puikus, natūralus produktas tau patinka. Kapsulės pavidole neturi nei kvapo nei skonio!

VISUS KVIEČIAME Į AUŠROS SPORTO KLUBO

linksmavakari

WASAGOJE rugpjūčio 3, šeštadienį, 7.30 v.v.

Oakview Community Centre salėje (prie pagrindinės Wasagos gatvės tarp 16 ir 17-tos Avenue)

Gros Al. Dimskio orkestras

Golfo mėgėjus kviečiame susiburti į

ATVIRĄ GOLFO TURNYRĄ

rugpjūčio 3, šeštadienį, 12 valandą

(tee-off), Royal Downs Golf & Country Club (Utopia), Esso 7th Line, viena mylia į pietus nuo Hwy 90.

Toronto P.P.S.K. “Aušra”

Ata mielam draugui

LIUDUI RACEVIČIUI

mirus, jo žmoną NIJOLĘ ir liūdinčius visus jo gimines nuoširdžiai užjaučiame

Z. ir P. Augaičiai M. ir V. Miceičios A. ir M. Grincevičiai M. ir B. Povilaičiai

BROLIUI JONUI

mirus Lietuvoje, MARIJĄ TAMULAITIENĘ ir visą šeimą užjaučiame

Jonas, Jūratė Tamulaičiai

E. V. Dailydžiai

“Paramos” kredito kooperatyvas praneša, kad antrosios serijos olimpinis monetų kainos, kaip praneša Ontario Credit Union League, bus sekančios: \$5 sidabrinė moneta — \$7.50, \$10 — \$15 arba \$45 už 4 monetas. Nariai, kurie norėtų jų užsisakyti, prašomi skubiai pranešti “Paramos” raštinėi. Senasis sąrašas bus panaikintas, nes pasikeitus kainoms gali pasikeisti ir užsakytojų skaičius. Spėjama, kad naujas monetas pradės parduoti rugsėjo mėnesį. “Parama” yra negalės užsakyti, kol nežinos tikro pirkejo skaičiaus.

Paštas praneša, kad rugpjūčio 5, pirmadienį, korespondencija nebus išsiunčiama, nes tai ilgojo savaitgalio pirmadienis (“The Civic Holiday”). Specialūs pristatymas (“special delivery”) veiks tikrai vietinio pašto įstaigos viršininko nuostata. Reguliari pašto tarnyba pradės veikti nuo rugpjūčio 6 d.

Toronte gyvena maždaug pusė Kanados lietuvių dalininkų. Tokie duomenys paskelbti knygoje “Lietuviai dalininkas išeivijoje. Štai joje išspausdintas sąrašas: Romas Astrauskas, Juozas Bakis, Gražina Balsienė, Pranas Baltuonis, Romas Bukauskas, Jokūbas Dagys, Elena Docienė, Algis Jaugelis, Stefa Kvietienė, Vanda Lapinienė, Anas Lymantas, Osvaldas Mickūnas, Irena Mickūnienė, Jurgis Račkus, Edita Stankuvienė, Anastazija Tamošaitienė, Antanas Tamošaitis, Telesforas Valius, Alfonsas Vazalinskas, Gytis Vazalinskas, Halina Zmuidzinienė. Mūsų žiniomis, tai nepilnas sąrašas. Pvz. jame nėra torontiešių: Vandos Pazukaitės Adelės Abromaitienės, Sofijos Pacevičienės, p. Ziūraitienės, p. Valiūnienės ir kt. Taip pat nėra jaunųjų dalininkų pavardžių: J. Batūraitės, Juknevičiaus, Gatavecko, Vektarytės. Galimas dalykas, yra ir kitose Kanados vietovėse gyvenančių lietuvių dalininkų, nepatekusių į tą sąrašą. Pvz. nėra hamiltoniško p. Trumpicko.

Gabija Juozapavičiūtė, atlikusi ilgą studijinę kelionę P. Amerikoje, grįžo į Torontą testu

TORONTO MIESTAS PRANEŠIMAS

atmatų išvežimo reikalu

Kadangi pirmadienis, rugpjūčio 5, yra nedarbo diena miesto tarnautojams, todėl tą dieną atmatos nebus išvežamos.

Pirmadienio išvežimas bus atliktas antradienį, o antradienio — trečiadienį.

R. M. Bremner Toronto miesto viešųjų darbų priežiūros viršininkas

Elektros rangovas

Atom Electric Co. Atlieka visus elektros įrengimo darbus • 328 DUPONT ST. • Tel. 923-7194 • Namų 766-8372 Savininkas A. CEPONIS

VITALITY Natūralaus maisto, vitaminų, kosmetikos ir įvairių dovanų KRAUTUVĖ. 3288 Lakeshore Blvd. W., Toronto, Ont. • Tel. 259-8364 R. Statulevičius

“Tėviškės žiburių” atostogos. Vasaros metu paprastai “T2” neišdavo dvi savaites, bet šią vasarą neišeis tik viena savaitė, būtent, rugpjūčio 19-24. Dirbantieji prie savaitraščio, ypač spaustuvėje, dėl riboto personalo negali pasikeisti ir dėlto turi atostogauti tuo pačiu metu. Persikėlimas pareikalavo daug darbo. Nors dėl to laikraštis neišėjo dvi savaites, bet jo darbuotojai poilsio neturėjo. Jie gaus progą pailsti bent vieną savaitę, kad galėtų sėkmingai tęsti savo darbą. Prašome mielus skaitytojus turėti kantrybės.

“T. Ziburių” geradariai. Kaip jau buvo skelbta, ryšium su “T. Z.” persikėlimu ir įsikūrimu naujoje vietoje susidarė didelės išlaidos. Be to, teko pirkti papildomų spaustuvės mašinų bei reikmenų. Į mūsų rūpestį tuoj pat atsiliepė duosnieji mūsų rėmėjai ir atsuntė savo paramą. Iš Montrealio atsiliepė kun. Vaclovas Stankūnas su \$150 čekiu. Jis yra nuolatinis “T2” skaitytojas. Nors dirba nelietuvių parapijoje, tačiau lietuviškų rūpesčių neužmiršta. — Malonu pažymėti, kad “T2” neužmiršta ir ankstyvesniosios kartos ateiviai. Štai p. Petrė Baikienė įteikė \$100. Ji yra nuolatinė “T2” skaitytoja bei rėmėja. — Torontietis P. Sidaras atsuntė \$25 čekį. — Dr. Julius Sakalauskas, lankydamsis Toronte, paliko \$20. — Pranas Cečys ir šeima paaukojo \$15. — Čikagiečiai Edvardas ir Elena Olšauskai, Juozas ir Petronėlė Olšauskai lankymosi proga paliko po \$10. — Br. Bujokienė iš Winnipeg, “T2” bendradarbė, įteikė \$10. — A. Heikienė atsuntė \$5. Visiems geradariams reiškiamė nuoširdžią padėką.

“T2” svečiai. Atostogų proga Anapilį ir redakciją aplankė tautiečiai iš tolimesnių vietovių. P. Kalendru lydimas, buvo užsukęs Petras Jurgėla iš JAV. Jis yra Lietuvos skautų steigėjas, žymus visuomenininkas, publicistas, parašęs bei išvertęs eilę knygų. Turi parašęs stambų istorinį veikalą “Lietuviškoji skautija” ir rūpinasi jo išleidimu. Svečias gėrėjosi Anapilio sodyba ir linkėjo jai būti lietuviška pilimi. — Iš JAV buvo atvykę: Vl. Adomavičius, Liudija Adomavičienė, Jonas Svedas. — Iš Winnipeg lankėsi Br. Bujokienė, “T2” bendradarbė, lydimi Vl. Germanavičiaus ir J. R. Simanavičiaus. Jos vaikai gyvena Toronte. Lankymosi proga paliko auką. — Iš Vankuverio buvo atvykęs dr. Julius Sakalauskas. Su savo bičiuliais p. p. Smilgiais aplankė Anapilį sodybą ir “T2”.

Praėjusį sekmadienį, po pamaldų “T2” aplankė čikagiečiai Edvardas ir Elena Olšauskai, Juozas ir Petronėlė Olšauskai. Pirmadienį, p. Stradų lydimi, buvo atvykę p. L. Kačinskai iš Vašingtono. Nors Anapilis yra apie 15 mylių nuo Toronto centro, svečiai lengvai suranda. Dažniais atvejais svečiams pasiekia Anapilį padeda torontiečiai.

Kun. Kajetonas Sakalas-Sakalauskas iš Filadelfijos atostogų proga aplankė visą eilę lietuvių parapijų Kanadoje: Montrealyje, Toronte, Hamiltone, Delhi, Londone, Windsor. Jis dirba Sv. Andriejaus lietuvių parapijoje Filadelfijoje. Kanadoje rado jį parapijas daug lietuviškesnes. Kun. K. Sakalas yra jaunosios kartos kunigas, baigęs Sv. Kazimiero kolegiją Romoje.

KANADOS...

(Atkelta iš 3-cio psl.)

Su šia sesija baigiasi dabartinės krašto valdybos kadencija. Todėl jau dabar laikas pagalvoti apie kandidatų į naują krašto valdybą, bandant sudaryti galinčių kandidatų ir krašto valdybą sąrašus pasirodo apylinkėse. Iki šiol krašto valdybos būstinė buvo Torontas ir Montrealis. Būtų gera matyti ir kitas kolonijas perimant šią atsakomybę ir taptant Kanados lietuvių gyvenimo centrais.

KRASTO VALDYBOS PRAPLETIMAS

Neseniai įsteigtosios Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininkas Almis Kuolas pakviestas ir sutiko įsijungti į Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto valdybą kaip vice-pirmininkas jaunimo reikalams.

KLB KRASTO VALDYBA

Elektros rangovas

Atom Electric Co. Atlieka visus elektros įrengimo darbus • 328 DUPONT ST. • Tel. 923-7194 • Namų 766-8372 Savininkas A. CEPONIS

VITALITY Natūralaus maisto, vitaminų, kosmetikos ir įvairių dovanų KRAUTUVĖ. 3288 Lakeshore Blvd. W., Toronto, Ont. • Tel. 259-8364 R. Statulevičius

Kvebeko medicinos seserys studijuoja anatomiją. Provincijos institucijos rengia trejų metų kursą, kuriuose dėstoma biologija, sociologija, fizika, administracija ir pritaikomasis menas Office D'information

PRANEŠIMAS GIMNAZIJŲ MOKINIAMS

Toronto lietuvių mokyklų taryba praneša lietuviams mokiniams, lankantiems angliškąsias gimnazijas ir baigusiems mūsų šeštadieninių lituanistinių mokyklų dešimtąjį skyrių, kad Toronte veiks lituanistinis seminaras nuo šio rudens padaromas angliškiosios gimnazijos 11-os ir 12-os klasės lituanistinių kursų su teise duoti oficialius anglų gimnazijos kreditus — po du kreditus į metus. Kursai vyks kartą į savaitę penktadieniais nuo 7.30 iki 9.30 v. vakaro West Park Secondary School patalpose, Bloor ir Dundas gatvių sankryžoje. Kursų oficialiuoju vadovu bus tos gimnazijos direktorius Mr. J. Webb, lietuviškuoju vadovu — lituanistinio seminaro vedėjas V. Taseckas, o atsakinguoju lektoriui — mokyt. A. Rinkūnas, M. Ed., kuriam, kaip turinčiam visus reikalingus anglų mokyklų pažymėjimus, suteikiama teisė minimus kreditus duoti.

MONTREAL, QUE.

— Sekmadienį, liepos 14, pamaldos įvyko Dainavoje Z. ir H. Lapinų vasarnamio vietovėje. Dalyvių buvo iš Montrealio, Ročesterio, Niujorko ir kitų miestų. Aušros Vartų parapija Vilties iškylulyje taip pat turi nuosavybę. Rugpjūčio 4 d., 12 v., bus pamaldos prie p.p. Povilaičių vasarnamio, bet ateityje numatomas pamaldos ir Vilties iškylulyje.

— Juozas ir Veronika Joci, dabar gyvenę Delhi, Ont., buvo atvykę Montrealin atstovėti savo 25 metų vedybinės sukakties. Jie čia rado daug savo buvusį bičiulį, su kuriais susitiko Ville Marie restorane ir Henriko Adomonio vasarnamyje.

— P.p. Girdauskai, torontiečiai, grįždami su dukrele iš Neringos stovyklos, aplankė giminaitę seselę Magdalėną ir Montrealio miesto idomybės.

— Sėkminga buvo ateitininkų stovykla Baltijoje: geras oras, graži gamta, nuoširdi bei sumani vadovybė, įdomi programa. Skautų stovykla prasidėjo liepos 27 d.

— Ruošiasi tuoktis: Laima Adomonytė ir Roderich Cairns Ramsay; Aldona-Joana Juodkalytė ir Eduardas-Algimantas Barisa.

— Kun. St. Kulbis, SJ, šiuo metu kapelionauja Romuvoje — skautų stovykloje prie Toronte.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS
C. I. B.
GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.
DRAUDIMO AGENTŪRA TEL. 727-3120
6695 — 35th Avenue, Montreal 409 Namų 376-3781
Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.
Komercinio, privataus turto, automobilių, atsakomybės, gyvybės draudimas

“LITAS” ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL QUE., H4E 2A8. TEL. 766-5827

MOKA UZ:	DUODA PASKOLAS:
Einamasis s-tas	Asmenines
Taupomasis s-tas	Neklin. turto
Term. ind. 1 m.	Cekių kreditas
Term. ind. 2 m.	Investacines nuo
Term. ind. 3 m.	
Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas.	Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 už paskolos sumą.

Kooperatinė namų (iki 4 butų) ir namų inventoriaus apdrauda. Kreiptis: Gil Constantini, C.I.B., Quebec Credit Union League, 17 Ronald Drive, Montreal West 263. Tel. 487-5820.

KASOS VALANDOS
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 8 v.; sekmdieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmdieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 d. iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 v. vakaro ir penktadieniais nuo 1 iki 8 v. vakaro.